

Program Ochrony Środowiska
na lata 2020 - 2023
z perspektywą na lata 2024 - 2027
dla Miasta i Gminy Września

Opracował:
Zakład Analiz Środowiskowych Eko-precyzja

Spis treści:

1. Wykaz skrótów	5
2. Wstęp.....	6
2.1. Cel i zakres opracowania	6
2.2. Opis przyjętej metodyki	6
2.3. Charakterystyka Gminy	7
2.3.1. Położenie	7
2.3.2. Demografia	8
2.3.3. Warunki klimatyczne	10
2.3.4. Budowa geologiczna	11
2.3.5. Zabytki.....	11
2.3.6. Podmioty gospodarcze.	12
3. Założenia Programu Ochrony Środowiska.....	14
3.1. Dokumenty nadrzędne i cele	14
3.1.1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności.....	14
3.1.2. Strategia Na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	15
3.1.3. Polityka ekologiczna państwa 2030	15
3.1.4. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”	16
3.1.5. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”	17
3.1.6. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku.....	17
3.1.7. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030	17
3.1.8. Strategia „Sprawne Państwo 2020”	18
3.1.9. Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022	18
3.1.10. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	18
3.1.11. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020	19
3.1.12. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	19
3.1.13. Polityka energetyczna Polski do 2030 roku.....	19
3.1.14. Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016 - 2020.....	20
3.1.15. Program ochrony środowiska dla Powiatu Wrzesińskiego na lata 2017 - 2020, z perspektywą na lata 2021 - 2024	21
4. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	22
5. Ocena stanu środowiska	25
5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	25
5.1.1. Źródła zanieczyszczeń powietrza	25
5.1.2. System gazowy i ciepłowniczy	32
5.1.3. Odnawialne źródła energii	32

5.1.4. Jakość powietrza	36
5.1.5. Zagadnienia Horyzontalne	46
5.1.6. Analiza SWOT	47
5.2. Zagrożenia hałasem	48
5.2.1. Stan wyjściowy	48
5.2.2. Źródła hałasu	48
5.2.3. Zagadnienia Horyzontalne	56
5.2.4. Analiza SWOT	57
5.3. Pola elektromagnetyczne	58
5.3.1. Stan wyjściowy	58
5.3.2. Źródła promieniowania elektromagnetycznego	60
5.3.3. Zagadnienia Horyzontalne	65
5.3.4. Analiza SWOT	65
5.4. Gospodarowanie wodami	66
5.4.1. Stan wyjściowy - wody powierzchniowe	66
5.4.2. Stan wyjściowy - wody podziemne	68
5.4.3. Jakość wód - wody powierzchniowe	69
5.4.4. Jakość wód - wody podziemne	71
5.4.5. Zagadnienia Horyzontalne	71
5.4.6. Analiza SWOT	73
5.5. Gospodarka wodno-ściekowa	74
5.5.1. Pobór wód	74
5.5.2. Sieć wodociągowa	79
5.5.3. Sieć kanalizacyjna	80
5.5.4. Oczyszczalnia ścieków	80
5.5.5. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych	81
5.5.6. Zagadnienia Horyzontalne	81
5.5.7. Analiza SWOT	82
5.6. Zasoby geologiczne	83
5.6.1. Stan aktualny	83
5.6.2. Przepisy prawne	83
5.6.3. Zagadnienia Horyzontalne	85
5.6.4. Analiza SWOT	86
5.7. Gleby	87
5.7.1. Stan aktualny	87
5.7.2. Zagadnienia Horyzontalne	91

5.7.3. Analiza SWOT	92
5.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	93
5.8.1. Stan wyjściowy	93
5.8.2. Zagadnienia Horyzontalne	103
5.8.3. Analiza SWOT	104
5.9. Zasoby przyrodnicze	105
5.9.1. Formy ochrony przyrody	105
5.9.2. Lasy	110
5.9.3. Zagadnienia Horyzontalne	111
5.9.4. Analiza SWOT	112
5.10. Zagrożenia poważnymi awariami	113
5.10.1. Stan aktualny	113
5.10.2. Zagadnienia Horyzontalne	113
5.10.3. Analiza SWOT	114
6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	115
6.1. Wyznaczone cele i zadania	115
7. System realizacji programu ochrony środowiska	141
7.1. Współpraca z interesariuszami	141
7.2. Sprawozdawczość	142
7.3. Monitoring realizacji programu	142
7.4. Źródła finansowania	142
7.4.1. Fundusze krajowe	143
7.4.2. Fundusze Unii Europejskiej	144

1. Wykaz skrótów

Tabela 1. Słownik skrótów.

Nazwa skrótu	Wyjaśnienie
ARiMR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
Analiza SWOT	Narzędzie służące do analizy strategicznej. Opiera się ona na określeniu silnych oraz słabych stron, a także wynikających z nich szans oraz zagrożeń.
GUGiK	Główny Urząd Geodezji i Kartografii
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GPZ	Główny punkt zasilania
GUS	Główny Urząd Statystyczny
IUNG-PIB	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy
IMGW-PIB	Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowy Instytut Badawczy
PIG-PIB	Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy
JCWP	Jednolita część wód powierzchniowych
JCWPd	Jednolita część wód podziemnych
JST	Jednostka samorządu terytorialnego
MPZP	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ODR	Ośrodek Doradztwa Rolniczego
OUG	Okręgowy Urząd Górniczy
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PEM	Pola elektromagnetyczne
PGL LP	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe
PGWWP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PMŚ	Państwowy Monitoring Środowiska
POP	Program Ochrony Powietrza
POŚ	Program Ochrony Środowiska
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PSP	Państwowa Straż Pożarna
RPO	Regionalny program operacyjny
SUiKZPG	studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy
UE	Unia Europejska
UKE	Urząd Komunikacji Elektronicznej
UMWW	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WPGO	Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami
ZDR	Zakłady Dużego Ryzyka
ZZR	Zakłady Zwiększonego Ryzyka
ZMŚP	Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego

2. Wstęp

2.1. Cel i zakres opracowania

Program Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ochrony środowiska na terenie gminy. Według założeń, przedstawionych w niniejszym opracowaniu, sporządzenie programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa.

Opracowanie jakim jest *Program Ochrony Środowiska* określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia dokumentu, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie poszczególnych zagadnień. Niniejsze opracowanie zawiera między innymi rozpoznanie aktualnego stanu środowiska w gminie, przedstawia propozycje oraz opis zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska.

Przedmiotowy dokument wspomaga dążenie do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochronę i rozwój jego walorów oraz racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska z uwzględnieniem konieczności jego ochrony. Stan docelowy w tym zakresie nakreśla *Program Ochrony Środowiska*, a ocenę efektów jego realizacji, zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska, dokonuje się okresowo, co 2 lata.

Struktura opracowania obejmuje omówienie kierunków ochrony środowiska w gminie w odniesieniu m.in. do gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, ochrony powierzchni ziemi i gleb, ochrony powietrza, ochrony przed hałasem, ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym, ochrony przyrody, edukacji ekologicznej. W opracowaniu znajduje się ich charakterystyka, ocena stanu aktualnego oraz określenie stanu docelowego. Identyfikacja potrzeb gminy w zakresie ochrony środowiska, w odniesieniu do obowiązujących przepisów prawnych, polega na sformułowaniu celów nadrzędnych oraz strategii ich realizacji. Na tej podstawie opracowywany jest plan operacyjny, przedstawiający listę przedsięwzięć jakie zostaną zrealizowane na terenie gminy do roku 2027.

2.2. Opis przyjętej metodyki

Obowiązek wykonania Programu Ochrony Środowiska wynika z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219 z późn. zm.)¹, a w szczególności:

„Art. 17. 1. Organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne

---

¹ Z uwzględnieniem zapisów ustaw zmieniających, w tym Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2014 r., poz. 1101).

programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1.

Art. 18. 1. Programy, o których mowa w art. 17 ust. 1, uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy.

Art. 18. 2. Z wykonania programów organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.”

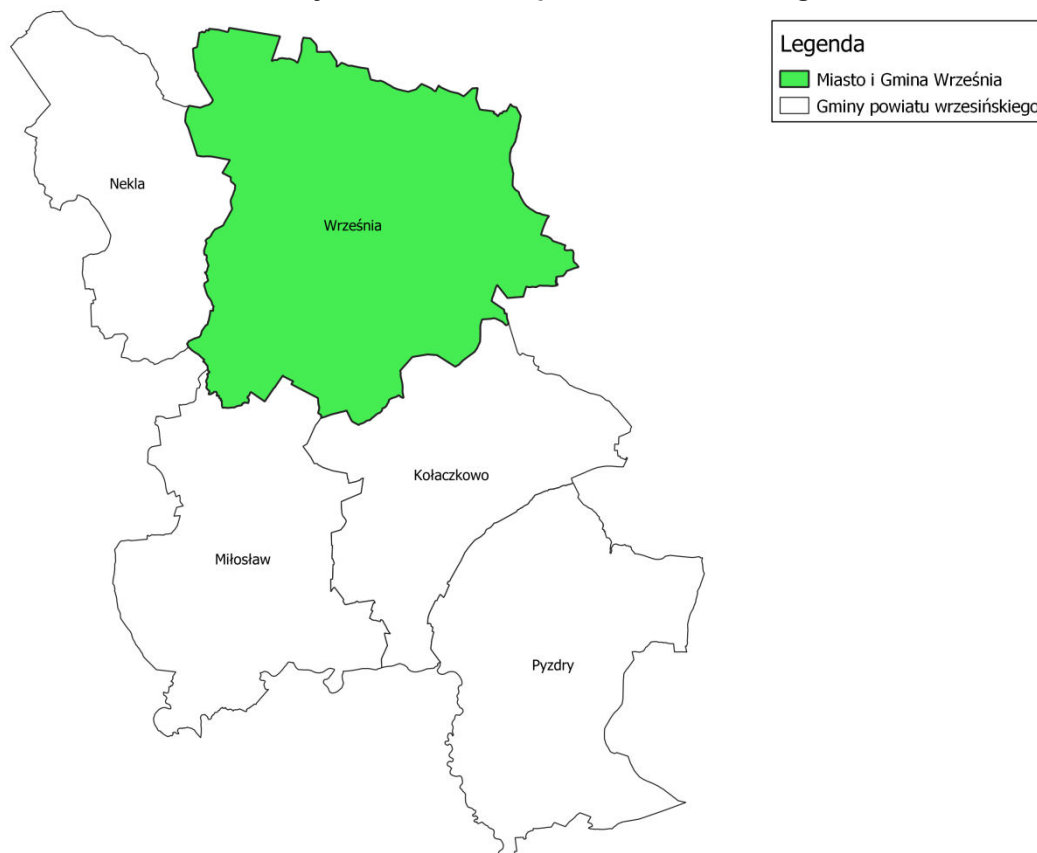
Gminne Programy ochrony środowiska tworzone są w celu realizacji polityki ochrony środowiska na szczeblu gminnym.

2.3. Charakterystyka Gminy

2.3.1. Położenie

Gmina Września jest gminą miejsko-wiejską położoną w środkowej części województwa wielkopolskiego, w powiecie wrzesińskim. Od wschodu graniczy ona z gminami Strzałkowo oraz Kołaczkowo, od południa z gminą Miłosław, od północy z gminami Czarniejewo, Niechanowo oraz Witkowo, natomiast od zachodu z gminami Nekla i Dominowo.

Rysunek 1. Położenie Miasta i Gminy Września na tle powiatu wrzesińskiego.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnianych przez GUGiK

W skład gminy wchodzi Miasto Września oraz 33 sołectwa: Bardo, Bierzgliń, Bierzglinek, Chocicza Mała, Chocicza Wielka – Białężyce, Chociczka – Żerniki, Chwalibogowo, Gonice, Goniczki, Gozdowo, Grzybowo, Gulczewko – Gulczewo, Gutowo Małe, Gutowo Wielkie, Kaczanowo – Neryngowo, Kleparz, Marzenin, Noskowo – Strzyżewo – Radomice, Nowa Wieś Królewska, Obłaczkowo, Osowo, Otoczna – Broniszewo, Psary Małe – Przyborki, Psary Polskie, Psary Wielkie – Nowy Folwark, Sędziwojewo, Słomowo, Sobiesiernie – Ostrowo Szlacheckie, Sokołowo, Sołeczno, Stanisławowo, Węgierki, Wódki.

Zgodnie z podziałem fizyko-geograficznym Polski Miasto i Gminy Września leży w obrębie następujących jednostek²:

1. Megaregion: Pozaalpejska Europa Środkowa
  - Prowincja Niż Środkowoeuropejski:
    - Podprowincja Pojezierza Południowobałtyckie:
      - Makroregion Pojezierze Wielkopolskie:
        - Mezoregion Równina Wrzesińska.

Rysunek 2. Położenie Miasta i Gminy Września na tle podziału fizyko-geograficznego Polski.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnianych przez GDOŚ

2.3.2. Demografia

Zgodnie z informacjami Głównego Urzędu Statystycznego w 2019 roku Miasta i Gminy Września zamieszkiwało 47 259 mieszkańców, z czego 22 821 to mężczyźni, a 24 438 kobiety. Informacje na temat demografii gminy zebrano w tabeli poniżej.

² Physico-geographical mesoregions of Poland: verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data.

Tabela 2. Dane demograficzne (stan na 31.XII.2019 r.).

Parametr	Jednostka miary	Wartość
Ludność według miejsca zameldowania		
Liczba ludności (ogółem)	osoba	47 259
Liczba mężczyzn	osoba	22 821
Liczba kobiet	osoba	24 438
Wskaźnik modułu gminnego		
Gęstość zaludnienia	ilość osób / km ²	213
Ilość kobiet na 100 mężczyzn	osoba	107
Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem		
W wieku przedprodukcyjnym	%	19,9
W wieku produkcyjnym	%	59,8
W wieku poprodukcyjnym	%	20,3

źródło: GUS

Informacje na temat wielkości bezrobocia na terenie Miasta i Gminy Września zestawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 3. Bezrobocie (stan na 31.XII.2019r.).

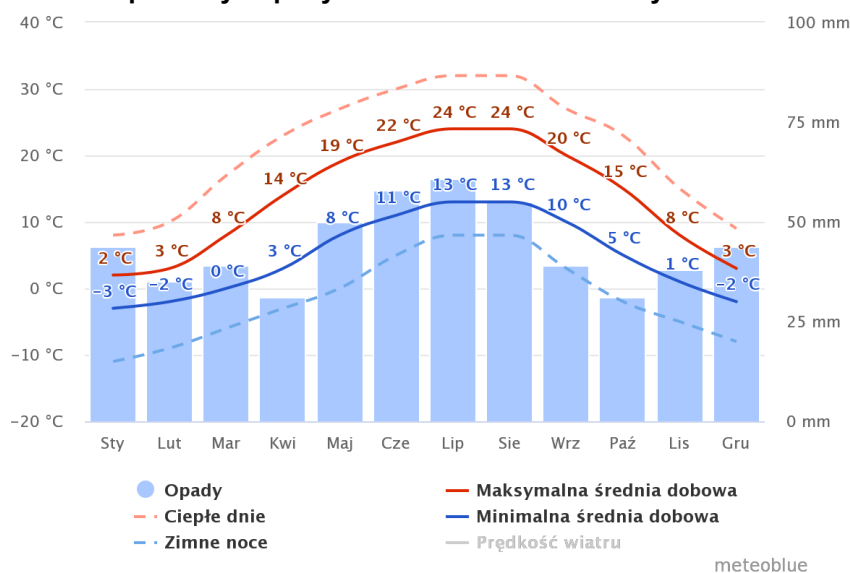
Parametr	Jednostka miary	Wartość
Bezrobotni zarejestrowani według płci		
Ogółem	osoba	661
Mężczyźni	osoba	243
Kobiety	osoba	418
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym		
Ogółem	%	2,3
Mężczyźni	%	1,6
Kobiety	%	3,1

źródło: GUS

2.3.3. Warunki klimatyczne

Zgodnie z regionalizacją klimatyczną Polski (wg. W. Okołowicza i D. Martyn), Miasto i Gmina Września leży w obrębie Śląsko-Wielkopolskiego regionu klimatycznego. Klimat w tej części regionu jest kształtowany przez słabe wpływy oceaniczne. Średnia roczna temperatura oscyluje wokół 8,3°C, natomiast roczna ilość opadów wynosi około 550 mm.

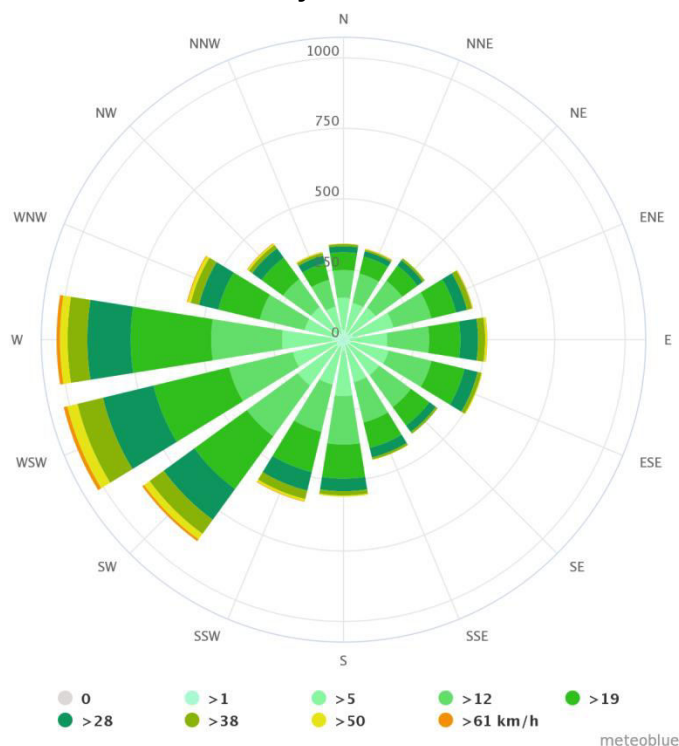
Rysunek 3. Średnie temperatury i opady na terenie Miasta i Gminy Września.

źródło: www.meteoblue.com

Na terenie Miasta i Gminy Września dominują wiatry wiejące z kierunku zachodniego oraz południowo-zachodniego.

Rysunek 4. Róża wiatrów dla Miasta i Gminy Września.

źródło: www.meteoblue.com

2.3.4. Budowa geologiczna³

Obszar Miasta i Gminy Września położony jest na pograniczu dwóch regionalnych jednostek strukturalnych: synklinorium szczecińsko-mogileńsko-łódzkiego, w skład którego wchodzi północno-wschodnia część oraz monokliny przedsudeckiej obejmującej część pozostałą. Najstarszymi utworami stwierdzonymi na omawianym obszarze są osady górnopaleozoiczne. Reprezentowane są one przez: sole, anhydryty oraz iłowce górnego permu. W mezozoiku sedimentacja trwała od triasu do kredy. Profil triasu rozpoczynają piaskowce, mułowce, iłowce, wapienie oraz anhydryty pstrego piaskowca, na których znajdują się osady wapienia muszlowego wykształcone w postaci wapieni, margli oraz iłów. Osady kajpru stanowią ily z wkładkami gipsów i anhydrytów, a całą sekwencję osadów triasowych kończą piaskowce, mułowce oraz iłowce retyku. Na utworach triasu osadziły się piaskowce, mułowce oraz iłowce jury dolnej i środkowej, a powyżej górnourajskie wapienie, margle oraz ily. W dolnej części profil utworów kredy wykształcony jest jako piaski z wkładkami mułowców, natomiast w części górnej występują margle wapienie oraz mułowce. Osady kenozoiczne reprezentowane są przez utwory paleogenu, neogenu i czwartorzędu. Osady paleogenu wykształcone są w postaci piasków, mułków i iłów węglistych. Natomiast osadami neogenu są: żwiry, piaski, mułki oraz ily z wkładkami węgla brunatnego. W obrębie utworów czwartorzędowych dominują utwory akumulacji lodowcowej, wodnolodowcowej, rzecznej, zastoiskowej oraz eolicznej. Na powierzchni obszaru objętego arkuszem Września znaleźć można jedynie osady zlodowaceń północnopolskich. Występowanie osadów zlodowaceń południowopolskich oraz środkowopolskich, stwierdzone zostało wierceniami. Osady zlodowaceń południowopolskich wykształcone są jako gliny zwałowe oraz piaski i mułki, które były deponowane w rynnach podlodowcowej. Osady zlodowaceń środkowopolskich reprezentowane są przez gliny zwałowe oraz piaski i żwiry, miejscami mułki, wodnolodowcowe. Gliny tworzą na obszarze arkusza ciągłą pokrywę osadów, natomiast piaski, żwiry i mułki stanowią warstwę nieciągłą oddzielającą poziomy glin. Zlodowacenia północnopolskie pozostawiły po sobie osady glin zwałowych oraz piasków i żwirów o genezie lodowcowej, wodnolodowcowej oraz rzecznowodnolodowcowej.

2.3.5. Zabytki⁴

Gmina Września posiada założoną 3 stycznia 2013 r. gminną ewidencję zabytków. Włączenie lub wyłączenie obiektów do gminnej ewidencji zabytków prowadzi Burmistrz Miasta i Gminy Września w porozumieniu z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Aktualnie w ewidencji ujęte są zabytki, zlokalizowane w następujących miejscowościach:

- Września - 349 obiektów;
- Bardo - 22 obiekty;
- Białężyce - 7 obiektów;
- Bierzplin - 17 obiektów;
- Bierzplinek - 7 obiektów;
- Chocicza Mała - 14 obiektów;
- Chocicza Wielka - 14 obiektów;
- Chwalibogowo - 15 obiektów;
- Gonice - 1 obiekt;
- Gozdowo - 35 obiektów;

³ Objąsnienia do mapy geośrodowiskowej Polski 1:50 000 - Arkusz Września (510)

⁴ Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Miasta i Gminy Września na lata 2017-2020

- Gozdowo Młyn - 4 obiekty;
- Grzybowo - 14 obiektów;
- Grzymysławice - 5 obiektów;
- Gulczewko - 4 obiekty;
- Gulczewo - 11 obiektów;
- Gutowo Małe - 6 obiektów;
- Gutowo Wielkie - 3 obiekty;
- Kaczanowo - 18 obiektów;
- Kawęczyn - 1 obiekt;
- Marzenin - 12 obiektów;
- Nadarzyce - 6 obiektów;
- Neryngowo - 8 obiektów;
- Noskowo - 2 obiekty;
- Nowa Wieś Królewska - 19 obiektów;
- Obłazkowo - 21 obiektów;
- Osowo - 16 obiektów;
- Ostrowo Szlacheckie - 13 obiektów;
- Otoczna - 11 obiektów;
- Psary Małe - 1 obiekt;
- Psary Polskie - 7 obiektów;
- Psary Wielkie - 1 obiekt;
- Radomice - 2 obiekty;
- Sędziwojowo - 2 obiekty;
- Słomowo - 1 obiekt;
- Sobiesiernie - 2 obiekty;
- Sokołowo - 9 obiektów;
- Sołeczno - 13 obiektów;
- Stanisławowo - 4 obiekty;
- Węgierki - 11 obiektów;
- Wódki - 9 obiektów;
- Żerniki - 1 obiekt.

Decyzją Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu z dnia 19 kwietnia 2006 r. do rejestru zabytków pod numerem 295/Wlkp/A został wpisany historyczny układ urbanistyczny miasta Września. Do rejestru zabytków wpisano układ urbanistyczny śródmieścia obejmujący teren ograniczony od zachodu rzeką Wrześnicą oraz park miejski im. J. Piłsudskiego, część ul. Gnieźnieńskiej z cmentarzem parafialnym, dalej teren ograniczony od północnego-wschodu ul. Szkolną, rejon Liceum Ogólnokształcącego, dawnej rzeźni, wieżę wodociągową, część ul. Witkowskiej, część ul. Legii Wrzesińskiej, część ul. T. Kościuszki wraz z dawnymi koszarami od strony wschodniej oraz zespół parkowo-pałacowy na Opieszynie od strony południowej.

2.3.6. Podmioty gospodarcze.

Zgodnie z informacjami udostępnianymi przez GUS, na terenie Miasta i Gminy Września, funkcjonuje 5 907 podmiotów sektora gospodarczego oraz 113 podmiotów sektora publicznego. Podział tych podmiotów wg form prawnych przedstawiono poniżej.

Tabela 4. Podmioty gospodarki narodowej wg rejestru REGON w sektorze prywatnym oraz publicznym.⁵

Podmioty gospodarki narodowej wg rejestru REGON w sektorze prywatnym						
2019						
Sektor prywatny ogółem	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	Spółki handlowe	Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	Spółdzielnie	Fundacje	Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne
5 907	4 656	397	72	19	13	107
Podmioty gospodarki narodowej wg rejestru REGON w sektorze publicznym						
2019						
Sektor publiczny ogółem		Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem		Spółki handlowe		
113		65		4		

źródło: GUS

Do największych zakładów prowadzących działalność na terenie Miasta i Gminy Września można zaliczyć: Volkswagen Poznań Sp. z o.o. w Poznaniu - Zakład Września oddział w Białężycach, Inalfa Roof Systems Polska Sp. z o.o., Gestamp Polska Sp. z o. o., Mikroma Polska S. A., Aquilla Września Sp. z o. o., Krispol Sp. z o. o., Allflex Polska Sp. z o. o., Flex Films Europa Sp. z o. o., Techpak Group Sp. z o. o. oraz Cenos Sp. z o. o.

⁵ Dane nie sumują się gdyż w GUS-BDL nie zestawia danych dla wszystkich form prawnych

3. Założenia Programu Ochrony Środowiska

Program Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września zgodny jest z dokumentami wyższego szczebla, tj. dokumentami europejskimi, krajowymi, wojewódzkimi oraz powiatowymi. Dokument uwzględnia także założenia określone w innych dokumentach lokalnych.

3.1. Dokumenty nadrzędne i cele

Uwarunkowania wspólnotowe

Podstawę Wspólnotowej Polityki Ochrony Środowiska stanowi VII Program Działań na Rzecz Ochrony Środowiska (7th European Action Plan, w skrócie EAP). Wskazuje on na konieczność zastosowania strategicznego podejścia do problemów środowiskowych. Takie podejście powinno wykorzystywać różne środki oraz instrumenty, aby regulować działania podejmowane przez przedsiębiorców, konsumentów, polityków i obywateli.

Zgodność celów, zawartych w VII Europejskim Programie Działań na Rzecz Ochrony Środowiska, została osiągnięta poprzez ich szczegółową analizę oraz dopasowanie do lokalnych potrzeb Gminy.

3.1.1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności

1. Cel 7: „Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska”:

- Kierunek interwencji - Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne;
- Kierunek interwencji - Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych,
- Kierunek interwencji - Realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce;
- Kierunek interwencji - Wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii;
- Kierunek interwencji - Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki;
- Kierunek interwencji - Zwiększenie poziomu ochrony środowiska.

2. Cel 8: „Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych”:

- Kierunek interwencji - Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach;
- Kierunek interwencji - Stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększaniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie - miasta;
- Kierunek interwencji - Zrównoważony wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe oraz stymulujący wzrost pozarolniczego zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich;
- Kierunek interwencji - Wprowadzenie rozwiązań prawno-organizacyjnych stymulujących rozwój miast.

3. Cel 9: „Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski”:

- Udrożnienie obszarów miejskich i metropolitarnych poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.

3.1.2. Strategia Na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Cel główny: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski, przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

1. Cel szczegółowy I - Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną:
  - a. Kierunek interwencji - Stymulowanie popytu na innowacje przez sektor publiczny.
2. Cel szczegółowy II - Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony:
  - a. Kierunek interwencji - Aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miast;
  - b. Kierunek interwencji - Rozwój obszarów wiejskich.
3. Obszar wpływający na osiągnięcie celów *Strategii* - Transport:
  - a. Kierunek interwencji - Budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce;
  - b. Kierunek interwencji - Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności.
4. Obszar wpływający na osiągnięcie celów *Strategii* - Energia:
  - a. Kierunek interwencji - Poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju;
  - b. Kierunek interwencji - Poprawa efektywności energetycznej;
  - c. Kierunek interwencji - Rozwój techniki.
5. Obszar wpływający na osiągnięcie celów *Strategii* - Środowisko:
  - a. Kierunek interwencji - Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód;
  - b. Kierunek interwencji - Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania;
  - c. Kierunek interwencji - Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego
  - d. Kierunek interwencji - Ochrona gleb przed degradacją;
  - e. Kierunek interwencji - Zarządzanie zasobami geologicznymi;
  - f. Kierunek interwencji - Gospodarka odpadami;
  - g. Kierunek interwencji - Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych.

3.1.3. Polityka ekologiczna państwa 2030

W systemie dokumentów strategicznych PEP2030 stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). W związku z powyższym, cel główny PEP2030, tj. **Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców**, został przeniesiony wprost ze Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Cele szczegółowe PEP2030 zostały określone w odpowiedzi na zidentyfikowane w diagnozie najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający zharmonizowanie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Realizacja celów środowiskowych będzie wspierana przez cele horyzontalne.

1. **Cel szczegółowy I:** Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:

Kierunki interwencji:

- Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód;
- Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania;
- Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb;
- Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej.

2. **Cel szczegółowy II:** Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska:

Kierunki interwencji:

- Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu;
- Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
- Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym;
- Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa;
- Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT.

3. **Cel szczegółowy III:** Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych:

Kierunki interwencji:

- Przeciwdziałanie zmianom klimatu;
- Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

4. **Cel horyzontalny I:** Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa:

Kierunki interwencji:

- Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji.

5. **Cel horyzontalny II:** Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska:

Kierunki interwencji:

- Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

3.1.4. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”

1. Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię:

- Kierunek interwencji 2.1. - Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii;
- Kierunek interwencji 2.2. - Poprawa efektywności energetycznej;
- Kierunek interwencji 2.6. - Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii;
- Kierunek interwencji 2.7. - Rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich;
- Kierunek interwencji 2.8. - Rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne.

3.1.5. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”

1. Cel 1: Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki:

- a) Kierunek działań 1.2. - Koncentracja wydatków publicznych na działaniach prorozwojowych i innowacyjnych:
  - o Działanie 1.2.3. - Identyfikacja i wspieranie rozwoju obszarów i technologii o największym potencjale wzrostu;
  - o Działanie 1.2.4. - Wspieranie różnych form innowacji;
  - o Działanie 1.2.5. - Wspieranie transferu wiedzy i wdrażania nowych/nowoczesnych technologii w gospodarce (w tym technologii środowiskowych);
- b) Kierunek działań 1.3. - Uproszczenie, zapewnienie spójności i przejrzystości systemu danin publicznych mające na względzie potrzeby efektywnej i innowacyjnej gospodarki:
  - o Działanie 1.3.2. - Eliminacja szkodliwych subsydiów i racjonalizacja ulg podatkowych.

2. Cel 3: Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców:

- a) Kierunek działań 3.1. - Transformacja systemu społeczno-gospodarczego na tzw. „bardziej zieloną ścieżkę”, zwłaszcza ograniczanie energo- i materiałochłonności gospodarki:
  - o Działanie 3.1.1. - Tworzenie warunków dla rozwoju zrównoważonej produkcji i konsumpcji oraz zrównoważonej polityki przemysłowej;
  - o Działanie 3.1.2. - Podnoszenie społecznej świadomości i poziomu wiedzy na temat wyzwań zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu;
  - o Działanie 3.1.3. - Wspieranie potencjału badawczego oraz eksportowego w zakresie technologii środowiskowych, ze szczególnym uwzględnieniem niskoemisyjnych technologii węglowych (CTW);
  - o Działanie 3.1.4. - Promowanie przedsiębiorczości typu „business & biodiversity”, w szczególności na obszarach zagrożonych peryferyjnością;
- b) Kierunek działań 3.2. - Wspieranie rozwoju zrównoważonego budownictwa na etapie planowania, projektowania, wznoszenia budynków oraz zarządzania nimi przez cały cykl życia:
  - o Działanie 3.2.1 - Poprawa efektywności energetycznej i materiałowej przedsięwzięć architektoniczno-budowlanych oraz istniejących zasobów;
  - o Działanie 3.2.2. - Stosowanie zasad zrównoważonej architektury.

3.1.6. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku

- 1. Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności;
- 2. Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

3.1.7. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030

- 1. Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska:
  - a. Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska;
  - b. Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.

3.1.8. Strategia „Sprawne Państwo 2020”

1. Cel 3: Skuteczne zarządzanie i koordynacja działań rozwojowych:
  - a) Kierunek interwencji 3.2. - Skuteczny system zarządzania rozwojem kraju:
    - o Przedsięwzięcie 3.2.1. - Wprowadzenie mechanizmów zapewniających spójność programowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego;
    - o Przedsięwzięcie 3.2.2. - Zapewnienie ładu przestrzennego;
    - o Przedsięwzięcie 3.2.3. - Wspieranie rozwoju wykorzystania informacji przestrzennej z wykorzystaniem technologii cyfrowych.
2. Cel 5: Efektywne świadczenie usług publicznych:
  - a) Kierunek interwencji 5.2. - Ochrona praw i interesów konsumentów:
    - Przedsięwzięcie 5.2.3. - Wzrost świadomości uczestników obrotu o przysługujących konsumentom prawach oraz stymulacja aktywności konsumennej w obszarze ochrony tych praw.
  - b) Kierunek interwencji 5.5. - Standaryzacja i zarządzanie usługami publicznymi, ze szczególnym uwzględnieniem technologii cyfrowych:
    - Przedsięwzięcie 5.5.2. - Nowoczesne zarządzanie usługami publicznymi.
3. Cel 7: Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego:
  - a) Kierunek interwencji 7.5. - Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego:
    - Przedsięwzięcie 7.5.1. - Usprawnienie działania struktur zarządzania kryzysowego.

3.1.9. Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022

1. Cel 3: Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego:
  - a) Priorytet 3.1. - Zwiększanie odporności infrastruktury krytycznej:
    - Kierunek interwencji 3.1.3. - Zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania energetyki jądrowej w Polsce.
2. Cel 4: Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa:
  - a) Priorytet 4.1. - Integracja rozwoju społeczno-gospodarczego i bezpieczeństwa narodowego:
    - Kierunek interwencji 4.1.1. - Wzmocnienie relacji między rozwojem regionalnym kraju a polityką obronną;
    - Kierunek interwencji 4.1.2. - Koordynacja działań i procedur planowania przestrzennego uwzględniających wymagania obronności i bezpieczeństwa państwa;
    - Kierunek interwencji 4.1.3. - Wspieranie rozwoju infrastruktury przez sektor bezpieczeństwa;
    - Kierunek interwencji 4.1.4. - Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa.

3.1.10. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

1. Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym:
  - a. Kierunek interwencji 1.4. - Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych;
  - b. Kierunek interwencji 1.5. - Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.

2. Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych:
  - a. Kierunek interwencji 2.3. - Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.

3.1.11. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

1. Cel szczegółowy 4: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej:
  - a) Kierunek interwencji - kształtowanie zdrowego stylu życia poprzez promocję zdrowia, edukację zdrowotną oraz prośrodowiskową oraz działania wspierające dostęp do zdrowej i bezpiecznej żywności.

3.1.12. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

1. Cel szczegółowy 4: Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego:
  - a) Priorytet Strategii 4.1. - Wzmocnienie roli kultury w budowaniu spójności społecznej:
    - Kierunek działań 4.1.2. - Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz krajobrazu.

3.1.13. Polityka energetyczna Polski do 2030 roku

1. Kierunek - poprawa efektywności energetycznej:
  - Cel główny - dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną;
  - Cel główny - konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15.
2. Kierunek - wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii:
  - Cel główny - racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla, znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
  - Cel główny - zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego.
3. Kierunek - wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej oraz ciepła:
  - a) Cel główny - zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii.
4. Kierunek - dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej:
  - a) Cel główny - przygotowanie infrastruktury dla energetyki jądrowej i zapewnienie inwestorom warunków do wybudowania i uruchomienia elektrowni jądrowych opartych na bezpiecznych technologiach, z poparciem społecznym i z zapewnieniem wysokiej kultury bezpieczeństwa jądrowego na wszystkich etapach: lokalizacji, projektowania, budowy, uruchomienia, eksploatacji i likwidacji elektrowni jądrowych.
5. Kierunek - rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw:
  - a) Cel główny - wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych;
  - b) Cel główny - osiągnięcie w 2020 roku 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji;

- c) Cel główny - ochrona lasów przed nadmiernym eksploataowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw, tak aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną;
  - d) Cel główny - wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa;
  - e) Cel główny - zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach.
6. Kierunek - rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii:
- a) Cel główny - zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania rynków paliw i energii, a przez to przeciwdziałanie nadmiernemu wzrostowi cen.
7. Kierunek - ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko:
- a) Cel główny - ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego;
  - b) Cel główny - ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych;
  - c) Cel główny - ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych;
  - d) Cel główny - minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszerze wykorzystanie ich w gospodarce;
  - e) Cel główny - zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Września na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 jest spójny z Programem ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016 - 2020 oraz Programem ochrony środowiska dla Powiatu Wrzesińskiego na lata 2017 - 2020, z perspektywą na lata 2021 - 2024, ich celami oraz kierunkami interwencji w nich określonymi.

3.1.14. Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016 - 2020.

- 1. Ochrona klimatu i jakości powietrza:
  - a. Cel 1: Dobra jakość powietrza atmosferycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm - osiągnięcie poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń powietrza: pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5}; osiągnięcie poziomu docelowego benzo(a)pirenu; osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu; ograniczenie emisji gazów cieplarnianych.
- 2. Zagrożenia hałasem:
  - a. Cel 1: Dobry stan klimatu akustycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm poziomu hałasu; zmniejszenie liczby osób narażonych na ponadnormatywny hałas.
- 3. Pola elektromagnetyczne:
  - a. Cel 1: Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych na poziomach nieprzekraczających wartości.
- 4. Gospodarowanie wodami:
  - a. Cel 1: Zwiększenie retencji wodnej województwa; ograniczenie wodochłonności gospodarki;

- b. Cel 2: Osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód.
- 5. Gospodarka wodno-ściekowa:
  - a. Cel 1: Poprawa jakości wody; wyrównanie dysproporcji pomiędzy stopniem zwodociągowania i skanalizowania na terenach wiejskich.
- 6. Zasoby geologiczne:
  - a. Cel 1: Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopaliny; rekultywacja terenów poeksploatacyjnych.
- 7. Gleby:
  - a. Cel 1: Dobra jakość gleb; rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych.
- 8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów:
  - a. Cel 1: Ograniczenie ilości odpadów komunalnych przekazywanych do składowania; ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko.
- 9. Zasoby przyrodnicze:
  - a. Cel 1: Zwiększenie lesistości województwa; zachowanie różnorodności biologicznej.
- 10. Zagrożenia poważnymi awariami:
  - a. Cel 1: Utrzymanie stanu bez incydentów o znamionach poważnej awarii.

3.1.15. Program ochrony środowiska dla Powiatu Wrzesińskiego na lata 2017 - 2020, z perspektywą na lata 2021 - 2024

Ochrona klimatu i jakości powietrza:

- 1. Poprawa standardów jakości powietrza poprzez stałą redukcję emisji pyłów, gazów.

Zagrożenia hałasem:

- 1. Zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska.

Pola elektromagnetyczne:

- 1. Ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi.

Gospodarowanie wodami:

- 1. Zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego;
- 2. Ograniczenie zagrożenia suszą;
- 3. Ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla obszarów szczególnie narażonych;
- 4. Ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych.

Gospodarka wodno-ściekowa:

- 1. Zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń komunalnych do wód.

Zasoby geologiczne:

- 1. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi.

Gleby:

- 1. Ochrona gleb.

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów:

- 1. Rozwój systemu gospodarki odpadami.

Zasoby przyrodnicze:

- 1. Ochrona zasobów przyrodniczych.

Zagrożenia poważnymi awariami:

- 1. Przeciwdziałanie występowaniu poważnych awarii.

4. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Cel opracowania

Program Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ekologicznej na terenie gminy. Według założeń przedstawionych w niniejszym opracowaniu, opracowanie programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa. Opracowanie jakim jest *Program Ochrony Środowiska* określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe oraz szczegółowe programy zarządzania środowiskowego, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia *Programu*, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie zagadnień, będących zagadnieniami techniczno-ekonomicznymi, związanymi z przyszłymi projektami.

Zakres opracowania

Sporządzony *Program* zawiera między innymi rozpoznanie aktualnego stanu środowiska w gminie, źródła jego zanieczyszczeń, analizę SWOT, propozycje oraz opis celów i zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska. Program wspomaga dążenie do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, ochronę i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie z uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska. Stan docelowy w tym zakresie nakreśla *Program Ochrony Środowiska*, a dowodów jego osiągnięcia dostarcza ocena efektów działalności środowiskowej, dokonywana okresowo (co 2 lata). Struktura opracowania obejmuje omówienie kierunków ochrony środowiska w gminie w odniesieniu m.in. do ochrony klimatu i jakości powietrza, zagrożeń hałasem, promieniowania elektromagnetycznego, gospodarowania wodami, gospodarki wodno-ściekowej, zasobów geologicznych, gleb, gospodarki odpadami, zasobów przyrodniczych, zagrożeń poważnymi awariami, edukacji ekologicznej, z podaniem ich charakterystyki, oceną stanu aktualnego umożliwiającą tym samym identyfikację obszarów problemowych. Identyfikacja potrzeb gminy w zakresie ochrony środowiska, w odniesieniu do obowiązujących w kraju przepisów prawnych i regulacji prawnych Unii Europejskiej, polega na sformułowaniu celów (do 2027 roku) oraz strategii ich realizacji. Na tej podstawie opracowywany jest plan operacyjny, przedstawiający listę przedsięwzięć jakie zostaną zrealizowane na terenie Miasta i Gminy Września do roku 2027.

Charakterystyka

W tej części opracowania przedstawiony został krótki opis gminy omawiający jego położenie, klimat, demografię, budowę geologiczną oraz rzeźbę terenu.

Ocena stanu środowiska

W niniejszym opracowaniu opisano stan środowiska na terenie Miasta i Gminy Września. Wyznaczono w tym zakresie następujące kategorie:

- Jakość powietrza (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);

- Hałas (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Promieniowanie elektromagnetyczne (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Wody powierzchniowe i podziemne (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Zasoby geologiczne (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Gleby (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Gospodarka odpadami (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Zagrożenia poważnymi awariami (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska).

Analiza SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem służącym do analizy strategicznej. Opiera się ona na określeniu silnych oraz słabych stron, a także wynikających z nich szans oraz zagrożeń (w przypadku niniejszego opracowania – środowiska). Od tych elementów pochodzi jej nazwa: **S** – strenghts (silne strony); **W** – weaknesses (słabe strony); **O** – opportunities (szanse), **T** – threats (zagrożenia).

W przypadku badań środowiska przyrodniczego analiza polega na określeniu słabych i silnych stron poszczególnych elementów środowiska także szans oraz zagrożeń tworzonych przez czynniki wewnętrzne oraz zewnętrzne.

Cele i strategia ich realizacji

W niniejszym *Programie* obrano kierunki interwencji wynikające z dokumentów wyższego szczebla oraz lokalnych potrzeb i są to:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza;
- Zagrożenia hałasem;
- Promieniowanie elektromagnetyczne;
- Gospodarowanie wodami;
- Gospodarka wodno-ściekowa;
- Zasoby geologiczne;
- Gleby;
- Gospodarka odpadami;
- Zasoby przyrodnicze;
- Zagrożenia poważnymi awariami.

Na ich podstawie wyznaczono cele krótko- i średniookresowe, a także strategię ich realizacji na poziomie gminnym. Narzędziem pomocniczym w realizacji założonych celów są zadania przedstawione w rozdziale 6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie. Wyznaczone zadania są spójne z planowanymi inwestycjami gminnymi oraz obowiązującym prawem lokalnym.

Wdrażanie i monitoring programu

Właściwe wykorzystanie możliwych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. Wprowadzenie zasad monitoringu umożliwi sprawną realizację działań, jak również pozwoli na bieżącą aktualizację celów programu. Z tego powodu w rozdziale 7. System realizacji programu ochrony środowiska, sformułowano zasady zarządzania środowiskiem, które stanowią podstawę sprawnej realizacji i kontroli działań programowych.

Analiza uwarunkowań finansowych

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska wymaga nakładów finansowych znacznie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Istnieje zatem potrzeba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych. W tym celu w rozdziale 6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie przedstawiono potencjalne źródła finansowania wyznaczonych zadań.

5. Ocena stanu środowiska

5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

5.1.1. Źródła zanieczyszczeń powietrza

Niska emisja

Niską emisję definiuje się jako emisję pyłów oraz gazów do atmosfery z emiterów znajdujących się na wysokości do 40 m. Pyły i gazy są produktami spalania paliw stałych, ciekłych oraz gazowych. Samą emisję można podzielić na:

- Emisję komunikacyjną - emisja związana ze spalaniem paliw płynnych przez pojazdy;
- Emisję przemysłową - związaną z procesami odbywającymi się w ramach działalności zakładów przemysłowych;
- Emisję z kotłowni lokalnych i palenisk indywidualnych - związaną ze spalaniem paliw na potrzeby ogrzewania.

Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5. Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza.

Zanieczyszczenia	Źródło emisji
Pył PM10 i PM2,5	energetyczne spalanie paliw i źródła technologiczne, transport samochodowy, spalanie paliw w sektorze bytowo-gospodarczym, pylenie traw, erozja gleb, wietrzenie skał
SO ₂ (dwutlenek siarki)	energetyczne spalanie paliw i źródła technologiczne, transport samochodowy, spalanie paliw w sektorze bytowo-gospodarczym
NO (tlenek azotu)	energetyczne spalanie paliw i źródła technologiczne, transport samochodowy, spalanie paliw w sektorze bytowo-gospodarczym
NO ₂ (dwutlenek azotu)	energetyczne spalanie paliw i źródła technologiczne, transport samochodowy, spalanie paliw w sektorze bytowo-gospodarczym
NO _x (suma tlenków azotu)	energetyczne spalanie paliw i źródła technologiczne, transport samochodowy, spalanie paliw w sektorze bytowo-gospodarczym
CO (tlenek węgla)	energetyczne spalanie paliw i źródła technologiczne, transport samochodowy, spalanie paliw w sektorze bytowo-gospodarczym
O ₃ (ozon)	powstaje w wyniku reakcji fotochemicznych tlenków azotu i lotnych związków organicznych
WWA (w tym benzo(a)piren)	spalanie paliw stałych w niskich temperaturach, spalarnie odpadów, procesy przemysłowe, spalanie niecałkowite

źródło: Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej w zakresie pyłu PM10, PM2,5 oraz B(a)P, 2017; GIOŚ

Zanieczyszczenia powietrza związane z niską emisją mogą być powodem wielu negatywnych skutków dla środowiska oraz żywych organizmów. Ich wpływ na organizmy żywe przedstawiono poniżej:

- **Pył zawieszony** - Pył zawieszony jest nośnikiem metali ciężkich, której mają negatywny wpływ na żywe organizmy. Sam pył może także osadzać się w pęcherzykach płucnych oraz powodować podrażnienie oczu oraz błon śluzowych nosa i gardła;
- **Dwutlenek siarki** - Dwutlenek siarki, powstający podczas spalania paliw, ma negatywny wpływ na błony śluzowe układu oddechowego oraz powoduje zmniejszenie dróg oddechowych;

- **Tlenki azotu** - Tlenki azotu powodują zwiększenie się podatności na infekcje układu oddechowego, zwiększają prawdopodobieństwo ataków astmatycznych oraz uszkodzają komórki układu immunologicznego w płucach;
- **Tlenek węgla** - Tlenek węgla ma negatywny wpływ na układ naczyniowo-sercowy człowieka. Przenikając do układu krwionośnego łączy się z hemoglobiną tworząc karboksyhemoglobinę, która nie jest zdolna do przenoszenia tlenu. Kontakt z dużym stężeniem tlenu węgla może spowodować śmierć, natomiast dłuższa ekspozycja ma wpływ na zwiększenie prawdopodobieństwa zawału serca oraz hamuje odpowiedź immunologiczną organizmu;
- **Ozon** - Ozon w górnych warstwach atmosfery jest gazem niezbędnym do przetrwania życia, natomiast w warstwach dolnych cechuje się negatywnym wpływem na żywe organizmy. Atakuje on komórki błony śluzowej wyściełające drogi oddechowe, płuca oraz oskrzela a także zmniejsza odporność na infekcje;
- **Dioksyny** - Dioksyny kumulują się w organizmie wpływając negatywnie na odpowiedź immunologiczną organizmu. W dużych stężeniach mogą wywoływać choroby dermatologiczne takie jak trądzik chlorowy;
- **WWA** - Najpowszechniej występującymi wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi są benzo(a)piren oraz naftalen. Długotrwałe narażenie na WWA może powodować występowanie nowotworów, chorób oczu, nerek oraz wątroby a także zmniejszać odpowiedź immunologiczną organizm.

Zgodnie z corocznym raportem Europejskiej Agencji Środowiska (EEA), dotyczącym jakości powietrza w Europie, Polska od wielu lat znajduje się w czołówce krajów o najbardziej zanieczyszczonym powietrzu. Dotyczy to zwłaszcza zanieczyszczenia pyłem PM10 oraz benzo(a)pirenem.

W celu poprawy sytuacji utworzony został Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej. Wyznaczono w nim priorytety mające doprowadzić do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej przy jednoczesnym zapewnieniu zrównoważonego rozwoju kraju:

- Modernizacja infrastruktury krajowego systemu elektroenergetycznego;
- Rozwój wykorzystania OZE;
- Upowszechnienie alternatywnych, innych niż odnawialne, metod pozyskiwania energii;
- Promocja optymalnego wykorzystywania surowców;
- Rozwój niskoemisyjnej gospodarki odpadami;
- Tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju niskoemisyjnej gospodarki w sektorze przemysłu;
- Rozpowszechnienie istniejących technologii niskoemisyjnych w procesach produkcyjnych;
- Poprawa standardu energetycznego istniejących budynków;
- Rozwój zrównoważonej produkcji w rolnictwie;
- Zwiększenie efektywności wybranych elementów łańcucha logistycznego;
- Transformacja niskoemisyjna w sektorze handlu;
- Modernizacja pojazdów oraz infrastruktury w celu upowszechnienia niskoemisyjnych form transportu;
- Poprawa efektywności zarządzania transportem oraz wspieranie rozwoju transportu publicznego;

- Rozwój i zastosowanie niskoemisyjnych paliw w transporcie oraz magazynowania energii w środkach transportu;
- Promocja wzorców zrównoważonej konsumpcji w edukacji;
- Wspieranie dostępności oraz wiarygodności informacji na temat wpływu konsumpcji poszczególnych produktów i usług na emisyjność gospodarki;
- Promocja wzorców zrównoważonej konsumpcji w gospodarstwach domowych;
- Promocja transformacji niskoemisyjnej w sektorze publicznym.

Emisja z gospodarstw domowych⁶

Miasto i Gmina Września posiada uchwalony „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Września”. Zgodnie z jego zapisami, wśród obiektów jednorodzinnych zlokalizowanych na terenie Gminy Września została przeprowadzona ankietyzacja, dotycząca przede wszystkim sposobu ogrzewania budynków. Udział w badaniu ankietowym wzięło 1361 budynków co stanowi 8,6% wszystkich budynków mieszkalnych na terenie gminy. Większość gospodarstw domowych na cele grzewcze stosuje węgiel – ponad 60%. Drugim źródłem ciepła wykorzystywanym w obiektach jednorodzinnych jest gaz. Najmniej zużywanego jest drewna.

Emisja komunikacyjna

Negatywne oddziaływanie na środowisko niesie ze sobą emisja komunikacyjna, która najbardziej odczuwalna jest w pobliżu dróg charakteryzujących się dużym natężeniem ruchu kołowego. Na terenie Miasta i Gminy Września głównym źródłem emisji komunikacyjnej są:

- Autostrady:
  - Autostrada A2;
- Drogi krajowe:
  - Droga krajowa nr 15;
  - Droga krajowa nr 92;
- Drogi wojewódzkie:
  - Droga wojewódzka nr 432;
  - Droga wojewódzka nr 442;
- Drogi powiatowe;
- Drogi gminne;
- Drogi wewnętrzne.

Głównymi zanieczyszczeniami emitowanymi w związku z ruchem samochodowym są:

- tlenek i dwutlenek węgla;
- węglowodory;
- tlenki azotu;
- pyły zawierające metale ciężkie;
- pyły ze ścierania się nawierzchni dróg i opon samochodowych.

Dla stanu powietrza atmosferycznego istotne znaczenie ma emisja NO_x oraz metali ciężkich. Duże znaczenie ma również tzw. emisja wtórna z powierzchni dróg, która zależy w dużej mierze od warunków meteorologicznych. Komunikacja jest również źródłem emisji benzenu, benzo(a)pirenu oraz innych związków organicznych. Na wielkość tych

---

⁶ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Września, 2015

zanieczyszczeń wpływa stan techniczny samochodów, stopień zużycia substancji katalitycznych oraz jakość stosowanych paliw. Gwałtowny rozwój transportu, przejawiający się wzrostem ilości samochodów na drogach oraz aktualny stan infrastruktury dróg spowodował, iż transport może być uciążliwy dla środowiska naturalnego.

W przypadku substancji toksycznych emitowanych przez silniki pojazdów do atmosfery, źródła te trudno zinwentaryzować pod kątem emisji zanieczyszczeń, gdyż zwykle nie ma dla nich materiałów sprawozdawczych. Na podstawie znanych wartości średniego składu paliwa, szacowany przeciętny skład spalin silnikowych jest następujący:

Tabela 6. Przeciętny skład spalin silnikowych (w % objętościowo).

Składnik	Silniki benzynowe	Silniki wysokoprężne	Uwagi
Azot	24 – 77	76 – 78	nietoksyczny
Tlen	0,3 – 8	2 – 18	nietoksyczny
Para wodna	3,0 – 5,5	0,5 – 4	nietoksyczny
Dwutlenek węgla	5,0 – 12	1 – 10	nietoksyczny
Tlenek węgla	0,5 – 10	0,01 – 0,5	toksyczny
Tlenki azotu	0,0 – 0,8	0,0002 – 0,5	toksyczny
Węglowodory	0,2 – 3	0,009 – 0,5	toksyczny
Sadza	0,0 – 0,04	0,01 – 1,1	toksyczny
Aldehydy	0,0 – 0,2	0,001 – 0,009	toksyczny

źródło: J. Jakubowski „Motoryzacja a środowisko”

Na skutek powszechnej elektryfikacji, emisje do powietrza związane z ruchem kolejowym mają znaczenie marginalne. Należą do nich jedynie emisje zanieczyszczeń pyłowych związanych z ruchem pociągów oraz niewielkie emisje z lokomotyw spalinowych używanych głównie na bocznicach kolejowych.

Emisja przemysłowa

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez Starostwo Powiatowe we Wrześni, na terenie Miasta i Gminy Września zlokalizowanych jest 26 podmiotów posiadających aktualne pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza. Zostały one przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 7. Wykaz podmiotów, zlokalizowanych na obszarze Miasta i Gminy Września, które posiadają aktualne pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.

L.p.	Nazwa podmiotu	Adres podmiotu	Adres źródła emisji	Okres trwania pozwolenia
1.	GESTAMP POLSKA Sp. z o. o.	ul. Działkowców 12, 62-300 Września	ul. Działkowców 12, 62-300 Września	do 31 października 2020 r.
2.	Veolia Energia Poznań S.A.	ul. Energetyczna 3, 61-016 Poznań	ul. Sikorskiego 25, 62-300 Września	do 31 sierpnia 2021 r.
3.	MIKROMA S.A.	ul. Batorego 4, 62-300 Września	ul. Batorego 4, 62-300 Września	do 31 maja 2022 r.
4.	Zakłady Kompleksowej Automatyizacji MERAMONT - Września S. A.	ul. Kościuszki 14, 62-300 Września	ul. Kościuszki 14, 62-300 Września	do 31 października 2022 r.
5.	COLOREX s.c. Radosław Chojnacki, Marlena Kołtuniak	Psary Polskie 92, 62-300 Września	Psary Polskie 92, 62-300 Września	do 30 listopada 2022 r.
6.	PRZETWÓRSTWO ROLNE GAŚIOREK Sp. J.	ul. Wrześcińska 8, 62-250 Czarniejewo	działka nr 178/1, obręb Radomice, 62-300 Września	do 17 lipca 2023 r.
7.	INALFA ROOF SYSTEMS POLSKA Sp. z o.o.	Białężyce 41A, 62-300 Września	Białężyce 41A, 62-300 Września	do 24 lutego 2024 r.
8.	CENOS Sp. z o.o.	ul. Sikorskiego 22, 62-300 Września	ul. Sikorskiego 22, 62-300 Września	do 29 maja 2024 r.
9.	WHEELABRATOR SCHLICK Sp. z o.o.	ul. Słowackiego 53, 62-300 Września	ul. Słowackiego 53, 62-300 Września	do 7 lipca 2024 r.
10.	F.U.H.P. „JANKO” Eugeniusz Jankowski	ul. Waryńskiego 16, 62-300 Września	ul. Przemysłowa 3/3a, 62-300 Września	do 5 sierpnia 2024 r.
11.	Produkcja Maszyn Rolniczych i Części Zamiennej KOWALSCY Sp. J.	ul. Działkowców 11, 62-300 Września	ul. Działkowców 11, 62-300 Września	do 5 sierpnia 2024 r.
12.	DHT Sp. z o.o.	ul. Wrocławska 42A, 62-300 Września	ul. Wrocławska 42A, 62-300 Września	do 20 września 2024 r.
13.	Spółdzielnia Mleczarska Września	ul. Czarniejewska 1, 62-300 Września	ul. Czarniejewska 1, 62-300 Września	do 2 grudnia 2025 r.

Program Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

L.p.	Nazwa podmiotu	Adres podmiotu	Adres źródła emisji	Okres trwania pozwolenia
14.	KRISPOL Sp. z o.o.	ul. Budowlana 1, Psary Małe, 62-300 Września	ul. Michała Strzykały 4, 62-300 Września	do 5 kwietnia 2026 r.
15.	AKMET s.c.	ul. Leśna 10 a, 62-300 Września	ul. Leśna 10 a, 62-300 Września	do 30 maja 2026 r.
16.	KRISPOL Sp. z o.o.	ul. Budowlana 1, Psary Małe, 62-300 Września	ul. Budowlana 1, 62-300 Września	do 7 czerwca 2026 r.
17.	Poznańskie Zakłady Zielarskie HERBAPOL S.A.	ul. Towarowa 47/51, 61-896 Poznań	ul. Sikorskiego 23, 62-300 Września	do 28 grudnia 2026 r.
18.	NEPA Sp. z o. o.	Otoczna 43, 62-302 Węgiejki	Otoczna 43, 62-302 Węgiejki	do 2 kwietnia 2027r.
19.	BeClever Sp. z o.o.	ul. Malinowa 1, 62-300 Września	ul. Malinowa 1, 62-300 Września	do 6 lipca 2027 r.
20.	ROLMUS P.P.H.U.T. Export – Import Mieczysław Szymkowiak	ul. Akacjowa 6 , 62-300 Września	ul. Akacjowa 6 , 62-300 Września	do 15 października 2027 r.
21.	NOWBUD Sp. z o. o.	ul. Budowlana 4, Psary Małe , 62-300 Września	na działkach o nr ewidencyjnych 136/16 i 136/18 obręb Psary Małe, 62-300 Września	do 15 listopada 2027 r.
22.	FLEX FILMS EUROPA Sp. z o.o.	ul. Sikorskiego 48, 62-300 Września	ul. Sikorskiego 48. 62-300 Września	do 6 czerwca 2029 r.
23.	TECHPAK Group Sp. z o.o.	Białężyce 57, 62-300 Września	Białężyce 57, 62-300 Września	do 4 października 2029 r.
24.	„METGALEX” Janiak Sp. J.	ul. Akacjowa 11, 62-300 Września	ul. Akacjowa 11, 62-300 Września	do 4 grudnia 2029 r.
25.	P. H. U. T. P. „ROLMAKO” Henryk Kowalski	ul. Gwarna 8, Psary Małe, 62-300 Września	ul. Gwarna oraz ul. Wichrowa, Psary Małe, 62-300 Września	do 30 sierpnia 2030 r.

źródło: Starostwo Powiatowe we Wrześni

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskie, na terenie Miasta i Gminy Września, funkcjonują dwa podmioty posiadające pozwolenia zintegrowane:

- KAS-BOKS Sp. z o.o. ul. Paderewskiego 11, 62-300, Września;
- Volkswagen Poznań Sp. z o.o., Zakład Września oddział w Białężycach.

Emisja niezorganizowana

Emisja niezorganizowana to przeciwieństwo do źródeł emisji zorganizowanej, których głównym kryterium klasyfikacji jest praktyczna możliwość kontroli emisji poprzez pomiary natężenia przepływu odgazów i stężeń substancji w nich zawartych. Źródła, które według tego kryterium nie należą do źródeł emisji zorganizowanej, można podzielić na dwa rodzaje:

- **emisje z nieszczelności:** emisje do środowiska powstające w wyniku stopniowej utraty szczelności elementów wyposażenia przeznaczonego do przesyłania cieczy lub gazów. Zazwyczaj emisja spowodowana jest nadciśnieniem w przewodach instalacji. Przykładem emisji lotnych mogą być wycieki z kołnierzy połączeniowych, pomp lub innych elementów wyposażenia oraz „wycieki” z urządzeń do magazynowania produktów gazowych lub ciekłych. Do emisji dochodzi w wyniku dyfuzji, z tego też względu emisję tę klasyfikuje się jako podgrupę rodzaju „emisje z dyfuzji”;
- **emisje powodowane dyfuzją:** emisje powstające w normalnych warunkach eksploatacji w wyniku bezpośredniego kontaktu substancji lotnych lub pyłących ze środowiskiem, w wyniku którego dochodzi do dyfundowania (samorzutnego przenikania) wykorzystywanych substancji do powietrza. Głównymi mechanizmami dyfuzji prowadzącej do emisji gazów jest parowanie i sublimacja, ale również w zakresie tej definicji zwiera się samorzutne uwalnianie pyłów powstających podczas niektórych operacji. Do kategorii tej zalicza się również wtórną emisję pyłów (porywanie pyłów), wywołaną erozją wietrzną.

Do emisji powodowanych dyfuzją należą następujące rodzaje źródeł:

- suszenie (suszenie masy, suszenie powierzchni po lakierowaniu lub drukowaniu);
- magazynowanie cieczy w zbiornikach bezciśnieniowych (lub z poduszką gazową) umożliwiające uwalnianie gazów z nad magazynowanej cieczy do atmosfery w trakcie jej przechowywania lub podczas napełniania zbiornika, gdy opary są wypierane ze zbiornika w trakcie jego napełniania;
- magazynowanie „świeżych” produktów stałych, zawierających w swojej masie pozostałości procesowe, np. mocznika lub produktów niestabilnych chemicznie, umożliwiające częściowy rozkład, np. w wyniku hydrolizy;
- magazynowanie materiałów sypkich na otwartym terenie;
- transportu materiałów z wykorzystaniem przenośników, przesypów, ładowarek;
- konserwacja maszyn z wykorzystaniem LZO (VOC);
- emisje pośrednie, np. w wyniku nieszczelności układów chłodniczych w obszarze procesowym i przedostawania się zanieczyszczeń do układu chłodniczego, a następnie ich dyfuzję w trakcie odparowywania w wieżach chłodniczych lub chłodniach wentylatorowych.

Źródła emisji powodowanej dyfuzją mogą mieć następujący charakter:

- źródła punktowe (odpowietrzenia, układy oddechowe zbiorników, przesypy);

- źródła liniowe (transportery taśmowe);
- źródła powierzchniowe (otwarte zbiorniki, laguny i odstożniki, komory napowietrzania ścieków, hałdy magazynowe i place składowe);
- źródła przestrzenne (instalacje zlokalizowane poza budynkami).

5.1.2. System gazowy i ciepłowniczy

System ciepłowniczy

Zgodnie z informacjami udostępnianymi przez GUS, na terenie Miasta i Gminy Września, istnieje 11,5 km sieci ciepłej przesyłowej i rozdzielczej oraz 13 km przyłączy do budynków.

System gazowniczy

Na obszarze Miasta i Gminy Września istnieje sieć gazowa od długości 144,461 km, do której podłączonych jest 6 190 gospodarstw. Dane na temat sieci gazowej na terenie Miasta i Gminy Września przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 8. Charakterystyka sieci gazowej na terenie Miasta i Gminy Września.

Nazwa	Długość czynnej sieci ogółem w m	Odbiorcy gazu	Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	Zużycie gazu w MWh	Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w MWh	Ludność korzystająca z sieci gazowej
	2018	2018	2018	2018	2018	2018
	[m]	[gosp.]	[gosp.]	[MWh]	[MWh]	[osoba]
Gmina Września	144 461	6 190	4 724	64 373,0	56 183,7	17 233

Źródło: GUS

5.1.3. Odnawialne źródła energii

Wraz z rosnącym zapotrzebowaniem na energię przy jednoczesnym wyczerpywaniu się zasobów konwencjonalnych wzrasta zainteresowanie alternatywnymi sposobami pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych. Energia odnawialna jest to energia pochodząca z naturalnych, powtarzających się procesów przyrodniczych, uzyskiwana z odnawialnych niekopalnych źródeł energii (energia: wody, wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalna, fal, prądów i pływów morskich, oraz energia wytwarzana z biomasy stałej, biogazu i biopaliw ciekłych). Odnawialne źródło energii to natomiast źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, aerotermalną, geotermalną, hydrotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu pochodzącego ze składowisk odpadów, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych.

Energia cieków wód powierzchniowych

Potencjalna i kinetyczna energia cieków wód powierzchniowych wykorzystywana jest do wytwarzania energii w elektrowniach wodnych. Potencjał energii wodnej zależy od spadku i przepływu. Przepływy ze względu na dużą zmienność w czasie muszą być przyjęte na podstawie wieloletnich obserwacji dla przeciętnego roku przy średnich warunkach

hydrologicznych. Spad określany jest jako iloczyn spadku i długości na danym odcinku rzeki. Rzeczywiste możliwości wykorzystania zasobów wodnych są znacznie mniejsze. Do energii odnawialnej zalicza się tylko i wyłącznie produkcję energii elektrycznej w elektrowniach na dopływie naturalnym (przepływowych). Planując tego typu inwestycję należy wziąć pod uwagę uwarunkowania przyrodnicze (ocena zasobów wód przez IMGW, warunków geomorfologicznych i geologicznych), techniczne (tryb pracy elektrowni, specyfikacja techniczna turbin, wydajność), środowiskowe (przede wszystkim formy ochrony przyrody: obszary Natura 2000), prawne (pozwolenie wodnoprawne, zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego), ekonomiczne oraz społeczne (np. turystyka).

Energia wiatru

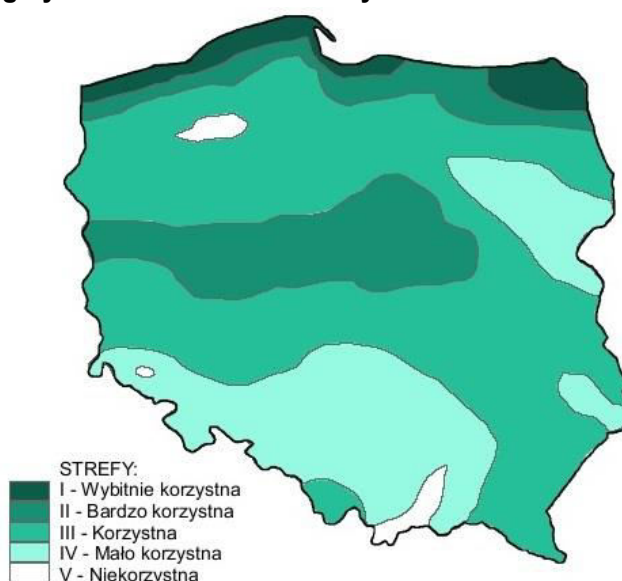
Energię wiatru stanowi energia kinetyczna wiatru wykorzystywana do produkcji energii elektrycznej w turbinach wiatrowych. Potencjał elektrowni wiatrowych jest określany przez możliwości generowania przez nie energii elektrycznej. Tereny o korzystnym potencjale wyznacza się na podstawie badań kierunku, siły oraz częstotliwości występowania wiatrów. Na tej podstawie sporządzono strefy energetyczne wiatru oraz podzielono powierzchnię kraju zgodnie z potencjałem energetycznym.

Według IMGW obszar Polski można podzielić na 5 stref energetycznych warunków wiatrowych:

- Strefa I - wybitnie korzystna;
- Strefa II - bardzo korzystna;
- Strefa III – korzystna;
- Strefa IV - mało korzystna;
- Strefa V - niekorzystna.

Zgodnie z podziałem wprowadzonym przez Ośrodek Meteorologii IMGW, teren Miasta i Gminy Września leży w strefie II (bardzo korzystnej). Poniższy rysunek przedstawia podział terytorium Polski na strefy energetyczne wiatru.

Rysunek 5. Strefy energetyczne warunków wiatrowych.

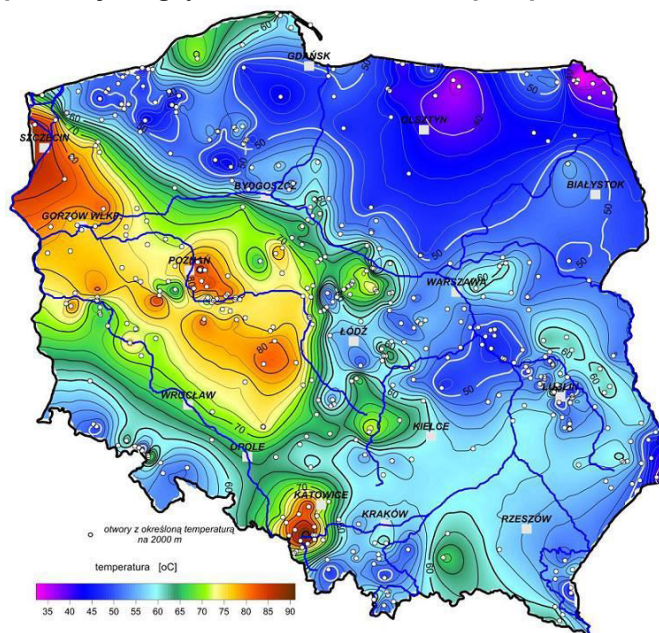

źródło: imgw.pl

Energia geotermalna

Energia geotermalna jest to energia cieplna pozyskiwana z głębi ziemi i stosowana głównie w celach grzewczych. Z racji na szerokie rozpowszechnienie o pełną odnawialność energia tego typu stanowi olbrzymi potencjał. Ciepłe wody o wyższej temperaturze zdolne są do produkcji energii elektrycznej, pozostałe z powodzeniem stosowane są w ciepłownictwie, rolnictwie czy do celów rekreacyjnych. Oszacowanie potencjału energii geotermalnej wiąże się z koniecznością kosztownych odwiertów próbnych. Warunkiem opłacalności jest odpowiednia temperatura podziemnych wód (minimum 65°C na głębokości 2 km), ich wydajność oraz niskie zasolenie. Opłacalność wzrasta w sytuacjach, gdy ciepłe wody są umieszczone płycej (mniejsze koszty wiercenia i instalacji) oraz gdy ich temperatura jest wyższa. Zgodnie z poniższym rysunkiem wykorzystanie energii geotermalnej na terenie Miasta i Gminy Września jest opłacalne. Temperatura w złożach znajdujących się pod obszarem gminy wynosi 65-75°C. Możliwe jest również wykorzystanie energii wód podskórnych i ciepła ziemi przy zastosowaniu indywidualnych pomp ciepła. Rozwiązania tego typu mogą znaleźć zastosowanie w domach jednorodzinnych oraz budynkach użyteczności publicznej w terenach o rozproszonej zabudowie.

Rysunek 6. Mapa temperatury na głębokości 2000 metrów pod powierzchnią terenu.

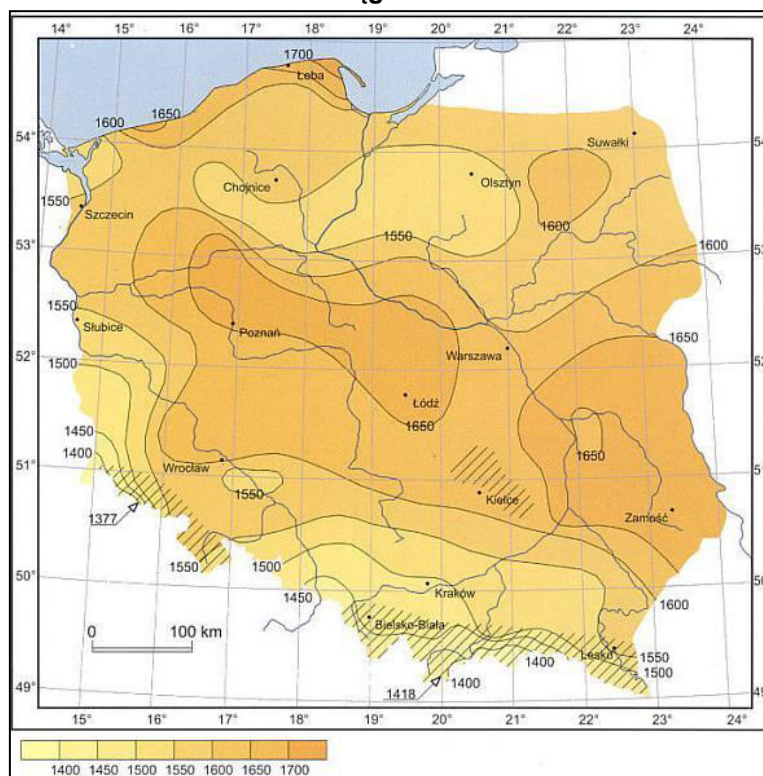
źródło: Szewczyk 2010, Państwowy Instytut Geologiczny

Energia słońca

Energia promieniowania słonecznego wykorzystywana jest w dwojaki sposób: do produkcji energii elektrycznej bądź ciepła. Ciepło może być pozyskiwane w sposób bierny poprzez nagrzewanie pomieszczeń bezpośrednim promieniowaniem bądź poprzez systemy cieczowych lub powietrznych kolektorów słonecznych służących ogrzewaniu mieszkań, podgrzewaniu wody użytkowej itp. Konwersja promieniowania na prąd elektryczny odbywa się natomiast poprzez zastosowanie ogniw fotowoltaicznych bądź elektrowni termicznych. Zastosowanie kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych może okazać się zasadne już nawet w przypadku użytkowania przez pojedyncze gospodarstwa domowe, w zależności od stopnia zapotrzebowania na ciepłą wodę użytkową oraz energię

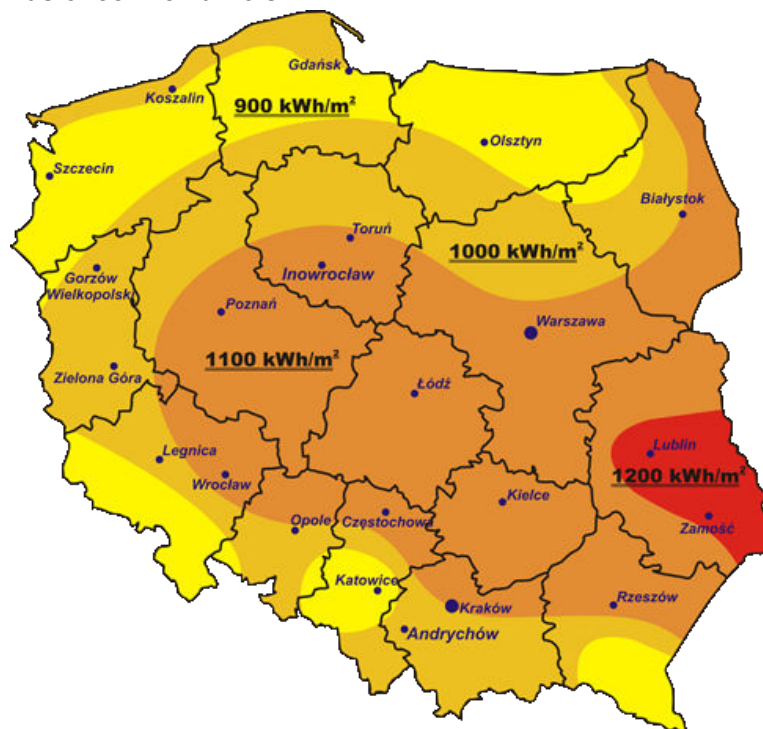
elektryczną. Poniższe rysunki przedstawiają dwa najważniejsze czynniki wpływające na opłacalność inwestycji związanych z wykorzystaniem energii słonecznej.

Rysunek 7. Średni czas nasłonecznienia w ciągu roku na terenie Polski.

źródło: imgw.pl

Rysunek 8. Mapa nasłonecznienia Polski.

źródło: cire.pl

Miasto i Gmina Września jest zlokalizowana w strefie gdzie średnioroczna suma promieniowania słonecznego wynosi maksymalnie 1100 kWh/m². Opisane powyżej warunki określone są jako korzystne do wykorzystania energii słonecznej przez mieszkańców.

Biomasa

Biomasę stanowią organiczne, niekopalne substancje o pochodzeniu biologicznym, które mogą być wykorzystywane w charakterze paliwa do produkcji ciepła lub wytwarzania energii elektrycznej. Do najważniejszych rodzajów tego typu paliw należą:

- drewno;
- słoma i odpady pochodzące z produkcji rolniczej;
- odpady organiczne;
- oleje roślinne;
- tłuszcze zwierzęce;
- osady ściekowe;
- rośliny szybko rosnące, takie jak: wierzba wiciowa, miskant olbrzymi (trawa słoniowa), słonecznik bulwiasty, ślázowiec pensylwański, rdest sachaliński.

Biomasa jest obecnie źródłem energii o największym potencjale. Udział paliw takich jak słoma, drewno czy wierzba energetyczna w bilansie energetycznym kraju systematycznie wzrasta. Po odliczeniu arealu upraw do celów spożywczych oraz upraw na potrzeby produkcji komponentów biopaliw, ostateczna powierzchnia możliwa do wykorzystania pod uprawy substratów energetycznych na terenie kraju wynosi około 600-700 tys. ha. Wykorzystywanie biomasy w celu pozyskiwania energii należy prowadzić w sposób przemyślany i zrównoważony, gdyż zgodnie z prognozami Agencji Ochrony Środowiska zaorywanie ziemi pod uprawy roślin energetycznych może przyczynić się do większej produkcji CO₂ do roku 2030 niż preferowane dotychczas spalanie paliw kopalnych. Jak wynika z prowadzonych badań, najbardziej sprzyjające środowisku jest pozyskiwanie energii z odpadów drewna. Uprawa roślin energetycznych niesie ze sobą ryzyko niebezpieczeństwa biologicznego, polegającego na niekontrolowanym rozprzestrzenianiu się gatunków obcych. Podczas produkcji energii z biomasy, należy także pamiętać o niskiemisyjnym sposobie jej produkcji.

Biogaz

Biogaz to paliwo gazowe otrzymywane w procesie fermentacji metanowej surowców rolniczych, produktów ubocznych rolnictwa, płynnych lub stałych odchodów zwierzęcych, produktów ubocznych lub pozostałości z przetwórstwa produktów pochodzenia rolniczego lub biomasy leśnej, z wyłączeniem gazu pozyskanego z surowców pochodzących z oczyszczalni ścieków oraz składowisk odpadów. Biogaz powstaje w wyniku fermentacji metanowej ścieków.

Przyjmuje się, iż ze 100 m³ osadu o zawartości suchej masy na poziomie 5% można uzyskać od 10 do 30 m³ gazu, który może być wykorzystany do produkcji energii cieplnej, elektrycznej, do napędzania pojazdów bądź przesyłany wprost do sieci gazowej.

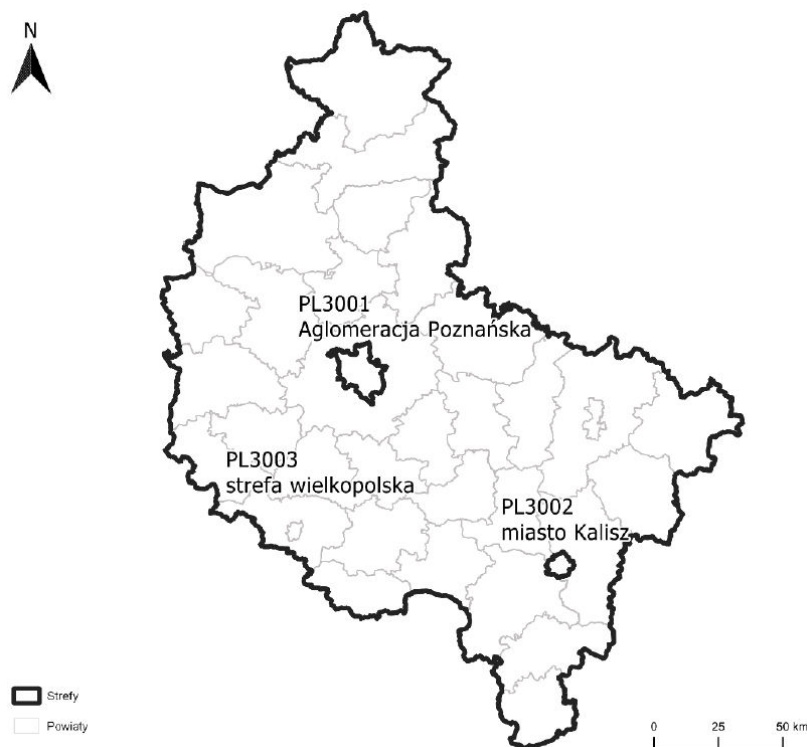
5.1.4. Jakość powietrza

Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219 t.j. z późn zm.) oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje

się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Państwowy Monitoring Środowiska stanowi systemem pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza. W celu oceny jakości powietrza na terenie Województwa Wielkopolskiego, wyznaczono 3 strefy:

- Aglomerację Poznańską (PL3001);
- Miasto Kalisz (PL3002);
- strefę wielkopolską (PL3003).

Rysunek 9. Podział województwa wielkopolskiego na strefy ochrony powietrza.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2019

Wynik oceny strefy wielkopolskiej za rok 2019, w której położone jest Miasto i Gmina Września, wskazuje, że dotrzymane zostały poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe substancji w powietrzu (klasa A) ustanowione ze względu na ochronę zdrowia dla następujących zanieczyszczeń:

- dwutlenku azotu;
- dwutlenku siarki;
- ozonu;
- tlenku węgla;
- pyłu PM_{2,5};
- ołowiu, kadmu, niklu, benzenu, arsenu w pyle zawieszonym PM₁₀.

Przekroczone natomiast zostały dopuszczalne poziomy dla:

- pyłu PM₁₀;
- benzo(a)pirenu.

Tabela 9. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom dopuszczalny.

Klasa strefy	Poziom stężeń zanieczyszczenia	Wymagane działania	Dotyczy zanieczyszczeń
Gdy określony jest poziom dopuszczalny			
A	nie przekraczający poziomu dopuszczalnego	<ul style="list-style-type: none"> Utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz dążenie do utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem. 	<u>ochrona zdrowia</u> dwutlenek siarki SO ₂ , dwutlenek azotu NO ₂ , tlenek węgla CO, benzen C ₆ H ₆ , pył PM10, pył PM2,5
C	powyżej poziomu dopuszczalnego	<ul style="list-style-type: none"> Określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych; Opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu; Kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych. 	zawartości ołowiu Pb w pyłe PM10 <u>ochrona roślin</u> dwutlenek siarki SO ₂ tlenek azotu NOx

źródło: opracowanie własne na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2019.”

Tabela 10. Klasy stref i oczekiwane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia, uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom docelowy

Klasa strefy	Poziom stężeń zanieczyszczenia	Wymagane działania	Dotyczy zanieczyszczeń
Gdy określony jest poziom docelowy			
A	nie przekraczający poziomu docelowego	<ul style="list-style-type: none"> Utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu docelowego. 	<u>ochrona zdrowia</u> arsen As, kadm Cd, nikiel Ni, benzo(a)piren B(a)P w pyłe PM10 ozon O ₃
C	powyżej poziomu docelowego	<ul style="list-style-type: none"> Dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych; Opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu. 	<u>ochrona roślin</u> ozon O ₃

źródło: opracowanie własne na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2019.”

Tabela 11. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń ozonu z uwzględnieniem poziomu celu długoterminowego.

Klasa strefy	Poziom stężeń zanieczyszczenia	Wymagane działania	Dotyczy zanieczyszczeń
Poziom stężeń ozonu z uwzględnieniem poziomu celu długoterminowego			
D1	nie przekraczający poziomu celu długoterminowego	<ul style="list-style-type: none"> Utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu celu długoterminowego. 	Ozon O ₃
D2	powyżej poziomu celu długoterminowego	<ul style="list-style-type: none"> Dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do roku 2020. 	

źródło: opracowanie własne na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2019.”

Zestawienie wszystkich wynikowych klas strefy wielkopolskiej z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia, zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 12. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2019 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej											
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
strefa wielkopolska	A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	C	A

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2019

Stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy wielkopolskiej, ze względu na ochronę roślin, nie zostały przekroczone w przypadku dwutlenku siarki oraz dwutlenku azotu. Na obszarze strefy wielkopolskiej zanotowano, natomiast przekroczenie poziomu docelowego ozonu. Zestawienie wszystkich wynikowych klas strefy wielkopolskiej z uwzględnieniem kryterium ochrony roślin, zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 13. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2019 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej		
	SO ₂	NO ₂	O ₃
strefa wielkopolska	A	A	C

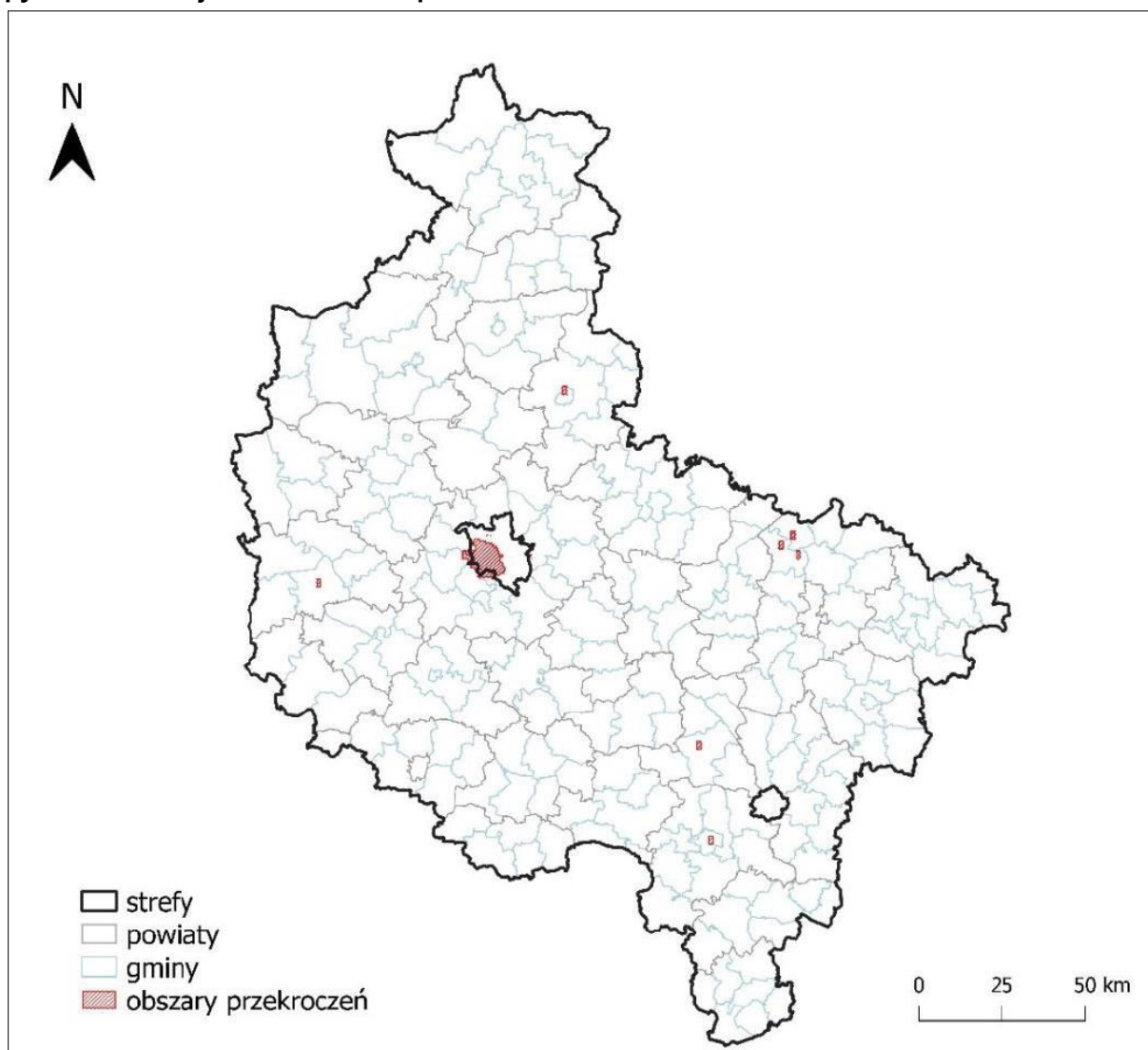
źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2019

Jak wynika z „Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2019” na terenie strefy wielkopolskiej, stwierdzono występowanie w ciągu roku ponadnormatywnego stężenia pyłu zawieszonego PM10, a także przekroczenie wartości docelowej stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu w pyłe PM10. Wyniki oceny

stężeń zanieczyszczeń w powietrzu występujących w 2019 r. na obszarze strefy wielkopolskiej, uwzględniające kryterium ochrony roślin, nie wykazały przekroczeń stanu dopuszczalnego w przypadku dwutlenku siarki oraz dwutlenku azotu. Zanotowano jednak przekroczenie poziomu docelowego ozonu. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego zawartości ozonu w powietrzu, zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska winno być jednym z celów wojewódzkiego programu ochrony środowiska. Zgodnie z art. 91 ustawy Prawo ochrony środowiska dla wszystkich stref, w których stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych i docelowych (strefy w klasie C) należy opracować programy ochrony powietrza, mające na celu osiągnięcie ww. poziomów substancji w powietrzu. Należy pamiętać, iż powyższe wyniki oceny obejmują całą strefę wielkopolską i są wartościami uśrednionymi dla jej obszaru.

Poniżej przedstawiono w formie graficznej zasięg obszarów przekroczeń dla, pyłu PM10, ozonu i benzo(a)pirenu.

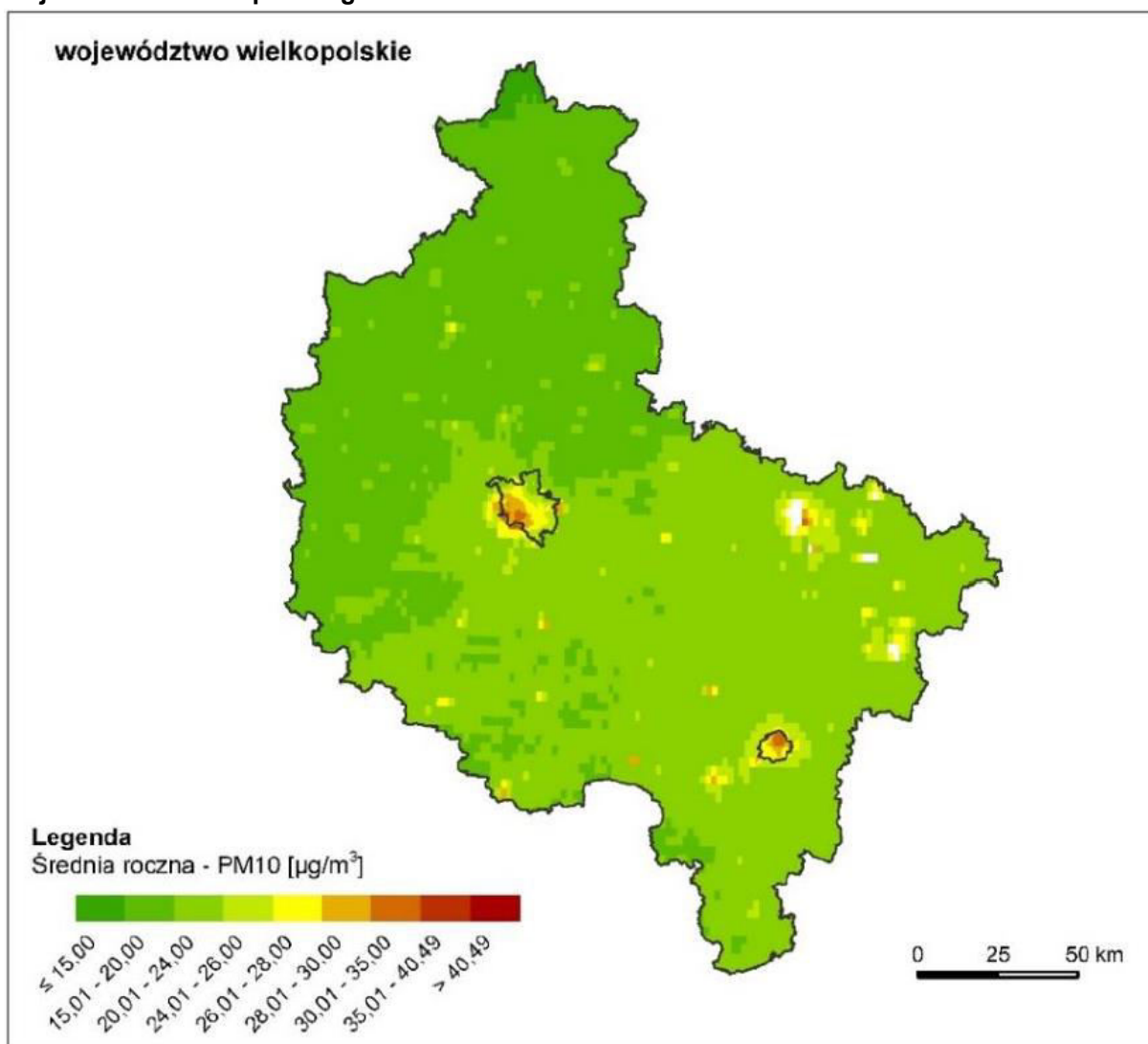
Rysunek 10. Obszary przekroczeń dopuszczalnej częstości przekroczeń 24-godzinnych stężeń pyłu PM10 w województwie wielkopolskim w 2019 roku.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2019

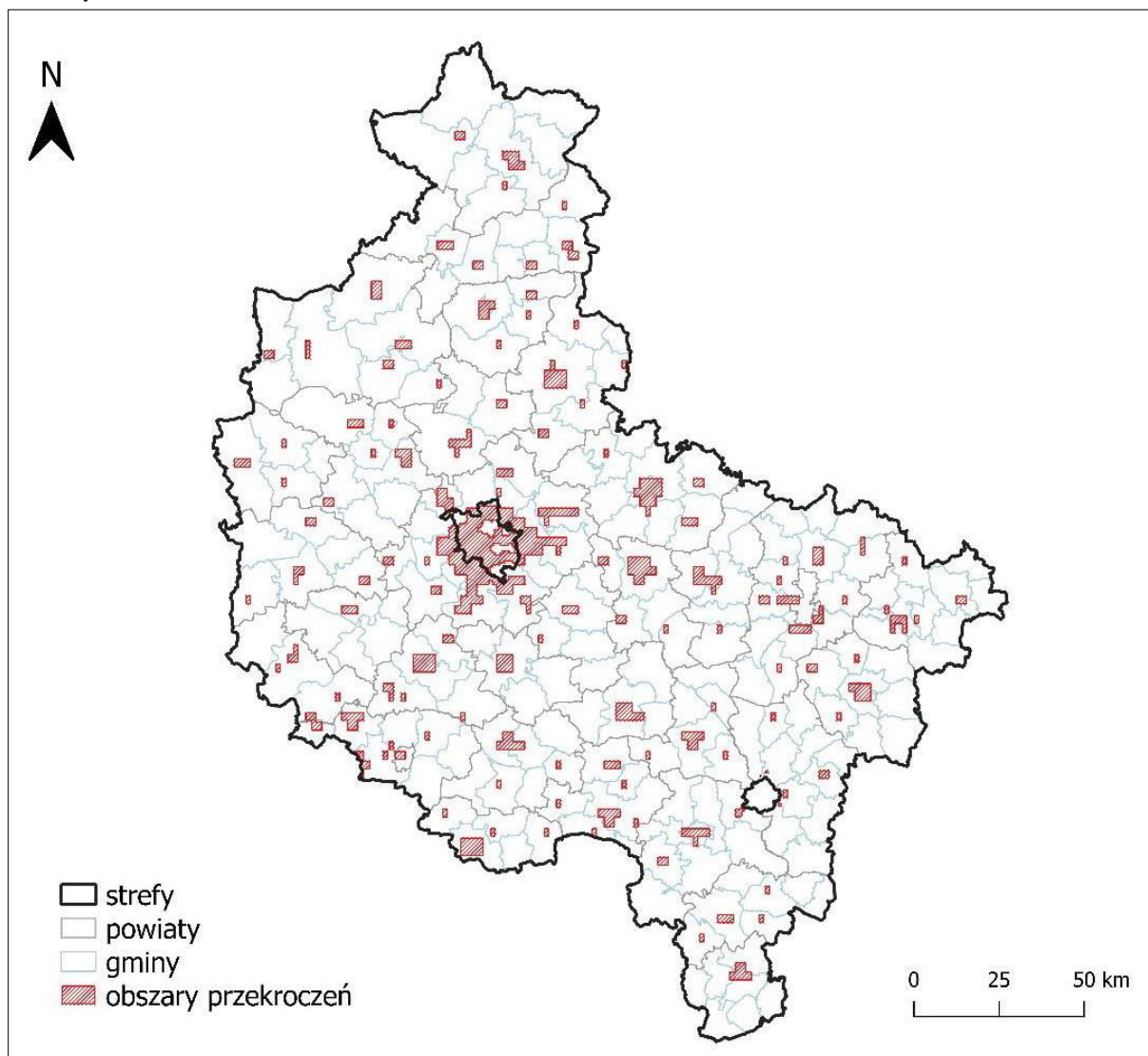

Rysunek 11. Rozkład przestrzenny stężenia średniego dla roku pyłu PM10 na obszarze województwa wielkopolskiego w 2019 roku.

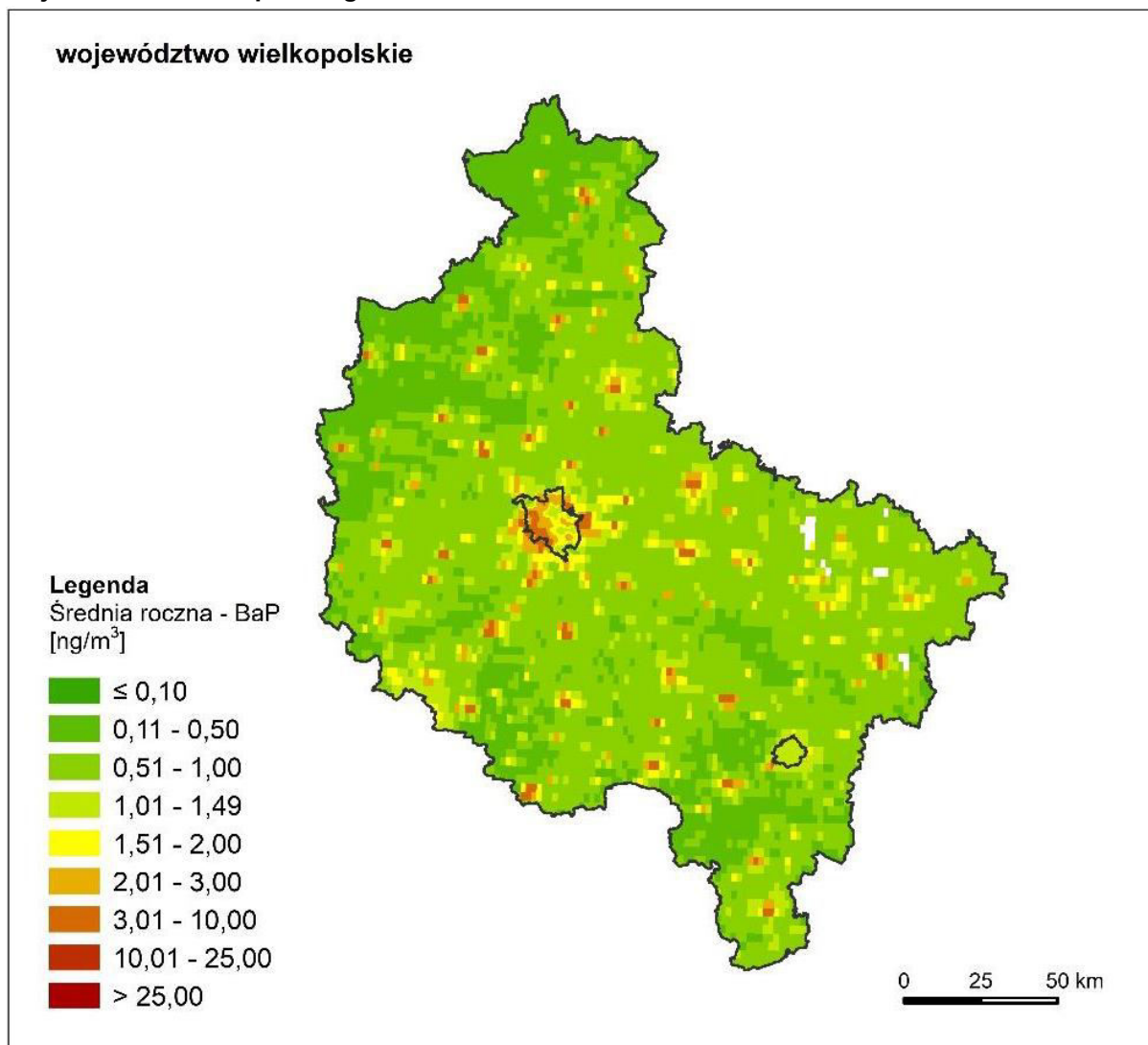
źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2019

Rysunek 12. Obszary przekroczeń dla B(a)P w strefach: aglomeracja poznańska i strefa wielkopolska w 2019 r.

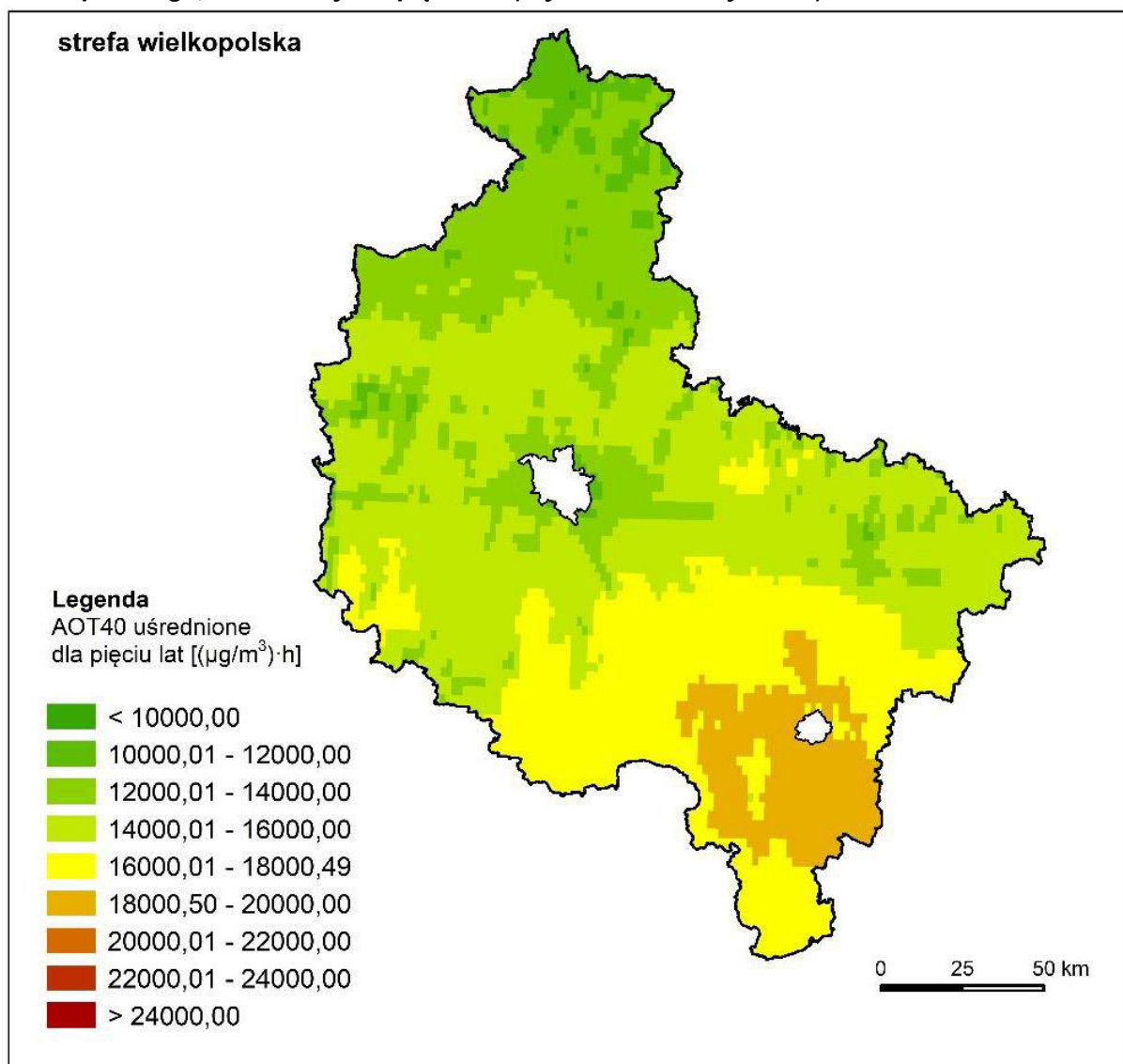
źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2019

Rysunek 13. Rozkład przestrzenny stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu na obszarze województwa wielkopolskiego w 2019 roku.

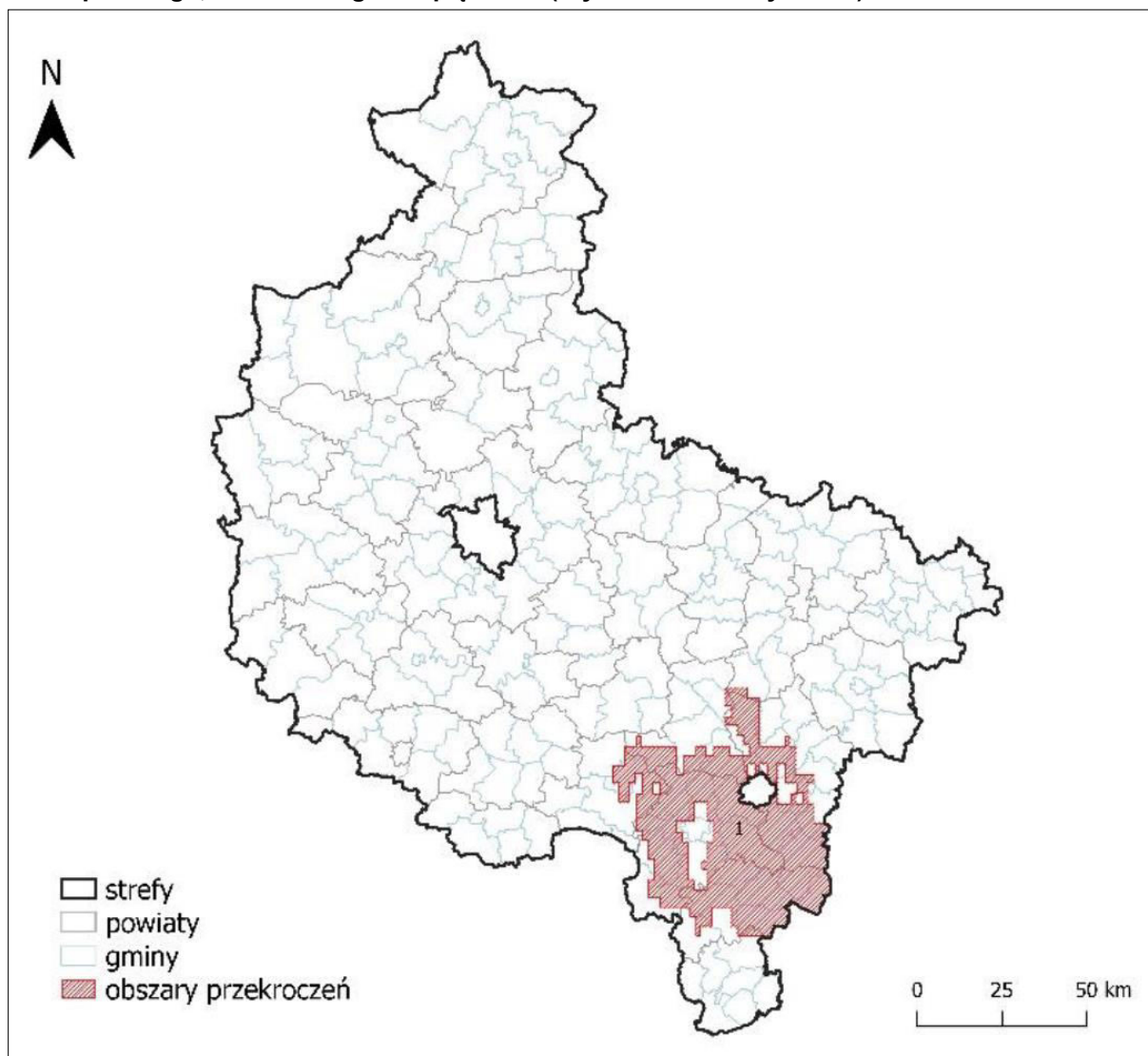
źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2019

Rysunek 14. Rozkład przestrzenny wskaźnika AOT40 na obszarze województwa wielkopolskiego, uśredniony dla pięciu lat (kryterium ochrony roślin).

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2019

Rysunek 15. Obszary przekroczeń dla wskaźnika AOT40 na obszarze województwa wielkopolskiego, uśrednionego dla pięciu lat (kryterium ochrony roślin).

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2019

Program Ochrony Powietrza⁷

Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej został przyjęty uchwałą nr XXI/391/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 roku. Celem *Programu* jest określenie działań, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia wartości dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu. Wskazanie właściwych działań wymaga zidentyfikowania przyczyn ponadnormatywnych stężeń oraz rozważenia możliwych sposobów ich likwidacji. Na terenie Miasta i Gminy Września, zgodnie z *Programem ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej*, zidentyfikowano obszary przekroczeń dopuszczalnego stężenia B(a)P. Dla Miasta i Gminy Września wyznaczone zostały następujące działania naprawcze:

- **WpZOA** - Ograniczenie emisji z ogrzewania indywidualnego w komunalnym zasobie mieszkaniowym i budynkach użyteczności publicznej w gminach strefy wielkopolskiej;

⁷ Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej

- **WpDOT** - Zachęty finansowe na modernizację budynków mieszkalnych oraz na wymianę kotłów, pieców i palenisk w gminach strefy wielkopolskiej;
- **WpIZE** - Inwentaryzacja źródeł ogrzewania indywidualnego na terenie gmin;
- **WpKUA** - Kontrola realizacji uchwały ograniczającej stosowanie paliw stałych;
- **WpTMB** - Termomodernizacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej;
- **WpMMU** - Obniżenie emisji komunikacyjnej poprzez regularne utrzymywanie czystości ulic oraz zakaz używania spalinowych i elektrycznych dmuchaw do liści w gminach miejskich i miastach w gminach miejsko-wiejskich;
- **WpZUZ** - Ochrona i zwiększanie udziału zieleni w przestrzeni gmin miejskich strefy wielkopolskiej;
- **WpEEK** - Edukacja ekologiczna;
- **WpPZP** - Zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego.

Uchwała antysmogowa

Dnia 18 grudnia 2017 przyjęto Uchwałę Nr XXXIX/941/17 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa wielkopolskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw - tzw. „Uchwałę antysmogową”. Zakazuje ona stosowania w instalacjach w których następuje spalanie paliw stałych, następujących paliw:

- 1) węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z jego wykorzystaniem;
- 2) mułów i flotokonzentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem;
- 3) paliw, w których udział masowy węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm wynosi więcej niż 15 %;
- 4) węgla kamiennego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla, nie spełniających któregokolwiek z poniższych parametrów jakościowych:
  - wartość opałowa co najmniej 23 MJ/kg;
  - zawartość popiołu nie więcej niż 10%;
  - zawartość siarki nie więcej niż 0,8 %;
- 5) biomasy stałej, której wilgotność w stanie roboczym przekracza 20%.

5.1.5. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zgodnie z analizami wykonanymi na potrzeby programu KLIMADA, zamieszczonymi w *Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030*, na przestrzeni następných lat warunki klimatyczne Polski zmienią się. Przewidywane jest zwiększenie się średniej rocznej temperatury ilości dni upalnych (z temperaturą powyżej 25° C) oraz zmniejszenie się ilości dni z temperaturami poniżej 0° C. Efektem tego może być ograniczenie zapotrzebowania na energię potrzebną do ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych, co jednocześnie spowoduje ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Zwiększenie się ilości dni upalnych, może z kolei spowodować wzrost zapotrzebowania na energię (urządzenia klimatyzacyjne). Większa ilość dni słonecznych przyczyni się natomiast do polepszenia się warunków słonecznych, wyjątkowo ważnych przy korzystaniu z energii odnawialnej. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do wahań temperatur oraz zapotrzebowania energetycznego, wdrożenie rozproszonych, niskoemisyjnych źródeł energii oraz wykorzystywanie energii odnawialnej.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie ochrony powietrza, można zaliczyć wszelkiego rodzaju awarie sieci przesyłowych oraz awarie w zakładach przemysłowych. Awaria instalacji przemysłowych lub przesyłowych może doprowadzić do uwolnienia dużych ilości lotnych związków chemicznych do powietrza. Substancje takie mogą cechować się negatywnym wpływem na organizmy żywe oraz środowisko naturalne. Zasięg skażenia po awarii przemysłowej jest zależny od lokalnych uwarunkowań terenowych, klimatu oraz pogody i w zależności od tych parametrów może pokryć bardzo duży obszar.

Działania edukacyjne

Jednym z najważniejszych zadań gmin jest zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców - zwłaszcza tych dorosłych. Cel ten można osiągnąć poprzez organizowanie szkoleń oraz akcji edukacyjnych podejmujących tematykę zmian klimatu, sposobów minimalizowania ich skutków, ograniczania niskiej emisji oraz minimalizacji negatywnego wpływu na powietrze atmosferyczne.

Monitoring środowiska

Monitoring powietrza w Województwie Wielkopolskim prowadzony jest przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu. W ramach systemu monitoringu jakości powietrza w Województwie Wielkopolskim funkcjonują 22 stacje pomiarowe. Prowadzą one monitoring w sposób automatyczny lub manualny.

5.1.6. Analiza SWOT

Jakość powietrza	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja zadań wyznaczonych w ramach POP; • Wspieranie wymiany źródeł ciepła na niskoemisyjne; • Uchwalony Plan Gospodarki Niskoemisyjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Przewaga tradycyjnych, nieekologicznych źródeł ciepła; • Zagrożenie z liniowych i punktowych źródeł zanieczyszczeń; • Spalanie w piecach paliwa niskiej jakości oraz odpadów; • Niska świadomość ekologiczna mieszkańców.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskiwanie dofinansowań na wymianę źródeł ciepła (w tym program „Czyste powietrze”); • Termomodernizacja budynków znajdujących się na terenie gminy; • Tworzenie ścieżek rowerowych; • Edukacja ekologiczna mieszkańców ze szczególnym naciskiem na zagadnienia dotyczące zagrożeń związanych ze spalaniem w piecach paliw niskiej jakości oraz odpadów; • Realizacja zadań wyznaczonych w ramach POP (w tym działania Straży Miejskiej monitorujące rodzaje spalanego paliwa). 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby samochodów poruszających się drogami przebiegającymi przez obszar Miasta i Gminy Września; • Niska świadomość mieszkańców dotycząca zjawiska tzw. „niskiej emisji”; • Niestosowanie się mieszkańców do zapisów uchwały antysmogowej; • Sprzeciw mieszkańców podczas realizacji inwestycji zmniejszających niską emisję; • Nieprzestrzeganie obowiązujących pozwoleń przez zakłady przemysłowe.

5.2. Zagrożenia hałasem

5.2.1. Stan wyjściowy

Hałas definiuje się jako wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące na organizm ludzki. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219 z późn. zm.), podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przed hałasem są następujące:

- emisja - wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio energie do powietrza, wody lub ziemi, związane z działalnością człowieka (takie jak hałas czy wibracje);
- hałas - dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16.000 Hz;
- poziom hałasu - równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB).

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zgodnie z art. 117 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219 z późn. zm.). W rozumieniu ustawy ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego LAeq i wynosi odpowiednio:

- mała uciążliwość LAeq < 52 dB
- średnia uciążliwość 52 dB < LAeq < 62 dB
- duża uciążliwość 63 dB < LAeq < 70 dB
- bardzo duża uciążliwość LAeq > 70 dB

5.2.2. Źródła hałasu

Hałas drogowy

Kryteria dopuszczalności hałasu drogowego określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014, poz. 112). Dla rodzajów terenu, wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (tj. tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny szpitali, szkoły, tereny rekreacyjno – wypoczynkowe i uzdrowiska), ustalono dopuszczalny równoważny poziom hałasu LAeqD w porze dziennej i LAeqN w porze nocnej. Podstawą określenia dopuszczalnej wartości poziomu równoważnego hałasu dla danego terenu jest zaklasyfikowanie go do określonej kategorii, o wyborze której decyduje sposób jego zagospodarowania. Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – od 50 do 68 dB, w porze nocnej od 45 do 60 dB. Dopuszczalne poziomy hałasu, w zależności od przeznaczenia terenu, zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 14. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu.

Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
	Drogi lub linie kolejowe*		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	LAeq D przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	LAeq N przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	LAeq D przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	LAeq N przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
a) Obszary A ochrony uzdrowiskowej b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży** c) Tereny domów opieki d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami rzemieślniczymi c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe poza miastem d) Tereny zabudowy zagrodowej	65	56	55	45
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ***	68	60	55	45

* Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

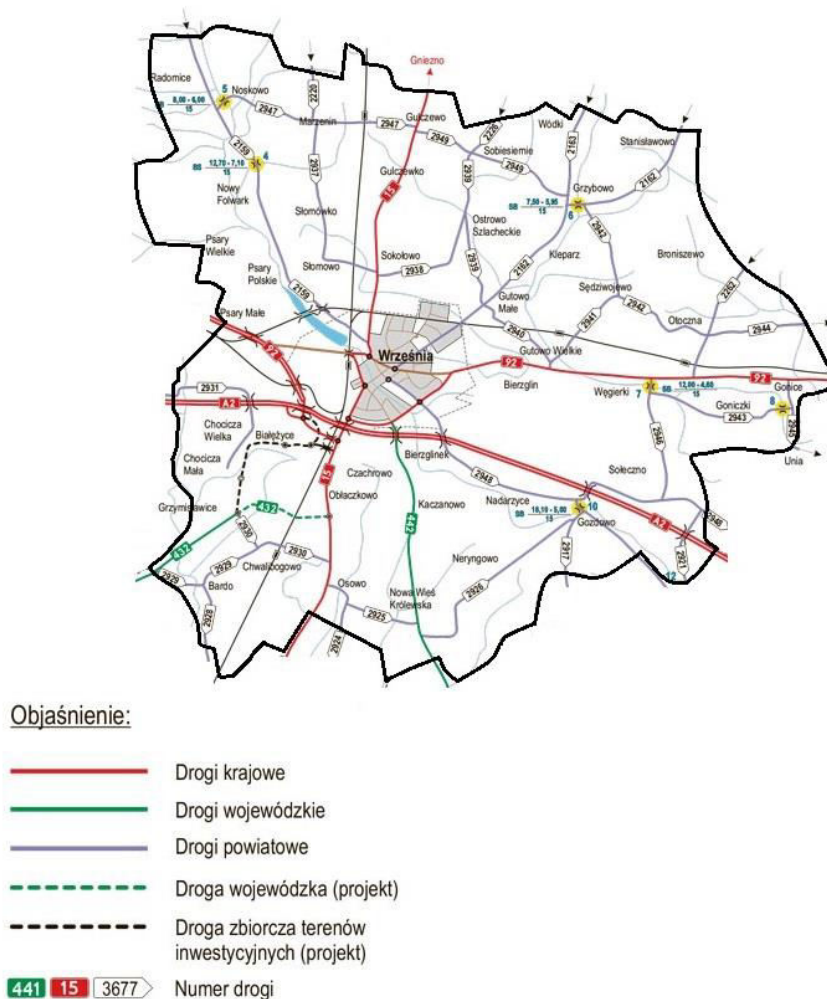
** W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

*** Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Na terenie Miasta i Gminy Września głównym źródłem hałasu drogowego są:

- Autostrady:
  - Autostrada A2;
- Drogi krajowe:
  - Droga krajowa nr 15;
  - Droga krajowa nr 92;
- Drogi wojewódzkie:
  - Droga wojewódzka nr 432;
  - Droga wojewódzka nr 442;
- Drogi powiatowe;
- Drogi gminne;
- Drogi wewnętrzne.

Rysunek 16. Drogi Miasta i Gminy Września.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego we Wrześni

Stan dróg i zabezpieczenia akustyczne

Autostrady i drogi krajowe

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od GDDKiA oddział w Poznaniu, na terenie Miasta i Gminy Września dominują drogi w stanie ostrzegawczym. Stan techniczny dróg, zarządzanych przez GDDKiA w Gminie Września przedstawiono w tabeli poniżej.

Rysunek 17. Stan dróg zarządzanych przez GDDKiA, na terenie Miasta i Gminy Września.

Ogólna ocena stanu		
Pożądaný	1,753 km	5,2 %
Ostrzegawczy	21,292 km	63,5 %
Krytyczny	10,498 km	31,3 %

źródło: GDDKiA, oddział w Poznaniu

Wzdłuż drogi krajowej nr 92, biegnącej przez teren Miasta i Gminy Września, znajduje się następujący ekran akustyczny:

- Ekran rozpoczyna się w okolicy 226 km drogi (pikietaż: km 226+878), a kończy u stóp skarpy wiaduktu autostradowego (pikietaż: km 227+241). Składa się on z kilku załamów przybliżających się i oddalających od jezdni. Powoduje to, że jego długość wynosi więcej niż odległość pikietażowa (363 m). Składa się on z 74 elementów o wysokości 5 metrów, 3 elementów o wysokości 2 metrów i bramy o szerokości 6 m. Daje to łącznie ok. 382 m długości. Dodatkowo w km 227+126 jest wyjście ewakuacyjne, a w km 227+218 dojazd do bramy awaryjnej.

Dane dotyczące ekranów akustycznych wzdłuż autostrady A2, zebrano w tabeli poniżej.

Rysunek 18. Charakterystyka ekranów akustycznych, wzdłuż autostrady A2.

L.p.	Rodzaj bariery przeciwhałasowej	Kilometraż drogi / opis	Długość bariery w osi drogi [m]	Wysokość bariery [m]	Strona* drogi
1.	ekran	179+951–181+066	1115,0	4,5	S
2.	ekran	185+785–186+035	250,0	3,5	PN
3.	ekran	Pikietaż DK nr 5: 194+520–194+320	200,0	3,5	S
4.	ekran	198+550–199+050	500,0	5,0	PN
5.	ekran	208+200–209+110	910,0	3,0 - 3,5	PN
6.	ekran	208+700–209+138	440,0	3,0	S
7.	ekran	209+138–209+305	167,0	3,0	S
8.	ekran	209+150–209+485	335,0	3,0 (2,0 na wiadukcie)	PN
9.	ekran	209+305–209+360	55,0	2,0	S
10.	ekran	209+360–209+850	490,0	4,0	S
11.	ekran	210+210–210+712	502,0	3,5 - 4,0	S
12.	ekran	210+450–210+699	249,0	3,5	PN
13.	ekran	210+711–211+259	548,0	4,2	PN
14.	ekran	210+728–212+087	1359,0	4,0 - 4,5	S
15.	ekran	216+495–217+099	604,0	4,0 - 5,0	S
16.	ekran	216+950–217+400	450,0	4,8	PN
17.	ekran	224+315–224+610	295,0	4,5	PN
18.	ekran	226+240–226+790	550,0	4,5	S
19.	ekran	227+022–227+470	448,0	4,5	PN
20.	ekran	227+460–227+760	300,0	5,3	S

źródło: Mapa akustyczna autostrady A2 na odcinku węzeł Nowy Tomyśl – węzeł Konin

gdzie:

*PN – strona północna, PD – strona południowa, Z – strona zachodnia.

Drogi wojewódzkie

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu, przez obszar Miasta i Gminy Września przebiegają następujące drogi wojewódzkie:

- DW 432 od km 80+274 do km 85+687 o długości 5,143 km, stan nawierzchni dobry;
- DW 442 od km 0+000 do km 7+643 o długości 7,643 km, stan nawierzchni zły.

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu, wzdłuż ww. dróg wojewódzkich nie występują bariery akustyczne.

Stan środowiska akustycznego

Badania w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska

W ostatnich latach nie przeprowadzono w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska badań hałasu drogowego na terenie Miasta i Gminy Września. Ostatnie takie badania zostały przeprowadzone w roku 2014.

Badania w ramach wykonywania strategicznych map akustycznych

Obowiązek wykonywania strategicznych map akustycznych wynika z art. 118. 1. *Uchwały z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219)*. Zgodnie z jej zapisami strategiczne mapy hałasu sporządza się dla:

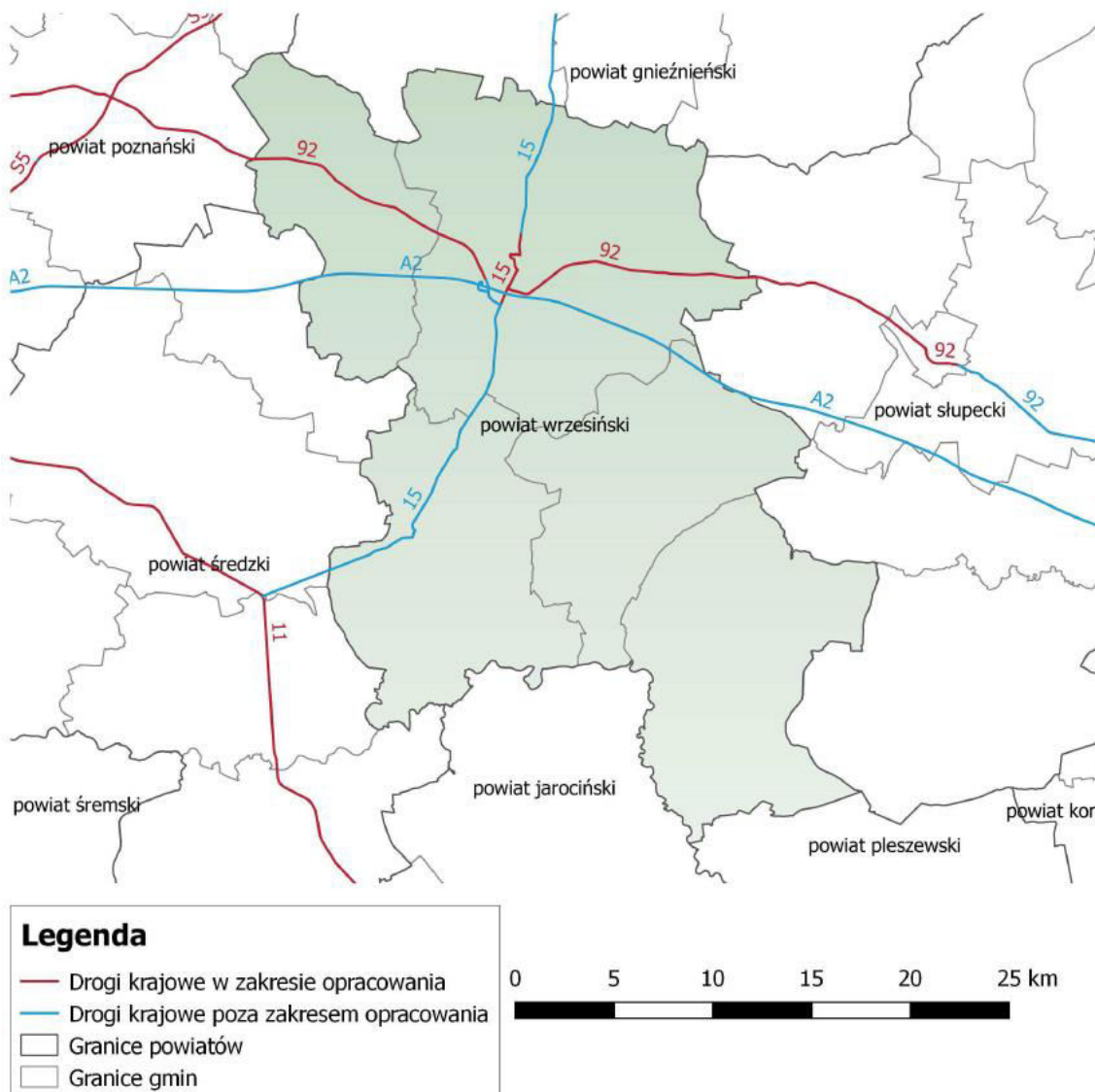
- miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy;
- głównych dróg;
- głównych linii kolejowych;
- głównych lotnisk.

Pod pojęciem „głównej drogi”, rozumie się drogę po której przejeżdża rocznie więcej niż 3 miliony pojazdów. Odcinkami dróg, na obszarze Miasta i Gminy Września, spełniającym powyższe kryteria są:

- autostrada A2;
- droga krajowa nr 15;
- droga krajowa nr 92.

W 2018 roku Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad przeprowadziła badania hałasu drogowego na terenie powiatu wrzesińskiego. Badaniami objęto odcinki dróg krajowych nr 15 oraz 92. Analizowane odcinki dróg przedstawiono poniżej.

Rysunek 19. Lokalizacja analizowanych odcinków dróg krajowych na terenie powiatu wrzesińskiego.

źródło: GDDKiA

Wyniki badań zawierały zestawienie wielkości obszaru oraz ilości budynków narażonych na przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu. Zebrano je w dwóch tabelach opisujących wskaźnik L_N długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00) oraz wskaźnik L_{DWN} (długookresowy średni poziom dźwięku, wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (od godz. 6⁰⁰ do godz. 18⁰⁰), pory wieczoru (od godz. 18⁰⁰ do godz. 22⁰⁰) oraz pory nocy (od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰)). Dane o przekroczeniach zostały zestawione w tabelach.

Tabela 15. Przekroczenia wartości L_{DWN} [dB] dla drogi krajowej nr 15.

Droga krajowa nr 15					Wskaźnik hałasu L_{DWN} [dB]
Kryterium	do 5 dB	5 dB -10 dB	10 dB -15 dB	15 dB - 20 dB	pow. 20 dB
	Stan warunków akustycznych środowiska				
	nieдобry		zły		Bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,258	0,124	0,019	0,000	0,000
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	2,661	1,625	0,785	0,050	0,000
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	8,184	5,181	2,686	0,179	0,000
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	8	9	4	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
Inne obiekty budowlane istotne z punktu widzenia ochrony przed hałasem (liczba obiektów)	0	0	0	0	0

źródło: GDDKiA

Tabela 16. Przekroczenia wartości L_N [dB] dla drogi krajowej nr 15.

Droga krajowa nr 15					Wskaźnik hałasu L_N [dB]
Kryterium	do 5 dB	5 dB -10 dB	10 dB -15 dB	15 dB - 20 dB	pow. 20 dB
	Stan warunków akustycznych środowiska				
	nieдобry		zły		Bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,277	0,153	0,022	0,000	0,000
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	3,320	1,905	0,693	0,000	0,000
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	10,081	6,172	2,339	0,000	0,000
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	6	8	2	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	3	0	0	0
Inne obiekty budowlane istotne z punktu widzenia ochrony przed hałasem (liczba obiektów)	1	0	0	0	0

źródło: GDDKiA

Tabela 17. Przekroczenia wartości L_{DWN} [dB] dla drogi krajowej nr 92.

Droga krajowa nr 92					Wskaźnik hałasu L_{DWN} [dB]
Kryterium	do 5 dB	5 dB -10 dB	10 dB -15 dB	15 dB - 20 dB	pow. 20 dB
	Stan warunków akustycznych środowiska				
	nieдобry		zły		Bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,982	0,458	0,096	0,002	0,000
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	7,200	5,024	1,122	0,042	0,000
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	22,568	15,926	3,549	0,133	0,000
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	8	4	3	1	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	1	0	0	0	0
Inne obiekty budowlane istotne z punktu widzenia ochrony przed hałasem (liczba obiektów)	0	1	0	0	0

źródło: GDDKiA

Tabela 18. Przekroczenia wartości L_N [dB] dla drogi krajowej nr 92.

Droga krajowa nr 92					Wskaźnik hałasu L_N [dB]
Kryterium	do 5 dB	5 dB -10 dB	10 dB -15 dB	15 dB - 20 dB	pow. 20 dB
	Stan warunków akustycznych środowiska				
	nieдобry		zły		Bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	2,074	1,178	0,368	0,007	0
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	1,093	0,503	0,122	0,001	0,000
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	7,372	4,937	1,278	0,020	0,000
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	7	3	4	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	1	2	0	0
Inne obiekty budowlane istotne z punktu widzenia ochrony przed hałasem (liczba obiektów)	1	0	0	0	0

Źródło: GDDKiA

Jak wynika z badań poziomów hałasu przeprowadzonych przez GDDKiA, w okolicy dróg krajowych nr 15 oraz 92 mogą wystąpić przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku w powietrzu w zakresie do 20 dB.

Hałas kolejowy

Przez Miasto i Gminę Września przebiegają trzy linie kolejowe mogące być potencjalnymi źródłami hałasu:

- Linia kolejowa nr 281 relacji Oleśnica - Chojnice;
- Linia kolejowa nr 807 relacji Sokołowo Wrzesińskie (posterunek odgałęźny) - Września;
- Linia kolejowa nr 808 relacji Września - Podstolice.

W związku z ich istnieniem, na obszarach przez które przebiegają torowiska, może wystąpić potencjalne zagrożenie nadmiernym hałasem, którego źródłem jest kolej.

W ostatnich latach, na odcinku Warszawa – Poznań, zmodernizowana została Linia kolejowa E 20 (w granicach Polski prowadząca od Kunowic, przez Poznań i Warszawę, aż do Terespoła). W skład tej linii wchodzi także odcinki Sokołowo Wrzesińskie - Września oraz Września - Podstolice. Linia jest dwutorowa i na całej swojej długości zelektryfikowana (3000 V, prąd stały). Maksymalna dopuszczalna prędkość składów na tym odcinku linii E 20 wynosi 160 km/h dla składów osobowych oraz 120 km/h dla składów towarowych. Zgodnie z art. 118. 1. *Uchwały z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219)*, dla głównych linii kolejowych obowiązkowe jest wykonanie strategicznych map akustycznych. Pod pojęciem „głównej linii kolejowej”, rozumie się linię kolejową, po której przejeżdża rocznie więcej niż 30 tysięcy pociągów. Linia kolejowa E20 spełnia te warunki, jednak podczas tworzenia map akustycznych, badania nie były prowadzone na obszarze Miasta i Gminy Września. Zgodnie z informacjami zawartymi w *„Mapie akustycznej dla odcinków linii kolejowych, po których przejeżdża ponad 30 000 pociągów rocznie, opracowanej dla potrzeb państwowego monitoringu środowiska. Województwo wielkopolskie.”* (Poznań, 2017), badania takie były prowadzone w gminie Nekla. Wystąpiły tam przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku w powietrzu sięgające 10 dB (w odległości maksymalnie 11 m od torowiska) oraz 5 dB (w odległości maksymalnie 33 m od torowiska). Przekroczenia te występowały tylko wzdłuż krótkich odcinków torowisk.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy powodowany jest eksploatacją instalacji lub urządzeń związanych z prowadzoną działalnością przemysłową. Jeżeli dla podmiotu stwierdzono, na podstawie przeprowadzonych badań, przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu, starosta powiatowy wydaje decyzję określającą dopuszczalne poziomy hałasu. Uciążliwość hałasu emitowanego z obiektów przemysłowych zależy między innymi od ich ilości, czasu pracy czy odległości od terenów podlegających ochronie akustycznej.

5.2.3. Zagadnienia Horyzontalne Adaptacja do zmian klimatu

Wzrost średnich temperatur powietrza towarzyszący zmianom klimatycznym powoduje zwiększenie się poziomów dźwięków – zwłaszcza tych generowanych przez urządzenia mechaniczne oraz elektryczne. Wzrost temperatury wymusza również, intensywniejsze działanie układów chłodzących co również może powodować uciążliwości

dla środowiska, zwłaszcza w miastach gdzie naturalny krajobraz uległ największym przekształceniom. Aby zmniejszyć negatywny wpływ wysokich temperatur należy zwiększać ilość terenów zielonych oraz niwelować efekt tzw. „miejskiej wyspy ciepła”.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie zagrożenia hałasem można zaliczyć wszelkiego rodzaju zdarzenia losowe powodujące nagłe zwiększenie emisji dźwięku.

Działania edukacyjne

Zwiększenie świadomości mieszkańców dotyczącej zagrożenia nadmiernym poziomem dźwięku w powietrzu, zwłaszcza przy nieustannie rosnącej ilości pojazdów mechanicznych, powinno być jednym z priorytetów jednostek samorządu terytorialnego. Ważnym krokiem w tym kierunku może być organizacja szkoleń dla mieszkańców gminy, mających na celu propagowanie wiedzy na temat zagrożeń związanych z hałasem oraz sposobów niwelowania jego skutków.

Monitoring środowiska

Monitoring poziomów dźwięku w Województwie Wielkopolskim prowadzony jest przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu. Badania obejmują okolice dróg o dużym natężeniu ruchu, okolice linii kolejowych oraz lotnisk. Prowadzone są one w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska. Ponadto zarządcy dróg krajowych oraz wojewódzkich zobowiązani są do sporządzenia map akustycznych dla dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów na rok.

5.2.4. Analiza SWOT

Klimat akustyczny	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja inwestycji związanych z budową i modernizacją sieci drogowej; • Utworzenie Zintegrowanego Centrum Przesiadkowego; • Rozwój i promocja ścieżek rowerowych; • Miasto i Gmina Września jest częścią w sieci kolei metropolitalnych; • Na terenie Galerii Karuzela znajduje się stacja do ładowania pojazdów elektrycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zły stan części dróg; • Duże natężenie ruchu komunikacyjnego spowodowane korzystnym układem komunikacyjnym Miasta i Gminy Września; • Brak komunikacji zbiorowej na terenach wiejskich wymuszający korzystanie z własnych środków transportu; • Brak, od 2014 roku, badań poziomów dźwięku w powietrzu w ramach PMŚ.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Ukończenie budowy obwodnicy Wrześni; • Rozwój komunikacji zbiorowej; • Ograniczenia dla ruchu pojazdów (szczególnie ponadnormatywnych) na określonych terenach miasta; • Rozwój oraz propagowanie cichych pojazdów elektrycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększająca się ilość samochodów; • Wysokie koszty realizacji inwestycji drogowych; • Nieprzestrzeganie przepisów drogowych dotyczących ograniczeń w ruchu pojazdów; • Negatywne nastawienie mieszkańców do ekranów akustycznych; • Niechęć do korzystania z komunikacji zbiorowej; • Wzrost liczby pojazdów samochodowych.

5.3. Pola elektromagnetyczne

5.3.1. Stan wyjściowy

Zgodnie z Ustawą Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219), pod pojęciem pól elektromagnetycznych rozumie się pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

Zagadnienia dotyczące ochrony ludzi i środowiska przed niekorzystnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych regulowane są przepisami dotyczącymi:

- ochrony środowiska;
- bezpieczeństwa i higieny pracy;
- prawa budowlanego;
- zagospodarowania przestrzennego;
- przepisami sanitarnymi.

Jako promieniowanie niejonizujące określa się promieniowanie, którego energia oddziałująca na każde ciało materialne nie wywołuje w nim procesu jonizacji. Promieniowanie to związane jest ze zmianami pola elektromagnetycznego. Poniżej zestawiono potencjalne źródła omawianego promieniowania:

- urządzenia wytwarzające stałe pole elektryczne i magnetyczne;
- urządzenia wytwarzające pole elektryczne i magnetyczne o częstotliwości 50 Hz, (stacje i linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia);
- urządzenia wytwarzające pole elektromagnetyczne o częstotliwości od 1 kHz do 300 GHz, (urządzenia radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne);
- inne źródła promieniowania z zakresu częstotliwości: 0 - 0,5 Hz, 0,5 - 50 Hz oraz 50-1000 Hz.

Zagadnienia dotyczące promieniowania niejonizującego są określone przez Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019 poz. 2448). Zróżnicowane dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych określone w załączniku do powyższego rozporządzenia przedstawiono poniżej.

Tabela 19. Częstotliwość pola elektromagnetycznego, dla której określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pola elektromagnetycznego na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pola elektromagnetycznego, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.

Częstotliwość pola elektromagnetycznego	Parametr fizyczny		
	Składowa elektryczna E (V/m)	Składowa magnetyczna H (A/m)	Gęstość mocy S (W/m ²)
50 Hz	1000	60	ND

Źródło: Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019 poz. 2448).

Gdzie:

- Oznaczenia:
  - ND - nie dotyczy;
- objaśnienia:
  - 50 Hz - częstotliwość sieci elektroenergetycznej;
  - parametry charakteryzujące oddziaływanie pola elektromagnetycznego na środowisko (kolumna 2 i 3 w tabeli 1) reprezentują graniczne wartości skuteczne natężenia pola elektrycznego E i magnetycznego H.

Tabela 20. Zakresy częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla miejsc dostępnych dla ludności.

L.p.	Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego	Parametr fizyczny		
		Składowa elektryczna E (V/m)	Składowa magnetyczna H (A/m)	Gęstość mocy S (W/m ²)
1	0 Hz	10000	2500	ND
2	od 0 Hz do 0,5 Hz	ND	2500	ND
3	od 0,5 Hz do 50 Hz	10000	60	ND
4	od 0,05 kHz do 1 kHz	ND	3/f	ND
5	od 1 kHz do 3 kHz	250 /f	5	ND
6	od 3 kHz do 150 kHz	87	5	ND
7	od 0,15 MHz do 1 MHz	87	0,73/f	ND
8	od 1 MHz do 10 MHz	87/f 0,5	0,73/f	ND
9	od 10 MHz do 400 MHz	28	0,073	2
10	od 400 MHz do 2000 MHz	1,375 × f 0,5	0,0037 × f 0,5	f / 200
11	od 2 GHz do 300 GHz	61	0,16	10

Źródło: Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019 poz. 2448).

Gdzie:

- Oznaczenia:
  - f - wartość częstotliwości pola elektromagnetycznego z tego samego wiersza kolumny „Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego”;
  - ND - nie dotyczy.
- objaśnienia:
  - Dopuszczalne poziomy podane w tabeli określono do oceny oddziaływania pól elektromagnetycznych emitowanych podczas użytkowania stałych sieci elektroenergetycznych i radiokomunikacyjnych. Wymagania te nie mają zastosowania do oceny pól elektromagnetycznych emitowanych przez elektryczne urządzenia przenośne i urządzenia użytkowane w mieszkaniach.

Ocena oddziaływania pola elektromagnetycznego w środowisku pracy określona jest odrębnymi przepisami.

5.3.2. Źródła promieniowania elektromagnetycznego

Na terenie Miasta i Gminy Września źródła promieniowania niejonizującego stanowią:

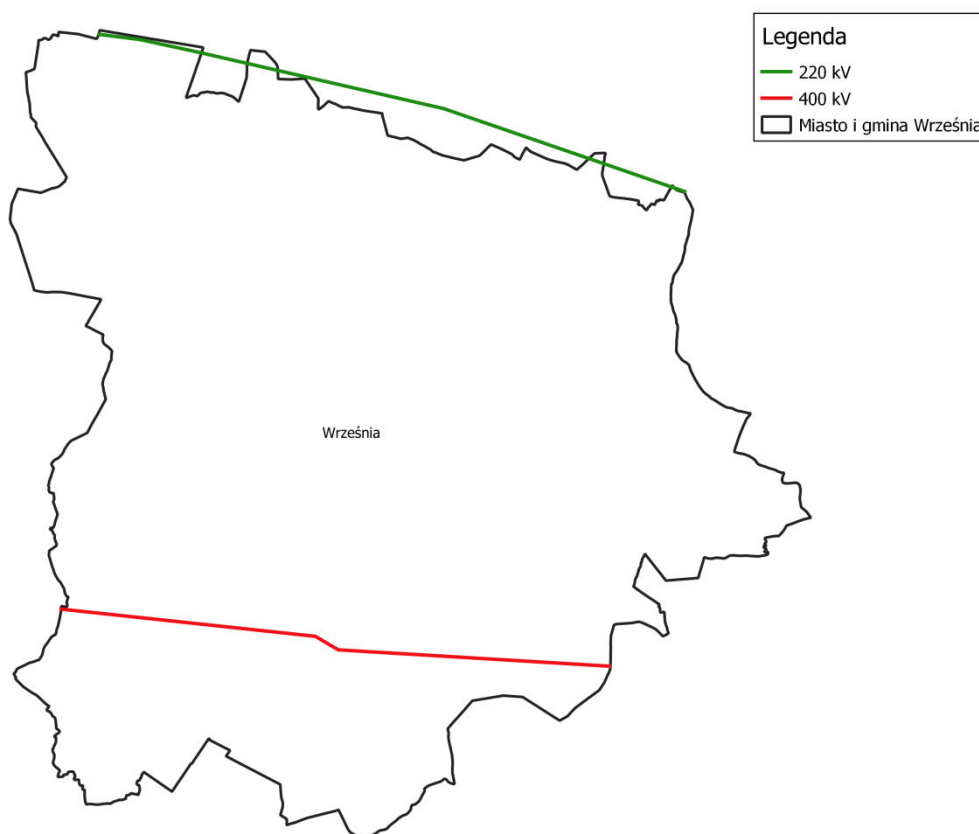
- linie i stacje elektroenergetyczne wysokich napięć;
- urządzenia radiokomunikacyjne, urządzenia radionawigacyjne i radiolokacyjne.

Zgodnie z danymi udostępnianymi przez Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. oraz Ministerstwo Infrastruktury, przez obszar Miasta i Gminy Września przebiegają linie przesyłowe najwyższych napięć:

- linia o napięciu 400 kV relacji SE Kromolice - SE Pątnów. Na obszarze Gminy Września znajduje się jej fragment o długości - 12,90 km;
- linia o napięciu 220 kV relacji SE Czerwonak - SA Pątnów. Na obszarze Gminy Września znajduje się jej fragment o długości - 3,60 km.

Ich przebieg przedstawiono poniżej.

Rysunek 20. Linie przesyłowe najwyższego napięcia na tle Miasta i Gminy Września.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych PSE S.A. oraz Ministerstwa Infrastruktury

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Enea Operator sp. z o.o., na terenie Miasta i Gminy Września funkcjonują dwa główne punkty zasilające oraz sieć wysokiego napięcia o napięciu znamionowym 110 kV, Zostały one przedstawione w tabelach poniżej.

Tabela 21. Wykaz GPZ zlokalizowanych na obszarze Miasta i Gminy Września.

L.p.	Nazwa stacji WN/SN	KOD	Poziomy napięcie	Moc znamionowa jednostek transformatorowych pracujących w stacji [MVA]		Moc stacji WN/SN	Liczba jednostek transformatorowych zainstalowanych w stacji	Rok budowy/remontu
				kV/kV	T1			
1	Września	WSN	110/15	25	25	50	2	1964 / 1997
2	Września Wschód	WSW	110/15	25	25	50	2	2013

Źródło: Enea Operator sp. z o.o.

Tabela 22. Linie wysokiego napięcia WN-110 kV, przebiegające przez obszar Miasta i Gminy Września.

Relacja linii	Typ przewodów	Minimalny przekrój przewodów	Dopuszczalna temperatura projektowa linii	Dopuszczalna obciążalność linii po uwzględnieniu elementów ograniczających		Długość linii na terenie gminy Września	Rok budowy
				Wartości projektowe ZIMA T≤ 10 °C	Wartości projektowe LATO T> 25 °C		
				[mm ²]	[°C]		
Nekla - Września	3 x AFL6-240	240	40	735	322	4,33	1964
Września Wschód - Września	3 x AFL6-240	240	60	735	548	3,83	2001
Słupca - Września Wschód	3 x AFL6-240	240	60	735	548	9,78	2001
Września - Chocicza	3 x AFL6-240	240	80	735	645	7,00	2015
Chocicz-Miłostaw	3 x AFL6-240	240	80	735	645	2,35	2015

Źródło: Enea Operator sp. z o.o.

Lokalizacja opisanych linii wysokiego napięcia oraz GPZ została dołączona do niniejszego dokumentu w formie załącznika.

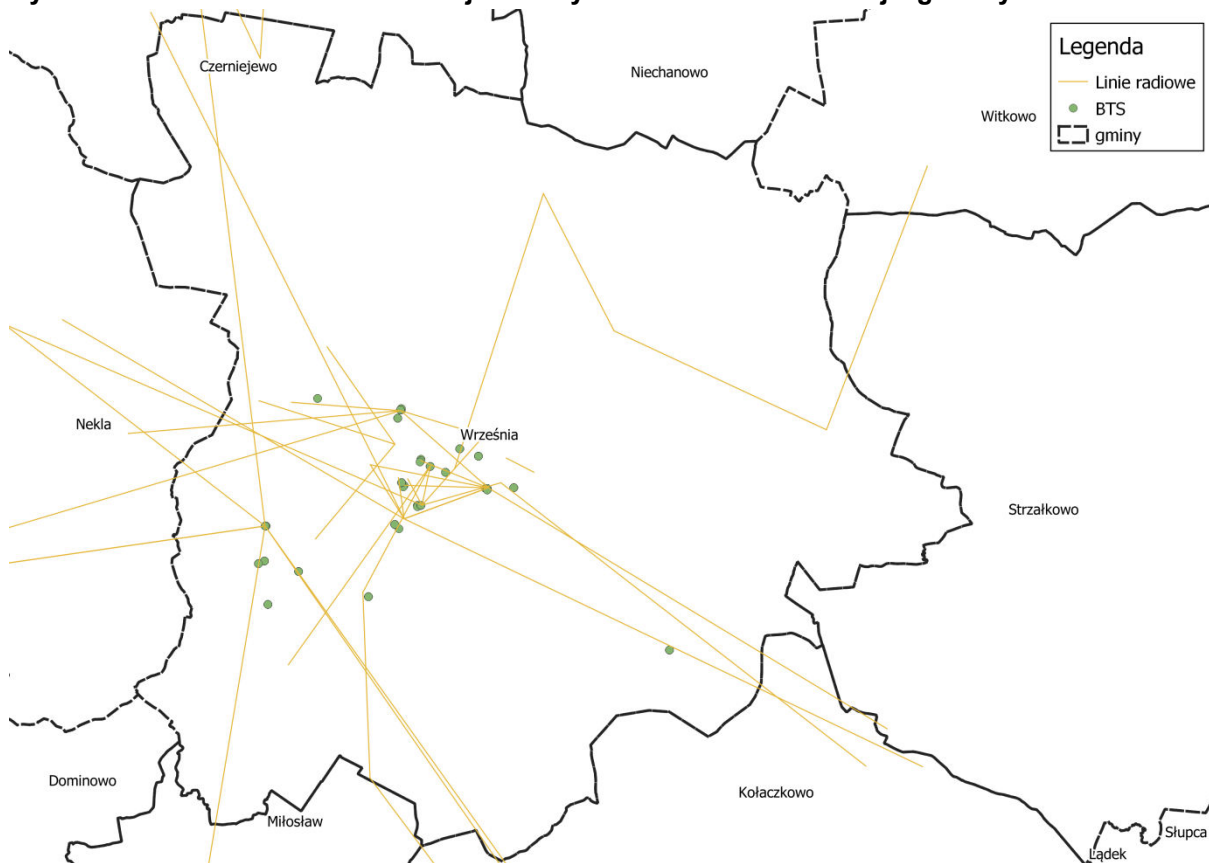
Tabela 23. Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie Miasta i Gminy Września.

Wykaz instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne			
L.p.	Nazwa instalacji	Adres instalacji	Prowadzący instalację
1.	WRZ3001	Września, ul. Witkowska 1	P4 Sp. z o.o., ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa
2.	WRZ3002	Września, ul. Słupska 25	P4 Sp. z o.o., ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa
3.	WRZ3004	Września, ul. Warszawska 5	P4 Sp. z o.o., ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa
4.	WRZ3005	Września, ul. Sikorskiego 36	P4 Sp. z o.o., ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa
5.	WRZ3007	Września, ul. Wrocławska 43	P4 Sp. z o.o., ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa
6.	BT33012	Września, ul. Sikorskiego 25	Polkomtel Sp. z .o.o., ul. Konstruktorska 4, 02-673 Warszawa; Aero 2 Sp z o.o., al. Stanów Zjednoczonych 61a, 04-028 Warszawa
7.	BT 33884 CHOCICZA	Chocicza Wielka, dz. Nr 80/5	Polkomtel Sp. z .o.o., ul. Konstruktorska 4, 02-673 Warszawa
8.	2277 (71002N!) A2 GRABOSZEWO (PPO_WRZESNIA_GOZDOWO)	Gozdowo 51	Orange Polska S.A., al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa
9.	10039 (71071N!) WRZEŚNIA ZACHÓD (PPO_WRZESNIA_WROCLAWSKA)	Września, ul. Wrocławska 42	Orange Polska S.A., al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa
10.	10658 (71070N!) WRZEŚNIA WSCHÓD (PPO_WRZESNIA_OGRODOWA)	Września, ul. Ogrodowa 6	Orange Polska S.A., al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa
11.	66014 (66014N!) PPO_WRZESNIA_PODMIEJSKA	Psary Małe, ul. Długa 1b	Orange Polska S.A. al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa
12.	71006N! A2 WRZEŚNIA PPO_WRZESNIA_POLNOC	Września, ul. Czerniejewska 2a	Orange Polska S.A. al. Jerozolimskie 160 02-326 Warszawa

Wykaz instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne			
L.p.	Nazwa instalacji	Adres instalacji	Prowadzący instalację
13.	40345 (70345N!) PPO_WRZESNIA_WEZELA2	Września, ul. Objazdowa 1 dz. 3847/2	T-Mobile Polska S.A., ul. Marynarska 12, 02-674 Warszawa
14.	44661 (71511N!) PPO_WRZESNIA_CHOCICZAMALA	Chocicza Mała 9/4	T-Mobile Polska S.A., ul. Marynarska 12, 02-674 Warszawa
15.	STACJA BAZOWA WRZEŚNIA PGE_WRZEŚNIA	Września, ul. Czerniejewska 2a	PGE SYTEMY S.A. ul. Sienna 75, 00-833 Warszawa

źródło: Starostwo Powiatowe we Wrześni

Rysunek 21. Linie radiowe oraz stacji bazowych telefonii komórkowej wg. Danych UKE.

źródło. Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez UKE

Badania poziomu pól elektromagnetycznych, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, prowadzone były na terenie Miasta i Gminy Września w roku 2018. Wyniki tych badań przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 24. Wyniki pomiarów monitoringu pól elektromagnetycznych na obszarze Miasta i Gminy Września w roku 2018.

Lp.	Miejscowość	Współrzędne geograficzne punktu (WGS84)		Wynik pomiaru (V/m)
		długość	szerokość	
1	ul. Kossaka 140, Września	16,774583	53,163472	0,48

źródło: www.gios.gov.pl

Jak wynika z przedstawionych wyników, na terenie Miasta i Gminy Września w roku 2018, nie zanotowano przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych. Analizując powyższe wyniki oraz wieloletnie badania pól elektromagnetycznych prowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, można założyć, że na terenie Miasta i Gminy Września brak jest realnego zagrożenia nadmiernym poziomem pól elektromagnetycznych.

5.3.3. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Wzrost temperatur powietrza towarzyszący zmianom klimatycznym może powodować zmiany w rozchodzeniu się pól elektromagnetycznych wokół emiterów, a w efekcie negatywny wpływ na ludność oraz środowisko. W celu zmniejszenia takiego wpływu należy zwiększać powierzchnię terenów zielonych oraz brać pod uwagę czynniki klimatyczne, podczas wybierania lokalizacji dla źródeł promieniowania elektromagnetycznego.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie promieniowania elektromagnetycznego można zaliczyć wszelkiego rodzaju awarie urządzeń powodujące nadmierną emisję promieniowania, która może negatywnie wpłynąć na środowisko oraz organizmy żywe. Szkodliwość promieniowania PEM zależy od częstotliwości oraz natężenia pola oddziaływującego, powierzchni narażonej na oddziaływanie oraz czasu ekspozycji.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne na terenie gminy powinny skupić się wokół zwiększenia świadomości mieszkańców na temat negatywnych oddziaływań związanych z przekroczeniem dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego.

Monitoring środowiska

Monitoring pól elektromagnetycznym odbywa się poprzez pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz. Pomiary monitoringowe poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku na obszarze województwa wielkopolskiego są prowadzone przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu.

5.3.4. Analiza SWOT

Promieniowanie elektromagnetyczne	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Brak przekroczeń poziomów promieniowania PEM, na terenie Miasta i Gminy Września.	<ul style="list-style-type: none"> Duża ilość stacji bazowych telefonii komórkowej; Potencjalnie duża ilość terenów atrakcyjnych dla inwestora na lokalizację inwestycji BTS (tereny wiejskie).
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Badania poziomów PEM na terenie Miasta i Gminy Września.	<ul style="list-style-type: none"> Brak modernizacji istniejących sieci oraz stacji bazowych; Niewłaściwa eksploatacja istniejących stacji bazowych i sieci; Brak pomiarów poziomu PEM; Awarie urządzeń technicznych.

5.4. Gospodarowanie wodami

Z początkiem roku 2018 weszła w życie nowa ustawa regulująca gospodarowanie wodami - Prawo Wodne. W ramach tej ustawy powołane zostało Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, odpowiadające za zagospodarowanie wód. W skład PGW WP wchodzi Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej (KZGW), Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej (RZGW) oraz Zarządy Zlewni (ZZ). Obszar Miasta i Gminy Września podlega RZGW w Poznaniu i Zarządowi Zlewni w Kole.

5.4.1. Stan wyjściowy - wody powierzchniowe

Obszar Miasta i Gminy Września jest zlokalizowany w dorzeczu rzeki Odry, w regionie wodnym Warty. Głównym ciekim wodnym gminy jest rzeka Wrześnica, wraz ze swoim dopływem – Małą Wrześnicą. Wrześnica jest prawym dopływem Warty, do której wpływa w okolicy miejscowości Pietrzyków – Kolonia Dolna. Na wysokości Wrześni utworzony został zbiornik wodny „Jezioro Wrzesińskie” o maksymalnej pojemności 215 tys. m³. Sieć wodną gminy uzupełniają inne rzeki, takie jak Miłosławka oraz Rudnik, a także kanały: Gutowski, Opatowski i Biechowski.

Oprócz Jeziora Wrzesińskiego, na terenie Miasta i Gminy Września, brak jest większych zbiorników wodnych. Wody stojące gminy uzupełniają niewielkie stawy, np. w Parku Miejskim im. Dzieci Wrzesińskich, Parku im. Józefa Piłsudskiego, staw Glinki czy stawy rozsiane na obszarach wiejskich gminy (dwa stawy w Gutowie Małym oraz stawy w miejscowościach: Węgierki, Kleparz, Ostrowo Szlacheckie, Oblaczkowo, Kaczanowo, Marzenin, Sobiesierne, Goniczki).

Obszar Miasta i Gminy Września leży w zlewniach następujących rzecznych jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP).

Tabela 25. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze Miasta i Gminy Września.

Kod JCWP	Nazwa JCWP
RW600016183684	Dopływ z Szemborowa
RW6000161836869	Rudnik
RW6000161836872	Dopływ z Sołeczna
RW600016185469	Moskawa do Wielkiej
RW60001718389	Wrześnica
RW600017185484	Miłosławka do Kanału Połczyńskiego
RW6000191836899	Struga Bawół od Dopływu z Szemborowa do ujścia

źródło: Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju, 2016

Rysunek 22. JCWP na tle Miasta i Gminy Września.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

5.4.2. Stan wyjściowy - wody podziemne

Miasto i Gmina Września znajduje się w zasięgu Jednolitej Części Wód Podziemnych JCWPd nr 61. Jej położenie przedstawiono poniżej.

Rysunek 23. Miasto i Gmina Września na tle JCWPd.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

Informacje na jego temat znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 26. Charakterystyka JCWPd nr 61.

Powierzchnia	2 702,3 km ²
Region	Warty
Województwo	Wielkopolskie
Powiaty	gnieźnieński, jarociński, krotoszyński, ostrowski, pleszewski, poznański, słupecki, średzki, śremski, wrzesiński
Głębokość występowania wód słodkich	od 0 do 230 m

źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Gmina Września leży w zasięgu 2 Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP):

- GZWP nr 143 „Subzbiornik Inowrocław-Gniezno”;
- GZWP nr 144 „Dolina kopalna Wielkopolska”.

Rysunek 24. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych na tle Miasta i Gminy Września.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PGW WP

5.4.3. Jakość wód - wody powierzchniowe

Stan rzek

Podstawową jednostką gospodarki wodnej w myśl polskiego prawa, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną jest Jednolita Część Wód (JCW). Jednolite części wód dzielimy na Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP) i Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd). Informacje na temat stanu wód JCWP zlokalizowanych na terenie Miasta i Gminy Września, uzyskane od PGW WP, zebrano w tabeli.

Tabela 27. Stan JCWP zlokalizowanych na terenie Miasta i Gminy Września.

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan wód	Status	Zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych
RW600016183684	Dopływ z Szemborowa	co najmniej dobry	poniżej dobrego	zły	naturalna	niezagrożona
RW6000161836869	Rudnik	umiarkowany	poniżej dobrego	zły	naturalna	zagrożona
RW6000161836872	Dopływ z Sołeczna	co najmniej dobry	poniżej dobrego	zły	naturalna	niezagrożona
RW600016185469	Moskawa do Wielkiej	słaby	poniżej dobrego	zły	naturalna	zagrożona
RW60001718389	Wrześnica	umiarkowany	poniżej dobrego	zły	naturalna	zagrożona
RW600017185484	Miłosławka do Kanału Połczyńskiego	poniżej dobrego	poniżej dobrego	zły	naturalna	niezagrożona
RW6000191836899	Struga Bawół od Dopływu z Szemborowa do ujścia	co najmniej dobry	dobry	dobry	naturalna	zagrożona

źródło: Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju, 2016

W roku 2017, prowadzone były badania stanu wód JCWP, zlokalizowanych w obszarze Miasta i Gminy Września. Ocena stanu tych wód przedstawiona została poniżej.

Tabela 28. Ocena stanu JCWP Miasta i Gminy Września, w roku 2017.

Nazwa	Rok	Ppk	Kod ppk	Potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan wód
Rudnik	2017	Rudnik - Unia	PL02S0501_0868	b.d.	stan chemiczny poniżej dobrego	zły

źródło: GIOŚ

Rysunek 25. Schemat oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych.

Stan wód		Stan chemiczny	
		Dobry	Poniżej dobrego
Stan ekologiczny/potencjał ekologiczny	Bardzo dobry stan ekologiczny/potencjał ekologiczny dobry lub powyżej dobrego	Dobry stan wód	Zły stan wód
	Dobry stan ekologiczny/potencjał ekologiczny dobry lub powyżej dobrego	Dobry stan wód	Zły stan wód
	Umiarkowany stan ekologiczny/umiarkowany potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód
	Słaby stan ekologiczny/słaby potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód
	Zły stan ekologiczny/zły potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód

źródło: WIOŚ

5.4.4. Jakość wód - wody podziemne

Informacje na temat stanu jakości wód podziemnych JCWPd nr 61 przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 29. Wyniki oceny stanu wód podziemnych dla podziemnych JCWPd nr 61.

Kod JCWPd	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Status	Zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych
PLGW600061	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

źródło: Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju, 2016

5.4.5. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Przeprowadzone analizy wskazują na zwiększenie się prawdopodobieństwa występowania powodzi błyskawicznych, wywołanych gwałtownymi zjawiskami pogodowymi, mogących spowodować zalewanie obszarów, na których gospodarka przestrzenna prowadzona jest w sposób nieodpowiedni. Przewidywane jest również skrócenie się okresu zalegania warstwy śnieżnej co może mieć skutki pozytywne (mniejsze prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi roztopowych) jak i negatywne (niedobór wód i susze).

Planowane działania mają na celu usprawnienie funkcjonowania w warunkach nadmiaru, jak i niedoboru wody. Osiągnięcie tego planowane jest poprzez zreformowanie struktur gospodarki wodnej z uwzględnieniem adaptacji do zmian klimatu, opracowanie i wdrożenie metod oceny ryzyka powodziowego a także opracowania metod ograniczających prawdopodobieństwo wystąpienia suszy.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Susza

Susza jest zjawiskiem ciągłym o zasięgu regionalnym i oznacza dostępność wody poniżej średniej w określonych warunkach naturalnych. Suszą nazywa się nie tylko zjawiska ekstremalne, ale wszystkie, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego regionu. Ze względu na warunki meteorologiczne i klimatyczne, problemy rolnicze, warunki hydrologiczne i skutki gospodarcze wyróżnia się kolejne etapy rozwoju suszy:

- Susza meteorologiczna - określana jako okres trwający na ogół od miesięcy do lat, w którym dopływ wilgoci do danego obszaru spada poniżej stanu normalnego w danych warunkach klimatycznych uwilgotnienia;
- Susza rolnicza - definiowana jako okres, w którym wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie;
- Susza hydrologiczna - odnosząca się do okresu, gdy przepływy w rzekach spadają poniżej przepływu średniego, a w przypadku przedłużającej się suszy meteorologicznej obserwuje się znaczne obniżenie poziomu zalegania wód podziemnych;
- Susza w sensie gospodarczym - będąca skutkiem wymienionych procesów fizycznych odnosząca się do zagadnień ekonomicznych w obszarze działalności człowieka dotkniętego suszą.⁸

⁸ www.posucha.imgw.pl

Stopień narażenia, obszaru Miasta i Gminy Września, na poszczególne rodzaje suszy zebrano w tabeli poniżej.

Tabela 30. Stopień narażenia, obszaru Miasta i Gminy Września, na poszczególne rodzaje suszy.

Gmina	Stopień zagrożenia suszą - wg. rodzaju suszy			
	Atmosferyczna	Rolnicza	Hydrologiczna	Hydrogeologiczna
Września	4	3	2	3

źródło: „Plan przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Warty”, 2017

Gdzie:

Stopień zagrożenia/narażenia

1	obszar/sector zagrożony suszą/narażony na skutki suszy w stopniu mało istotnym
2	obszar/sector zagrożony suszą/narażony na skutki suszy w stopniu umiarkowanym
3	obszar/sector zagrożony suszą/narażony na skutki suszy w stopniu znaczącym
4	obszar/sector zagrożony suszą/narażony na skutki suszy w stopniu bardzo znaczącym

Obszar Miasta i Gminy Września jest narażony na zjawisko suszy w stopniu znaczącym oraz bardzo znaczącym.

Dużym zagrożeniem dla wód jest spływ zanieczyszczeń z powierzchni ziemi. Można do nich zaliczyć spływ rolniczy, którego źródłem są przede wszystkim nawozy, oraz spływ zanieczyszczeń osiadających na podłożu (w taki sposób osiadać mogą także zanieczyszczenia powietrza). Spływ rolniczy powoduje przedostawanie się do wód dużego ładunku nawozowego co może sprzyjać niekontrolowanemu wzrostowi glonów, czego skutkiem jest zmniejszenie się ilości tlenu w wodach i pogorszenie się warunków życia dla fauny wodnej. Spływ zanieczyszczeń osiadających na powierzchni ziemi może powodować pogorszenie się stanu chemicznego wód.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące gospodarowania wodami powinny dotyczyć zagadnień takich jak: racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, ochrona wód przed zanieczyszczeniami oraz zwiększenie świadomości na temat wpływu rolnictwa na stan wód.

Monitoring środowiska⁹

W latach 2016–2020 monitoring prowadzony będzie w ramach trzeciego cyklu gospodarowania wodami trwającego od 2016 do 2021 roku. Lokalizacje punktów pomiarowo-kontrolnych monitoringu zostały ustalone w oparciu o wykazy wód, zaktualizowane charakterystyki jednolitych części wód, a także wykazy wielkości emisji, o których mowa w art. 113 ustawy – Prawo wodne, przekazane przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej (KZGW) do Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, z uwzględnieniem danych własnych WIOŚ o emisjach do wód. Ze względu na to, że na obszarze województwa

⁹ „Program Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2016-2020”

wielkopolskiego nie wyznaczono jednolitych części wód zbiorników zaporowych, badane będą jedynie JCWP rzeczne (w tym zbiornik zaporowy zlokalizowany na jednej z nich).

5.4.6. Analiza SWOT

Gospodarowanie wodami	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Dobrze rozwinięta sieć hydrograficzna gminy; • Dobry stan ilościowy i jakościowy JCWPd; • Wykonywanie badań jakości wód powierzchniowych przy każdorazowym, interwencyjnym zgłoszeniu możliwości zanieczyszczenia; • Na terenie Miasta i Gminy Września realizowane są inwestycje związane z gospodarką wodną. 	<ul style="list-style-type: none"> • Występowanie zjawiska suszy; • Zły stan ogólny wód powierzchniowych; • Zmiany stosunków wodnych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie koszenia trawników oraz tworzenie łąk kwietnych; • Zagospodarowanie wody opadowej; • Edukacja społeczeństwa dotycząca racjonalnego użytkowania zasobów wodnych; • Ograniczenie możliwości zabudowy terenów powierzchniowo czynnych; • Ograniczenie spływu powierzchniowego zanieczyszczeń rolniczych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zagrożenie wystąpieniem suszy; • Zagrożenie zmianami stosunków wodnych podczas inwestycji budowlanych; • Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (ściekami, nawozami); • Zasypywanie rowów melioracyjnych.

5.5. Gospodarka wodno-ściekowa

Gospodarką wodno-ściekową, na terenie Miasta i Gminy Września, zajmuje się Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji we Wrześni Sp. z o.o. Jedynym udziałowcem Spółki jest miasto Września.¹⁰

5.5.1. Pobór wód¹¹

Na obszarze Miasta i Gminy Września istnieje 10 stacji uzdatniania wody:

SUW Września

Tabela 31. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Września.

Lp.	Określenie punktu poboru wód	Dane ewidencyjne (numer działki, obręb, gmina)	Współrzędne geodezyjne/geograficzne
1.	studnia głębinowa nr 1 b	748/8 obręb Września, gmina Września	N 52° 19'46" E 17°34'57"
2.	studnia głębinowa nr 2d	1237 obręb Września gmina Września	N 52° 19'52" E 17°34'20"
3.	studnia głębinowa nr 2e	1237 obręb Września, gmina Września	N 52° 19'52" E 17°34'20"
4.	studnia głębinowa nr 3c	850/5 obręb Września, gmina Września	N 52° 19'57" E 17°35'02"
5.	studnia głębinowa nr 4c	849/2 obręb Września, gmina Września	N 52° 19'45" E 17°35'25"
6.	studnia głębinowa nr 5a	787 obręb Września, gmina Września	N 52° 19'48" E 17°34'47"
7.	studnia głębinowa nr 6b	789 obręb Września, gmina Września	N 52° 19'49" E 17°35'00"
8.	studnia głębinowa nr 7c	785/1 obręb Września, gmina Września	N 52° 19'57" E 17°35'05"
9.	studnia głębinowa nr 7e	785/1 obręb Września, gmina Września	N 52° 19'49" E 17°34'54"
10.	studnia głębinowa nr 7f	739/7 obręb Września, gmina Września	N 52° 19'50" E 17°34'55"
11.	studnia głębinowa nr 8b	783/1 obręb Września, gmina Września	N 52° 19'52" E 17°35'00"
12.	studnia głębinowa nr 8c	790/1 obręb Września, gmina Września	N 52° 19'57" E 17°35'02"
13.	studnia głębinowa nr 9a	739/33 obręb Września, gmina Września	N 52° 19'52" E 17°35'20"
14.	studnia głębinowa nr 10a	739/49 obręb Września, gmina Września	N 52° 20'00" E 17°35' 10"
15.	studnia głębinowa nr 11a	822/2 obręb Września, gmina Września	N 52° 19'55" E 17°35'30"
16.	studnia głębinowa nr 12	705/4 obręb Września, gmina Września	N 52° 20'03" E 17°35' 18"
17.	studnia głębinowa nr 13	833/1 obręb Września, gmina Września	N 52° 20'08" E 17°35'35"
18.	studnia głębinowa nr 14	145/1 obręb Gutowo Male, gmina Września	N 52° 20' 10" E 17°35'55"

źródło: PWiK Sp. z o.o. we Wrześni

¹⁰ www.pwikwrzesnia.pl/index.php/o-nas/2013-03-11-08-18-31/wodociagi-dzis

¹¹ PWiK Sp. z o.o. we Wrześni

Zakres ilościowy pozwolenia wodnoprawnego:

- $Q_{\max/h} = 660,0 \text{ m}^3/h$;
- $Q_{\text{śr/d}} = 7992,0 \text{ m}^3/d$;
- $Q_{\max/\text{roczne}} = 2\,917\,080,0 \text{ m}^3/\text{rok}$.

Zaopatrywanie w wodę miejscowości: Września, Przyborki, ul. Grójecka, (od nr 1-36a, 38-38c, 40-40d, 42, 44), ul. Boczna, Psary Polskie (od nr 1-28d, 38c-38d, 39 - 46 i dz. nr 30/1, 66/1 i 66/2), ul. Bazylkowa, Gutowo Małe, ul. Powidzka nr (1-7, 9a-9d) i ul. Na Skraju (nr 1-11), Bierzglinek, ul. Platanowa, ul. Grabowa, ul. Bukowa (nr 1, 3-4, 6-8, 10, 12-12a, 14, 16, 18) działki ogrodowe w Bierzglińku, Dębina (nr 1 i 2), Fabryka VW.

SUW Bardo

Tabela 32. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Bardo.

Lp.	Określenie punktu poboru wód	Głębokość	Dane ewidencyjne (numer działki, obręb, gmina)	Współrzędne geodezyjne/geograficzne
1	Studnia nr 1	126 m ppt	164/3, obręb Bardo, gmina Września	N 52° 16' 30" E 17°29'55"
2	Studnia nr 2	119 m ppt	164/3 obręb Bardo, gmina Września	N 52° 16' 30" E 17°29'55"

źródło: PWiK Sp. z o.o. we Wrześni

Zakres pozwolenia wodnoprawnego w zakresie poboru wód podziemnych:

- $Q_{\max/h} = 48,0 \text{ m}^3/h$;
- $Q_{\text{śr/h}} = 24,0 \text{ m}^3/h$;
- $Q_{\text{śr/d}} = 575,0 \text{ m}^3/d$;
- $Q_{\max/\text{roczne}} = 210\,240,0 \text{ m}^3/\text{rok}$.

Zasilane miejscowości: Bardo, Chociczka, Chocicza Mała, Chocicza Wielka, Chwalibogowo (poza numerami zasilanymi z SUW Kaczanowo), Grzymysławice, Przyborki, ul. Modrakowa i Podmiejska (nr 1,3,5,7).

SUW Gozdowo

Tabela 33. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Gozdowo.

Lp.	Określenie punktu poboru wód	Głębokość	Dane ewidencyjne (numer działki, obręb, gmina)	Współrzędne geodezyjne/geograficzne
1	Studnia nr 2	100 m ppt,	230/1, obręb Gozdowo, gmina Września	N 52° 17' 19" E 17° 38' 44"
2	Studnia 1/1	99,0 m ppt	230/1, obręb Gozdowo, gmina Września	N 52° 17' 16,575" E 17° 38' 40,16 89"

źródło: PWiK Sp. z o.o. we Wrześni

Zakres pozwolenia wodnoprawnego w zakresie poboru wód podziemnych:

- $Q_{\max/h} = 45,0 \text{ m}^3/h$;
- $Q_{\text{śr/d}} = 360,0 \text{ m}^3/d$;
- $Q_{\max/\text{roczne}} = 131\,400,0 \text{ m}^3/\text{rok}$.

Zasilane miejscowości: Gozdowo, Nadarzyce, Neryngowo, Węgieerki, ul. Lipowa i ul. Kasztanowa (nr 4-20 i dz. nr 370/6).

SUW Gutowo Małe

Tabela 34. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Gutowo Małe.

Lp.	Określenie punktu poboru wód	Głębokość	Dane ewidencyjne (numer działki, obręb, gmina)	Współrzędne geodezyjne/geograficzne
1	Studnia nr 2	111 m ppt,	97/5, obręb Gutowo Małe, gmina Września	N 52° 20' 25" E 17°36'55"
2	Studnia 3	110 m ppt	97/5 obręb Gutowo Małe, gmina Września	N 52° 20' 25" E 17 36'55"

źródło: PWiK Sp. z o.o. we Wrześni

Realizuje zadanie zaopatrzenia w wodę wodociągu Gutowo Małe. Zakres pozwolenia wodnoprawnego w zakresie poboru wód podziemnych:

- $Q_{max/h} = 35,0 \text{ m}^3/h$;
- $Q_{\acute{s}r/d} = 104,6 \text{ m}^3/d$;
- $Q_{max/roczne} = 48\,250,0 \text{ m}^3/rok$.

Zasilane miejscowości: Gutowo Małe, (poza numerami zasilanymi z SUW Września oraz SUW Otoczna), Ostrowo Szlacheckie, Kleparz (nr 1).

SUW Gulczewo

Tabela 35. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Gulczewo.

Lp.	Określenie punktu poboru wód	Głębokość	Dane ewidencyjne (numer działki, obręb, gmina)	Współrzędne geodezyjne/geograficzne
1	Studnia nr 2 (awaryjna)	136,5 m ppt,	4/12, obręb Gulczewo, gmina Września	N 52° 23' 11" E 17°33'01.09"
2	Studnia 3	131 m ppt	4/12, obręb Gulczewo, gmina Września	N 52° 23' 11.58" E 17°35'06.33"

źródło: PWiK Sp. z o.o. we Wrześni

Zakres pozwolenia wodnoprawnego w zakresie poboru wód podziemnych na potrzeby zaopatrzenia wodociągu zakładowego w Gulczewie:

- $Q_{max/h} = 9,2 \text{ m}^3/h$;
- $Q_{\acute{s}r/d} = 62,0 \text{ m}^3/d$;
- $Q_{max/roczne} = 22\,630,0 \text{ m}^3/rok$.

Zasilane miejscowości: Gulczewo, Gulczewko, Sokołowo, ul. Bitwy pod Sokołowem - nr 8b-10b.

SUW Kaczanowo

Tabela 36. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Kaczanowo.

Lp.	Określenie punktu poboru wód	Głębokość	Dane ewidencyjne (numer działki, obręb, gmina)	Współrzędne geodezyjne/geograficzne
1	Studnia nr 1	110 m ppt,	45/1, obręb Kaczanowo, gmina Września	N 52° 21' 25.84" E 17° 34' 37.95"
2	Studnia 2	115 m ppt	45/1, obręb Kaczanowo, gmina Września	N 52° 17' 26.08" E 17° 34' 37.54"

źródło: PWiK Sp. z o.o. we Wrześni

Zakres pozwolenia wodnoprawnego w zakresie poboru wód podziemnych z istniejącego ujęcia komunalnego wody w miejscowości Kaczanowo w ilości:

- $Q_{max/h} = 124,0 \text{ m}^3/h$;
- $Q_{sr/d} = 1392,0 \text{ m}^3/d$;
- $Q_{max/roczne} = 508\,080,0 \text{ m}^3/rok$.

Zasilane miejscowości: Białężyce, Bierzglinek (poza numerami zasilanymi z SUW Września), Chocicza Wielka nr (1-4), Kaczanowo, Nowa Wieś Królewska, Oblączkowo, Osowo, Chwalibogowo (nr 45-49a).

SUW Otoczna

Tabela 37. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Otoczna.

Lp.	Określenie punktu poboru wód	Głębokość	Dane ewidencyjne (numer działki, obręb, gmina)	Współrzędne geodezyjne/geograficzne
1	Studnia nr 2	108 m ppt,	94/2, obręb Otoczna, gmina Września	N 52° 19' 53.11" E 17° 41' 55.88"
2	Studnia 3	110 m ppt	94/1, obręb Otoczna, gmina Września	N 52° 33' 29.894" E 17° 69' 94.39"

źródło: PWiK Sp. z o.o. we Wrześni

Zakres pozwolenia wodnoprawnego w zakresie poboru wód podziemnych z istniejącego ujęcia komunalnego wody w miejscowości Otoczna w ilości:

- $Q_{max/h} = 48,0 \text{ m}^3/h$;
- $Q_{sr/godz} = 25,0 \text{ m}^3/h$;
- $Q_{sr.dobowe} = 600,0 \text{ m}^3/d$;
- $Q_{max/roczne} = 219\,000,0 \text{ m}^3/rok$.

Zasilane miejscowości: Broniszewo, Bierzgliń, Goniczki, Gonice, Gutowo Wielkie, Grzybowo, Kleparz (poza miejscowościami zasilanymi z SUW Gutowo Małe), Otoczna, Sędziwojewo, Stanisławowo, Sobiesierne, Sołeczno, Węgierki, Wódki, Gutowo Małe - ul. Dereniowa, ul. Za Parkiem, (nr 4-7k i dz. nr 203/11, 203/3, 187/16).

SUW Marzenin

Tabela 38. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Marzenin.

Lp.	Określenie punktu poboru wód	Głębokość	Dane ewidencyjne (numer działki, obręb, gmina)	Współrzędne geodezyjne/geograficzne
1	Studnia nr 1	110 m ppt	51/1, obręb Marzenin, gmina Września	N 52° 23' 15.37" E 17° 32' 05.30"
2	Studnia 2	112 m ppt	51/1, obręb Marzenin, gmina Września	N 52° 23' 14.75" E 17,0 32' 04.92"

źródło: PWiK Sp. z o.o. we Wrześni

Zakres pozwolenia wodnoprawnego w zakresie poboru wód podziemnych z istniejącego ujęcia komunalnego wody w miejscowości Marzenin w ilości:

- $Q_{max/h} = 71,78 \text{ m}^3/h$;
- $Q_{cykl} = 344,40 \text{ m}^3/d$;
- $Q_{max/roczne} = 125\,712,0 \text{ m}^3/rok$.

Zasilane miejscowości: Kawęczyn, Marzenin, Noskowo, Radomice, Strzyzewo.

SUW Nowy Folwark

Tabela 39. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Nowy Folwark.

Lp.	Określenie punktu poboru wód	Głębokość	Dane ewidencyjne (numer działki, obręb, gmina)	Współrzędne geodezyjne/geograficzne
1	Studnia nr 2	108 m ppt	43/6, obręb Nowy Folwark, gmina Września	N 52° 21' 22.97" E 17° 31'11.90"
2	Studnia 3	110 m ppt	43/6 obręb Nowy Folwark, gmina Września	N 52° 21 ' 22.23" E 17° 31 10.40"

źródło: PWiK Sp. z o.o. we Wrześni

Zakres pozwolenia wodnoprawnego w zakresie poboru wód podziemnych z utworów trzeciorzędowych w miejscowości Nowy Folwark w ilości:

- $Q_{max/h} = 50,0 \text{ m}^3/h$;
- $Q_{\text{śr.dob.}} = 873,0 \text{ m}^3/d$;
- $Q_{max/roczne} = 318\,645,0 \text{ m}^3/rok$.

Zasilane miejscowości: Nowy Folwark, Psary Małe, Psary Polskie (poza numerami zasilanymi z SUW Września i z SUW Sokołowo), Przyborki (poza numerami zasilanymi z SUW Września i z SUW Bardo), Psary Wielkie.

SUW Sokołowo

Tabela 40. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Sokołowo.

Lp.	Określenie punktu poboru wód	Głębokość	Dane ewidencyjne (numer działki, obręb, gmina)	Współrzędne geodezyjne/geograficzne
1	Studnia nr 1	166 m ppt,	17/1, obręb Sokołowo, gmina Września	N 52° 20' 54.89" E 17°34'30.51"
2	Studnia 2	175 m ppt	17/1, obręb Sokołowo, gmina Września	N 52° 20' 55.62" E 17°34' 29.99"

źródło: PWiK Sp. z o.o. we Wrześni

Zakres pozwolenia wodnoprawnego w zakresie poboru wód podziemnych, dla potrzeb komunalnego ujęcia wody w ilości:

- $Q_{max/h} = 72,0 \text{ m}^3/h$;
- $Q_{\acute{s}r/d} = 293,16 \text{ m}^3/d$;
- $Q_{max/roczne} = 107\,004,0 \text{ m}^3/rok$.

Zasilane miejscowości: Sokołowo (poza numerami zasilanymi z SUW Gulczewo), Słomowo, Słomówko, Psary Polskie dz. nr 66/7.

5.5.2. Sieć wodociągowa

Miasto i Gmina Września posiada wodociągową sieć rozdzielczą o długości 347,2 km z 9 109 podłączeniami do budynków mieszkalnych oraz zbiorowego zamieszkania. W 2019 roku dostarczono nią 1 792,8 dam³ wody. W poniższych tabelach przedstawiono charakterystykę sieci wodociągowej na terenie Miasta i Gminy Września.

Tabela 41. Wodociągi Miasta i Gminy Września.

L.p.	Miasto i Gmina Września	Długość czynnej sieci magistralnej (w km)	Długość czynnej sieci rozdzielczej (w km)
1	Miasto Września	15,2	86,7
2	Gmina Września	0,0	260,5
3	Ogółem	15,2	347,2

źródło: PWiK Sp. z o.o. we Wrześni

Tabela 42. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Miasta i Gminy Września (stan na 31.12.2019 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1.	Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	347,2
2.	Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	9 109
3.	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	1 792,8
4.	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	45 624*
5.	Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	97,5*

źródło: GUS, PWiK Sp. z o.o. we Wrześni

* - najbardziej aktualne dane pochodzą z roku 2018

5.5.3. Sieć kanalizacyjna

Miasto i Gmina Września posiada sieć kanalizacyjną o długości 142,3 km z 3 960 przyłączami do budynków mieszkalnych oraz zbiorowego zamieszkania. W 2019 roku odprowadzono nią 1 460,3 dam³ ścieków. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę sieci kanalizacyjnej na terenie Miasta i Gminy Września.

Tabela 43. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Miasta i Gminy Września (stan na 31.12.2019 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1.	długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	142,3
2.	połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	3 960
3.	Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	1 460,3
4.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	30 838*
5.	Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	65,9*
6.	Zbiorniki bezodpływowe	szt.	2 791*
7.	Oczyszczalnie przydomowe	szt.	560*

źródło: GUS

* - najbardziej aktualne dane pochodzą z roku 2018

5.5.4. Oczyszczalnia ścieków

Oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest we Wrześni przy ul. Gen. Sikorskiego 42. Parametry oczyszczalni ścieków obsługującej Miasto i Gminę Września, przedstawiono poniżej.

1. Aktualne - pozwolenie wodno-prawne:

- Qd śr = 10 000 m³/d;
- Qh max = 1 042 m³/d;
- Qroczne max = 3 650 000 m³/r;
- RLM 76 667.

Dopuszczalne wysokości wskaźników zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych:

- BZT5 < 15,0 [mgO₂/l];
- ChZT < 125,0 [mgO₂/l];
- Zawiesina og. < 35,0 [mg/l];
- Azot ogólny < 15,0 [mgN/l];
- Fosfor ogólny < 2,0 [mgP/l].

2. Docelowe po modernizacji - wg koncepcji i bilansu firmy projektowej WADIS:

- Qd śr = 10 000 [m³/d];
- Qh max = 1 125 [m³/d];
- Qroczne max = 3 650 000 [m³/r];
- RLM 181 500.

Dopuszczalne wysokości wskaźników zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych:

- BZT5 < 15,0 [mgO₂/l];

- ChZT <125,0 [mgO₂/l];
- Zawiesina og. <35,0 [mg/l];
- Azot ogólny <10,0 [mgN/l];
- Fosfor ogólny <1,0 [mgP/l].

5.5.5. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK), wraz z jego aktualizacjami, stanowi wykaz aglomeracji, które muszą zostać wyposażone w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków w terminach określonych w Programie. Pod pojęciem aglomeracji rozumie się teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków komunalnych lub do końcowego punktu zrzutu.

Na obszarze Miasta i Gminy Września funkcjonuje aglomeracja Września wyznaczona uchwałą nr XIV/147/2020 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 18 maja 2020 r. Równoważna liczba mieszkańców (RLM) wynosi 39 281.

Aglomeracja Września obejmuje swym zasięgiem tereny objęte systemem sieci kanalizacyjnej oraz zlokalizowaną na obszarze aglomeracji Września oczyszczalnię ścieków położoną we Wrześni przy ul. Gen. Sikorskiego 42. W skład aglomeracji Września wchodzi następujące miejscowości: Września, Sokołowo, Białężyce, Chwalibogowo, Gutowo Małe, Obłazkowo, Przyborki, Psary Polskie, Bierzglinek, Psary Małe oraz Nowy Folwark.

5.5.6. Zagadnienia Horyzontalne Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany zachodzące obecnie w klimacie cechuje zwiększenie się gwałtowności zjawisk pogodowych. Częściej występują także skrajne zjawiska takie jak burze. Wiąże się to z dostarczeniem do sieci kanalizacyjnych dużych ilości wody w krótkim czasie. Infrastruktura może być nieprzygotowana na taką sytuację co może spowodować wydostawanie się wody, wraz z zanieczyszczeniami, z sieci kanalizacyjnej. Również przepustowość oczyszczalni ścieków może być niewystarczająca w przypadku wystąpienia gwałtownych zjawisk pogodowych. Aby zminimalizować efekty takich zjawisk należy brać je pod uwagę już na etapie planowania przedsięwzięć związanych z gospodarką wodno-ściekową.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie gospodarki wodnej można zaliczyć wszelkiego rodzaju wycieki i awarie sieci kanalizacyjnej powodujące zanieczyszczenie środowiska. Ponadto istnieje zagrożenie przedostania się ścieków przemysłowych do środowiska jak i sieci kanalizacyjnej. Przyczyną mogą być awarie w zakładach przemysłowych oraz awarie podczas transportu ścieków. Przedostawanie się ścieków do środowiska może powodować przedostanie się szkodliwych substancji do gleb, a poprzez spływ powierzchniowy, również do wód. Zagrożenia związane z tymi procesami zostały opisane w rozdziale dotyczącym gospodarowania wodami.

Awarie sieci wodociągowej mogą doprowadzić do przerw w dostawie wód, lub skażenia wody pitnej co niesie za sobą bezpośrednie zagrożenie zdrowia ludności.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne na terenie gminy powinny skupić się wokół zwiększenia świadomości mieszkańców na temat roli sieci wodno-kanalizacyjnych w ochronie wód oraz propagowaniu racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi.

Monitoring środowiska

Oceną jakości wód pitnych na terenie Miasta i Gminy Września zajmuje się Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Wrześni. W celu wykonania takiej oceny wykorzystywane są wyniki próbek pobieranych i badanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną, a także wyniki uzyskane przez producentów wody w ramach prowadzonej kontroli wewnętrznej.

Badania jakości ścieków są natomiast prowadzone przez jednostki zarządzające oczyszczalniami ścieków oraz sieciami kanalizacyjnymi, a także przez wytwórców ścieków - w tym zakłady przemysłowe.

5.5.7. Analiza SWOT

Gospodarka wodno-ściekowa	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowana infrastruktura wodno-kanalizacyjna; • Ciągła realizacja inwestycji związanych z rozbudową sieci wodno-kanalizacyjnej; • Zainteresowanie mieszkańców budową przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach gdzie nie przewidziano budowy kanalizacji; • Oczyszczalnia ścieków obsługująca Miasto i Gminę Września jest w trakcie modernizacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nie wszystkie zamieszkane tereny są skanalizowane; • Niewłaściwa eksploatacja przydomowych oczyszczalni ścieków oraz brak przeglądów; • Brak możliwości odebrania osadu z przydomowych oczyszczalni ścieków jako odpadu; • Nieszczelne zbiorniki bezodpływowe oraz zbyt rzadkie ich opróżnianie; • Brak chęci mieszkańców do podłączenia się do sieci kanalizacyjnej.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskiwanie środków na dofinansowanie inwestycji związanych z gospodarką wodno-kanalizacyjną; • Rozbudowa sieci kanalizacyjnej; • Eliminacja nielegalnego zrzutu ścieków; • Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków tam gdzie jest to uzasadnione. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niska świadomość ekologiczna mieszkańców w zakresie racjonalnego użytkowania wody oraz postępowania ze ściekami; • Niechęć mieszkańców do podłączania się do sieci kanalizacyjnej; • Awarie sieci wodociągowych, kanalizacyjnych oraz oczyszczalni ścieków.

5.6. Zasoby geologiczne

5.6.1. Stan aktualny

Wykaz złóż surowców zlokalizowanych na terenie Miasta i Gminy Września zestawiono w poniższej tabeli opracowanej na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego.

Tabela 44. Złóża kopalin występujące na terenie Miasta i Gminy Września.

Nazwa złoża	Gmina	Kopalina główna	Powierzchnia złoża [ha]	Stan zagospodarowania
Obłaczkowo	Września	Kruszywa naturalne	4,68	złoże rozpoznane szczegółowo
Obłaczkowo BP	Września	Kruszywa naturalne	23,12	złoże zagospodarowane
Obłaczkowo BP II	Września	Kruszywa naturalne	2,13	złoże rozpoznane szczegółowo
Sokołowo-Gulczewko	Września	Surowce ilaste d/p kruszywa lekkiego	16,00	złoże rozpoznane wstępnie

źródło: PIG-PIB

5.6.2. Przepisy prawne

Zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2020 poz. 1064 z późn. zm.) działalność w zakresie:

1. Poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2020 poz. 1064 z późn. zm.):
  - 1a. poszukiwania lub rozpoznawania kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla;
2. Wydobywania kopalin ze złóż:
  - 2a. poszukiwania i rozpoznawania złóż węglowodorów oraz wydobywania węglowodorów ze złóż;
3. Podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji;
4. Podziemnego składowania odpadów;
5. Podziemnego składowania dwutlenku węgla;

może być wykonywana po uzyskaniu koncesji.

Koncesji na:

- 1) poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalin, o których mowa w art. 10 ust. 1, z wyłączeniem złóż węglowodorów:
  - a. poszukiwanie lub rozpoznawanie kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla;
- 2) wydobywanie kopalin, o których mowa w art. 10 ust. 1, ze złóż:
  - a. poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węglowodorów oraz wydobywanie węglowodorów ze złóż;
- 3) wydobywanie kopalin ze złóż znajdujących się w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) podziemne bezzbiornikowe magazynowanie substancji;
- 5) podziemne składowanie odpadów;
- 6) podziemne składowanie dwutlenku węgla,

- udziela minister właściwy do spraw środowiska.

Koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż, jeżeli jednocześnie są spełnione następujące wymagania:

- 1) obszar udokumentowanego złoża nieobjętego własnością górnictwem nie przekracza 2 ha;
- 2) wydobycie kopalin ze złoża w roku kalendarzowym nie przekroczy 20 000 m³;
- 3) działalność będzie prowadzona metodą odkrywkową oraz bez użycia środków strzałowych.

- udziela starosta.

W pozostałych przypadkach koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż udziela marszałek województwa.

Uzyskanie koncesji nie jest wymagane w przypadku, gdy prowadzone działania określone w art. 4 ust 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2020 poz. 1064) spełniają warunki ww. ustawy. Zgodnie z art. 4:

- **ust. 1.** Przepisów działu III-VIII oraz art. 168-174 nie stosuje się do wydobywania piasków i żwirów, przeznaczonych dla zaspokojenia potrzeb własnych osoby fizycznej, z nieruchomości stanowiących przedmiot jej prawa własności (użytkowania wieczystego), bez prawa rozporządzania wydobytą kopaliną, jeżeli jednocześnie wydobycie:
  - 1) będzie wykonywane bez użycia środków strzałowych.
  - 2) nie będzie większe niż 10 m³ w roku kalendarzowym.
  - 3) nie naruszy przeznaczenia nieruchomości.
- **ust. 2.** Ten, kto zamierza podjąć wydobywanie, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany z 7-dniowym wyprzedzeniem na piśmie zawiadomić o tym właściwy organ nadzoru górniczego, określając lokalizację zamierzonych robót oraz zamierzony czas ich wykonywania;
- **ust. 3.** W przypadku naruszenia wymagań określonych w ust. 1 i 2, właściwy organ nadzoru górniczego, w drodze decyzji, ustala prowadzącemu taką działalność opłatę podwyższoną, o której mowa w art. 140 ust. 3 pkt 3.

Ten, kto zamierza podjąć wydobywanie, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany z 7-dniowym wyprzedzeniem na piśmie zawiadomić o tym właściwy organ nadzoru górniczego, określając lokalizację zamierzonych robót oraz zamierzony czas ich wykonywania.

Koncesje na wydobycie zasobów geologicznych, na terenie Miasta i Gminy Września, posiadają:

- DROG-BUD Sp. J. Władysław Pietrzykowski, Jacek Pietrzykowski, Tomasz Pietrzykowski (złoże „Obłaczkowo”);
- "TRANS-POL" Błażej Przespolewski („Obłaczkowo BP” oraz „Obłaczkowo BP II”).

5.6.3. Zagadnienia Horyzontalne **Adaptacja do zmian klimatu¹²**

Zmiany klimatu mają również wpływ na wydobycie surowców. Do negatywnego wpływu zmian klimatycznych na przemysł wydobywczy należą głównie ekstremalne warunki pogodowe – powodzie, wiatry huraganowe, ulewy, deszcze marznące oraz długotrwałe zaleganie pokrywy lodowej. Działania adaptacyjne w sektorze powinny być skupione wokół zagadnień związanych z:

- technicznymi i organizacyjnymi sposobami dostosowania infrastruktury;
- monitoringiem i wymianą informacji,
- podjęciem niezbędnych badań naukowych;
- prowadzeniem szkoleń i edukacji.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie gospodarki kopalinami można zaliczyć nielegalne wydobycie zasobów naturalnych oraz szkody powstające podczas wydobycia surowców. Na terenie Miasta i Gminy Września zostały rozpoznane złoża surowców, których wydobycie najczęściej prowadzone jest metodami odkrywkowymi. Wiąże się to z negatywnym wpływem na warstwę glebową, krajobraz oraz florę i faunę zamieszkującą obszar wydobycia. Maszyny wydobywcze mogą także zwiększać poziomy dźwięku w otoczeniu miejsca wydobycia.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące gospodarki zasobami geologicznymi powinny dotyczyć głównie uświadamiania mieszkańcom gminy wagi wykorzystania surowców naturalnych oraz realnego wpływu na środowisko i mieszkańców gminy.

Monitoring środowiska¹³

Nadzorem nad optymalnym zagospodarowaniem złóż kopalin oraz ograniczeniem uciążliwości oddziaływania przemysłu wydobywczego na ludzi i środowisko zajmuje się Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oraz Urzędy Górnicze.

Urzędy górnicze, w granicach ich właściwości miejscowej, wykonują zadania określone w przepisach określających kompetencje organów nadzoru górniczego, sprawujących w szczególności:

1. Nadzór i kontrolę nad ruchem zakładów górniczych w zakresie:
  - a. bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego;
  - b. ratownictwa górniczego;
  - c. gospodarki złożami kopalin w procesie ich wydobywania;
  - d. ochrony środowiska, w tym zapobiegania szkodom;
  - e. budowy i likwidacji zakładu górniczego, w tym rekultywacji gruntów i zagospodarowania terenów po działalności górniczej.

¹² www.klimada.mos.gov.pl

¹³ www.biznes.gov.pl/organy-i-instytucje/-/szczegoly/6353/

5.6.4. Analiza SWOT

Ochrona powierzchni ziemi	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Obecność na terenie Miasta i Gminy Września złóż surowców, które mogą być wykorzystane gospodarczo; • Brak terenów zdegradowanych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zmiany stosunków wodnych w okolicach miejsc, w których prowadzono prace wydobywcze; • Zmiany środowiska glebowego w okolicach miejsca wydobycia zasobów mineralnych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Stosowanie najnowszych technologii w czasie ewentualnej eksploatacji zasobów kruszyw naturalnych, co ma na celu minimalizację wpływu na stosunki wodne oraz środowisko gleby; • Rekultywacja terenów po ewentualnym zakończeniu wydobycia surowców. 	<ul style="list-style-type: none"> • Degradacja gleb oraz zmiany w stosunkach wodnych towarzyszące wydobyciu kopalin; • Wydobycie surowców naturalnych bez koncesji.

5.7. Gleby

5.7.1. Stan aktualny

Rodzaje gleb

Rodzaje gleb występujące na terenie Miasta i Gminy Września są determinowane przez rodzaj skał, na których zostały utworzone oraz przez warunki glebotwórcze występujące w poszczególnych obszarach Gminy. Na jej terenie można wyróżnić następujące rodzaje gleb:

- **Gleby bielcowe** - gleby tworzące się na różnego rodzaju piaskach, dochodzi w nich do procesu wymywania niektórych związków chemicznych tworzących minerały co nazywane jest bielcowaniem;
- **Gleby brunatne** - powstające na glinach zwałowych oraz piaskach i piaskowcach, można wśród nich wyróżnić:
  - **Brunatne - kwaśne**, tworzące się na podłożach bogatych w związki fosforu, potasu, wapnia i magnezu;
  - **Brunatne - wylugowane**, które cechuje wylugowanie górnej części profilu z kationów zasadowych oraz brakiem zawartości węglanu wapnia, co ogranicza ich żyzność;
- **Gleby płowe** - tworzące się na skałach kwaśnych i zasadowych oraz utworach iłowych, posiadają one zróżnicowany na poziomy genetyczny profil;
- **Czarnoziemy** - są to żyzne gleby powstające na utworach lessowych o dużej zawartości frakcji pyłowej, są one bogate w związki wapnia oraz magnezu;
- **Gleby torfowe** - gleby te tworzą się na obszarach o dużej, stałej wilgotności. Zachodzi w nich bagienny proces torfotwórczy związany z przemianami materii organicznej w warunkach beztlenowych i przy dużej wilgotności.

Na terenie Miasta i Gminy Września dominują gleby III – V klasy bonitacyjnej.

Gdzie:

- **Gleby klasy I** - gleby orne najlepsze. Są to gleby położone w dobrych warunkach fizjograficznych, najbardziej zasobne w składniki pokarmowe, posiadają dobrą naturalną strukturę, są łatwe do uprawy (czynne biologicznie, przepuszczalne, przewiewne, ciepłe, wilgotne);
- **Gleby klasy II** - gleby orne bardzo dobre. Mają skład i właściwości podobne (lub nieco gorsze) jak gleby klasy I, jednak położone są w mniej korzystnych warunkach terenowych lub mają gorsze warunki fizyczne, co powoduje, że plony roślin uprawianych na tej klasie gleb, mogą być niższe niż na glebach klasy I;
- **Gleby klasy III (IIIa i IIIb)** - gleby orne średnio dobre. W porównaniu do gleb klas I i II, posiadają gorsze właściwości fizyczne i chemiczne, występują w mniej korzystnych warunkach fizjograficznych. Odznaczają się dużym wahaniem poziomu wody w zależności od opadów atmosferycznych. Na glebach tej klasy można już zaobserwować procesy ich degradacji;
- **Gleby klasy IV (IVa i IVb)** - gleby orne średnie. Plony roślin uprawianych na tych glebach są wyraźnie niższe niż na glebach klas wyższych, nawet gdy utrzymywane są one w dobrej kulturze rolnej. Są mało przewiewne, zimne, mało czynne

biologicznie. Gleby te są bardzo podatne na wahania poziomu wód gruntowych (zbyt podmokłe lub przesuszone);

- **Gleby klasy V** - gleby orne słabe, są ubogie w substancje organiczne, mało żyzne i nieurodzajne, do tej klasy zaliczmy również gleby położone na terenach nie posiadających melioracji albo takich, które do melioracji się nie nadają;
- **Gleby klasy VI** - gleby orne najslabsze. W praktyce nadają się tylko do zalesienia. Posiadają bardzo niski poziom próchnicy. Próba uprawy roślin na glebach tej klasy niesie ze sobą duże ryzyko uzyskania bardzo niskich plonów.

Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie Miasta i Gminy Września

Użytki rolne na terenie Miasta i Gminy Września stanowią 82,3% całego obszaru Gminy. Dane statystyczne na temat struktury użytków rolnych zostały zestawione poniżej.

Tabela 45. Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie Miasta i Gminy Września (stan na rok 2014).

Użytki rolne			
Lp.	Nazwa	Jednostka	Wielkość obszaru
1	Użytki rolne (ogółem)	ha	18255
2	Użytki rolne - grunty orne	ha	16717
3	Użytki rolne - sady	ha	112
4	Użytki rolne - łąki trwałe	ha	527
5	Użytki rolne - pastwiska trwałe	ha	372
6	Użytki rolne - grunty rolne zabudowane	ha	365
7	Użytki rolne - grunty pod stawami	ha	5
8	Użytki rolne - grunty pod rowami	ha	157
Pozostałe grunty i nieużytki			
Lp.	Nazwa	Jednostka	Wielkość obszaru
1	Nieużytki	ha	88

źródło: GUS

W roku 2020 Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Poznaniu prowadziła badania odczynu i zasobności gleb w makroelementy. Próbkę pobrano z 34 gospodarstw rolnych. Wyniki zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 46. Zestawienie odczynu i zasobności gleb Miasta i Gminy Września w makroelementy, w roku 2020.

Rodzaj użytku	Powierzchnia przebadana (ha)	Ilość próbek	Kategoria agronomiczna gleby					Odczyn pH					Potrzeby wapnowania				
			bardzo lekka	lekka	średnia	ciężka	organiczna	bardzo kwaśny	kwaśny	lekko kwaśny	obojętny	zasado- wy	konieczne	potrzebne	wskazane	ograniczone	zbędne
Grunty orne	592,97	216	7	166	38	4	1	24	76	49	40	27	27	34	39	25	91
		100%	3%	77%	18%	2%	0%	11%	34%	23%	19%	13%	13%	16%	18%	12%	41%
Użytki zielone	4,96	4	0	3	0	0	1	0	3	0	0	1	0	1	2	0	1
		100%	0%	75%	0%	0%	25%	0%	75%	0%	0%	25%	0%	25%	50%	0%	25%
Użytki rolne	597,93	220	7	169	38	4	2	24	79	49	40	28	27	35	41	25	92
		100%	3%	77%	17%	2%	1%	11%	36%	22%	18%	13%	12%	16%	19%	11%	42%
Rodzaj użytku	Powierzchnia przebadana (ha)	Ilość próbek	Zawartość fosforu					Zawartość potasu					Zawartość magnezu				
			bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka	bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka	bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka
Grunty orne	592,97	216	7	43	50	40	76	13	61	62	47	33	32	28	74	50	32
		100%	3%	20%	23%	19%	35%	6%	28%	29%	22%	15%	15%	13%	34%	23%	15%
Użytki zielone	4,96	4	2	1	1	0	0	3	0	1	0	0	0	0	2	1	1
		100%	50%	25%	25%	0%	0%	75%	0%	25%	0%	0%	0%	0%	50%	25%	25%
Użytki rolne	597,93	220	9	44	51	40	76	16	61	63	47	33	32	28	76	51	33
		100%	4%	20%	23%	18%	35%	7%	28%	29%	21%	15%	15%	13%	34%	23%	15%

źródło: OSChR w Poznaniu

5.7.2. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Efektom przewidywanych zmian klimatycznych będzie wzrost częstotliwości oraz intensywności susz co będzie miało negatywny wpływ na gleby oraz rolnictwo. Wymagane będzie zintensyfikowane nawadnianie terenów dotkniętych suszami. Do działań adaptacyjnych będzie można zaliczyć wsparcie inwestycyjne gospodarstw oraz szkolenia i doradztwo technologiczne, a także doskonalenie systemu tworzenia i zarządzania rezerwami żywności, materiału siewnego i paszy na wypadek nieurodzaju.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń gleb można zaliczyć brak stosowania tzw. „dobrych praktyk rolniczych”, awarie w zakładach przemysłowych, zanieczyszczenia powstające podczas ruchu komunikacyjnego, odprowadzanie ścieków do gleby oraz gromadzenie odpadów na dzikich wysypiskach.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące rolnictwa oraz zagospodarowania gleb powinny dotyczyć tematów takich jak dobre praktyki rolnicze, ochrona gleb, bezpieczne stosowanie środków ochrony roślin oraz nawozów oraz ograniczanie erozji gleb. Szkolenia poruszające tematy rolnicze organizowane są przez Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu. Organizowane są tam szkolenia dla rolników obejmujące zagadnienia takie jak: nowe rozwiązania chroniące środowisko w gospodarstwach rolnych, pozyskiwaniu dofinansowań na wymianę źródeł ciepła, rolnictwa ekologicznego oraz tematykę rolnictwa przyjaznego środowisku. W szkoleniach tych mogą brać udział zainteresowani właściciele gospodarstw rolnych.

Monitoring środowiska

Monitoring gleb ornych¹⁴

„Monitoring chemizmu gleb ornych Polski” stanowi podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Celem badań jest obserwacja zmian szerokiego zakresu cech gleb użytkowanych rolniczo, szczególnie właściwości chemicznych, zachodzących w określonych przedziałach czasu pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka. Monitoring chemizmu rolniczo użytkowanych gleb w Polsce jest realizowany od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane i analizowane są próbki glebowe, reprezentujące 216 stałych punktów kontrolnych zlokalizowanych w całym kraju. Piąta edycja pobierania próbek przypadła na rok 2015. Monitoring chemizmu gleb w 5 turze był realizowany, podobnie jak w poprzednich latach, przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, w ramach umowy nr 23/2015/F zawartej w dniu 17 czerwca 2015 roku pomiędzy Głównym Inspektoratem Ochrony Środowiska (Zamawiający) oraz Instytutem Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowym Instytutem Badawczym (Wykonawca).

Punkty poboru próbek oraz wyniki badań są dostępne na stronie www.gios.gov.pl/chemizm_gleb.

¹⁴ Raport z III etapu realizacji zamówienia „Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2015-2017”

5.7.3. Analiza SWOT

Ochrona powierzchni ziemi	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Użytki rolne stanowiące dużą część powierzchni Miasta i Gminy Września. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niewłaściwe praktyki rolników podczas upraw; • Brak punktu pomiarowego monitoringu chemizmu gleb ornych; • Przewaga gleb kwaśnych; • Istnienie wyrobisk powstających przy wydobyciu surowców mineralnych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Szkolenie rolników z zakresu zasad dobrej praktyki rolniczej przez Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu; • Rekultywacja terenów zdegradowanych; • Regulacje prawne zapobiegające skażeniu gleb; • Zalesianie gleb o niskim potencjale rolnym. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nieprawidłowe praktyki rolnicze (m. in. wypalanie traw, dzikie wysypiska, nieprawidłowe nawożenie); • Zagrożenie suszą rolniczą i hydrogeologiczną; • Zanieczyszczenie gleb metalami ciężkimi.

5.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

5.8.1. Stan wyjściowy^{15,16}

Zgodnie z Ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2020 poz. 1439) utrzymanie czystości i porządku w gminach należy do obowiązkowych zadań własnych gminy. Zgodnie z tą ustawą, Miasto i Gmina Września objęła nieruchomości zamieszkałe, systemem gospodarowania odpadami komunalnymi. Obowiązkowo selektywnie zbiera się następujące frakcje odpadów: papier, szkło, metale, tworzywa sztuczne oraz odpady ulegające biodegradacji, ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów.

Na terenie Miasta i Gminy Września Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (zlokalizowanym we Wrześni, przy ul. Gen. Sikorskiego 38), prowadzony przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. we Wrześni. W PSZOK przyjmowane są następujące rodzaje odpadów:

- tworzywa sztuczne;
- szkło;
- papier;
- metal;
- odpady opakowaniowe wielomateriałowe;
- bioodpady;
- odpady niebezpieczne;
- przeterminowane leki i chemikalia;
- odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek;
- zużyte baterie i akumulatory;
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny;
- meble i inne odpady wielkogabarytowe;
- odpady tekstyliów i odzieży;
- zużyte opony;
- odpady budowlane i rozbiórkowe, stanowiące odpady komunalne.

Zgodnie z uchwałą nr XIV/144/2020 Rady Miejskiej we Wrześni, z dnia 18 maja 2020r. *w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów*, do PSZOK można także oddawać strzykawki i igły.

Przeterminowane leki oraz środki farmaceutyczne można również przekazać do specjalistycznych pojemników, znajdujących się w aptekach. Zgodnie z *uchwałą nr XIV/144/2020 Rady Miejskiej we Wrześni, z dnia 18 maja 2020r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów*, aktualny wykaz aptek wraz z ich lokalizacją publikowany jest na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy we Wrześni.

¹⁵ Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach

¹⁶ Uchwała Nr XIV/144/2020 Rady Miejskiej we Wrześni z dnia 18 maja 2020 r.

Na terenie Miasta i Gminy Września zlokalizowane jest zrekultywowane składowisko odpadów innych niż niebezpieczne – znajduje się ono w Bardzie. Składowisko zostało zrekultywowane 30.10.2017 r. i jest stale monitorowane (poprzez badania wód odciekowych).

W Bardzie zlokalizowana jest stacja przeładunkowa odpadów, która należy do Zakładu Zagospodarowania Odpadów (ZZO) Lulkowo.

Przedsiębiorcy zamierzający prowadzić działalność w zakresie odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na terenie Miasta i Gminy Września są zobowiązani do złożenia wniosku o wpis do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.

Masa zebranych odpadów¹⁷

Masa poszczególnych odpadów odebranych z terenu Miasta i Gminy Września w 2018 roku przedstawiona została w tabeli poniżej.

Tabela 47. Masa odpadów zebranych na terenie Miasta i Gminy Września w roku 2018.

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Odebrana ilość (Mg)	
		u źródła	na GPSZOK
15 01 01	Papier i tektura	412,274	11,670
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	651,174	12,460
15 01 03	Opakowania z drewna	6,000	0,000
15 01 04	Opakowania z metali	0,012	0,000
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	88,780	0,000
15 01 07	Opakowania ze szkła	496,640	24,400
16 01 03	Zużyte opony	0,000	23,940
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	182,620	192,460
17 01 02	Gruz ceglany	638,080	0,000
17 01 03	Odpady innych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia	2,520	0,000
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	52,600	15,300
17 01 81	Odpady z remontów i przebudowy dróg	14,520	0,000
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	2,470	0,000
20 01 23*	Urządzenia freony	0,000	0,663
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	1,226	0,000
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające	0,000	11,792

¹⁷ Analiza stanu gospodarki odpadami w Gminie Września za rok 2018

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Odebrana ilość (Mg)	
		u źródła	na GPSZOK
	niebezpieczne składniki		
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	0,000	7,375
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	1376,385	363,140
20 02 02	Gleba i ziemia, w tym kamienie	17,260	0,000
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	15846,690	0,000
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	20,420	289,980
20 03 99	Odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach	524,570	0,000
RAZEM		20334,241	953,180
		21287,421	

źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami w Gminie Września za rok 2018

Osiągnięte poziomy recyklingu oraz ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji, dla Miasta i Gminy Września, za 2018 rok

1. poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania 14,86% - poziom osiągnięty;
2. poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła 36,68 % - poziom osiągnięty;
3. poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych 99,96% - poziom osiągnięty.

Rzeczywista liczba mieszkańców objętych gminnym systemem gospodarki odpadami w 2018 roku wyniosła 43 002.

Podmioty posiadające obowiązujące pozwolenia na wytwarzanie odpadów oraz zezwolenia na zbieranie i przetwarzanie odpadów

Konieczność posiadania pozwoleń na wytwarzanie oraz zezwoleń na zbieranie i przetwarzanie odpadów, reguluje ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2020 poz. 797). Zgodnie z tą ustawą, pozwolenie na wytwarzanie odpadów jest wymagane jeżeli wytwarzane są odpady:

- 1) o masie powyżej 1 Mg rocznie – w przypadku odpadów niebezpiecznych lub
- 2) o masie powyżej 5000 Mg rocznie – w przypadku odpadów innych niż niebezpieczne.

Zgodnie z *Ustawą o odpadach (Dz. U. 2020 poz. 797)*, prowadzenie zbierania odpadów i prowadzenie przetwarzania odpadów wymaga uzyskania odpowiedniego zezwolenia.

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez Urząd Marszałkowski Województwa wielkopolskiego, na terenie Miasta i Gminy Września zlokalizowanych jest 6 podmiotów,

posiadające obowiązujące pozwolenia na wytworzenie odpadów, wydane przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego. Zostały one przedstawione w tabeli poniżej.

Rysunek 26. Pozwolenia dotyczące gospodarki odpadami wydane przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego

L.p.	Nazwa podmiotu	Adres podmiotu	Rodzaj decyzji	Termin obowiązywania decyzji
1.	ALMAR Krysiak Marian	ul. Sikorskiego 38 62-300 Września	pozwolenia na wytworzenie odpadów	19.02.2024
2.	F. H. U. MaWiD Wiesław Dekowski	Gutowo Wielkie 49 62-302 Węgiełki	pozwolenia na wytworzenie odpadów,	09.04.2024
3.	KOSŁOM Koczorowscy Sp. J.	ul. Sikorskiego 36 62-300 Września	pozwolenia na wytworzenie odpadów	26.05.2024
4.	TRANS-ZŁOM Sobczak Ireneusz	Psary Polskie 145 62-300 Września	pozwolenia na wytworzenie odpadów	03.12.2024
5.	P.P.H.U. „NOW-POL” A. Nowak, J. Nowak s.c.	ul. Bukowa 54 Bierzglinek 62-300 Września	pozwolenia na wytworzenie odpadów	05.02.2025
6.	P.H.U. „AUTOTAK” Wiesław Grabowski	ul. Wrzesińska 2 62-302 Węgiełki	pozwolenia na wytworzenie odpadów	07.11.2026

źródło: UMWW

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez Starostwo Powiatowe we Wrześni, na terenie Miasta i Gminy Września zlokalizowanych jest 31 podmiotów, posiadających obowiązujące pozwolenia na wytworzenie odpadów oraz zezwolenia na zbieranie i przetwarzanie odpadów, wydane przez Starostę Wrzesińskiego. Zestawiono je w tabeli poniżej.

Tabela 48. Wykaz podmiotów posiadających obowiązujące pozwolenie na wytwarzanie odpadów oraz zezwolenia na zbieranie i przetwarzanie odpadów, zlokalizowanych na terenie Miasta i Gminy Wrzeźnia.

Lp.	Nazwa podmiotu	Adres podmiotu	Adres instalacji	Rodzaj decyzji	Termin obowiązywania decyzji
1.	Zakład Kompleksowej Automatykacji „MERAMONT” Wrzeźnia S.A.	ul. Kościuszki 14, 62-300 Wrzeźnia	ul. Kościuszki 14, 62-300 Wrzeźnia	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	31.12.2020 r.
2.	„DEKSPOL” P.P.H. Iwona Oleszak	ul. Terespolska 13, 61-047 Poznań	ul. Kościuszki 14, 62-300 Wrzeźnia	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	30.04.2021 r.
3.	ENEA Operator sp. z o. o. Oddział Dystrybucji Poznań Rejon Dystrybucji Wrzeźnia	ul. Witkowska 5, 62-300 Wrzeźnia	ul. Wojska Polskiego 3, ul. Witkowska 5, ul. Sikorskiego - plac składowy 62-300 Wrzeźnia	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	30.11.2022 r.
4.	LOSKAP-MET Alicja Kałowa	ul. Sikorskiego 38, 62-300 Wrzeźnia	ul. Sikorskiego 38, 62-300 Wrzeźnia	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	15.12.2022 r.
5.	FLEX FILMS EUROPA sp. z o. o.	ul. gen. Sikorskiego 48, 62-300 Wrzeźnia	ul. Sikorskiego 48, 62-300 Wrzeźnia	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	01.03.2023 r.
6.	GESTAMP POLSKA Sp. z o.o.	ul. Działkowców 12, 62-300 Wrzeźnia	ul. Działkowców 12, 62-300 Wrzeźnia	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	23.05.2023 r.
7.	Produkcja Maszyn Rolniczych i Części Zamiennej KOWALSCY Sp. J.	ul. Działkowców 11, 62-300 Wrzeźnia	ul. Działkowców 11, 62-300 Wrzeźnia	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	11.07.2023 r.
8.	DHT Sp. z o.o.	ul. Wrocławska 42A, 62-300 Wrzeźnia	ul. Wrocławska 42A, 62-300 Wrzeźnia	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	23.07.2023 r.
9.	MIKROMA S. A.	ul. Batorego 4, 62-300 Wrzeźnia	ul. Batorego 4, 62-300 Wrzeźnia	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	3.10.2023 r.
10.	WHEELABRATOR SCHLICK Sp. z o.o.	ul. Słowackiego 53, 62-300 Wrzeźnia	ul. Słowackiego 53, 62-300 Wrzeźnia	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	27.04.2024 r.
11.	RECAN Organizacja Odzysku S.A.	ul. Mariensztat 8, 00-302 Warszawa	ul. Brzozowa 3, 62-300 Wrzeźnia	zezwolenie na zbieranie odpadów	25.08.2024 r.

Program Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Lp.	Nazwa podmiotu	Adres podmiotu	Adres instalacji	Rodzaj decyzji	Termin obowiązywania decyzji
12.	F.U.H. HAMIT Iwona Miliszewska	ul. Sikorskiego 34, 62-300 Września	ul. Sikorskiego 34, 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	09.09.2024 r.
13.	Centrum Paliw i Rozpuszczalników Sp. z o.o.	ul. Bitwy pod Sokołowem 6, Sokołowo, 62-300 Września	ul. Bitwy pod Sokołowem 6, Sokołowo, 62-300 Września	zezwolenie na zbieranie odpadów	23.10.2024 r.
14.	AQUILA WRZEŚNIA Sp. z o.o.	ul. Objazdowa 6a, 62-300 Września	ul. Objazdowa 6a, 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	30.09.2024 r.
15.	Poznańskie Zakłady Zielarskie HERBAPOL S.A.	ul. Towarowa 47/51, 61-896 Poznań	ul. Sikorskiego 23, 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	13.11.2024 r.
16.	Skup Metali Kolorowych Rafał Janik	Gutowo Wielkie 13, 62-300 Września	działki o nr ewidencyjnych: 192/7 i 192/10, obręb Gutowo Wielkie, 62-300 Września	zezwolenie na zbieranie odpadów	07.12.2024 r.
17.	P.P.H.U.T. „ROLMUS” Export- Import Mieczysław Szymkowiak	ul. Akacyjowa 6, 62-300 Września	ul. Akacyjowa 6, 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	11.12.2024 r.
18.	IGLESPOL Z. Iglewski i Wspólnicy Sp. J.	ul. Wrocławska 14, 62-300 Września	ul. Wrocławska 14, 62-300 Września	zezwolenie na zbieranie odpadów	29.12.2024 r.
19.	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych	ul. Sikorskiego 38, 62-300 Września	ul. Sikorskiego 38, 62-300 Września	zezwolenie na zbieranie odpadów	28.01.2025 r.
20.	ROLMUS-BIS Export-Import Urszula Szymkowiak	ul. Brzozowa 5-7, 62-300 Września	ul. Brzozowa 5-7, 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	13.04.2025 r.
21.	GONVARRI POLSKA Sp. z o.o.	ul. Działkowców 13, 62-300 Września	ul. Działkowców 13, 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	04.08.2025 r.
22.	F.H.U.I.T. LEMPOL Jacek Łępecki KAMIENIARSTWO LEMPOL	ul. Stasiewskiego 2, 62-300 Września	Działki o nr ewidencyjnych: 588 i 3439/1 obręb Września 62-300 Września	zezwolenie na zbieranie i przetwarzanie odpadów	29.08.2026 r.

Program Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Lp.	Nazwa podmiotu	Adres podmiotu	Adres instalacji	Rodzaj decyzji	Termin obowiązywania decyzji
23.	INALFA ROOF SYSTEMS POLAND Sp. z o. o.	Białężyce 41 A, 62-300 Września	Białężyce 41 A, 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	11.01.2027 r.
24.	CHECH STARTER Sebastian Natkowski	ul. Klonowa 41A, Bierzglinek, 62-303 Kaczanowo	ul. Klonowa 41A, Bierzglinek, 62-303 Kaczanowo	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	03.09.2027 r.
25.	ZELKA Sp. z o.o.	ul. Folwarczna 8, Psary Małe, 62-300 Września	ul. Folwarczna 8, Psary Małe, 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	28.05.2028 r.
26.	BeClever Sp. z o.o.	ul. Malinowa 1, 62-300 Września	ul. Malinowa 1, 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	15.06.2028 r.
27.	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.	ul. Miłosławska 8, 62-300 Września	ul. Miłosławska 8 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	15.04.2029 r.
28.	TECHPAK Group Spółka z o. o.	Białężyce 57, 62-300 Września	Białężyce 57, 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	09.05.2029 r.
29.	Krispol Sp. z o.o.	ul. Budowlana 1, Psary Małe, 62-300 Września	1. Krispol Sp. z o.o., Psary Małe, ul. Budowlana 1, 62-300 Września 2. Krispol Sp. z o.o., ul. Strzykały 4, 62-300 Września	pozwolenie na wytwarzanie odpadów	03.06.2029 r.
30.	Zakład Obrotu Odpadami „TROXI” Sp. z o.o.	ul. Dereniowa 3, Gutowo Małe, 62-300 Września	ul. Dereniowa 3, Gutowo Małe, 62-300 Września	zezwolenie na zbieranie i przetwarzanie odpadów	03.03.2030 r.
31.	FABRYKA WSPORNIKÓW EUR „NEPA” Sp. z o.o.	Otoczna 43, 62-302 Węgierki	Otoczna 43, 62-302 Węgierki	zezwolenie na przetwarzanie odpadów	14.02.2030 r.

źródło: Starostwo Powiatowe we Wrześni

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2020 poz. 797), Marszałek województwa prowadzi rejestr podmiotów:

- wprowadzających produkty;
- wprowadzających produkty w opakowaniach;
- prowadzących jednostki handlu detalicznego lub hurtowego, w których są oferowane torby na zakupy z tworzywa sztucznego, objęte opłatą recyklingową;
- gospodarujących odpadami.

Informacje te są publikowane w Bazie danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (BDO). Począwszy od roku 2020 obowiązek wpisu do BDO mają podmioty:

- podmioty wytwarzające odpady i prowadzące ewidencję odpadów;
- podmioty wprowadzające na rynek krajowy produkty w opakowaniach, pojazdy, oleje, smary, opony, baterie bądź akumulatory, a także sprzęt elektryczny i elektroniczny;
- producenci, importerzy i wewnątrzspółnotowi nabywcy opakowań.

System gospodarowania odpadami na terenie województwa wielkopolskiego

Zgodnie z „Planem gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2022 wraz z planem inwestycyjnym”, obszar województwa został podzielony na 10 regionów gospodarki odpadami.

Natomiast, zgodnie ze zmianami przepisów wprowadzonymi wraz z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych ustaw (Dz. U. 2019 poz. 1579), która zmieniła przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. 2020 poz. 797 ze zm.), doszło do zmian w postaci zniesienia regionów gospodarki odpadami oraz zmiany regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych na instalacje komunalne.

Instalacje komunalne funkcjonujące na terenie województwa wielkopolskiego

Instalacje komunalne funkcjonujące na terenie województwa wielkopolskiego przedstawiono w tabelach poniżej.

Tabela 49. Funkcjonujące na terenie województwa wielkopolskiego instalacje komunalne do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych.

Lp.	Nazwa instalacji	Nazwa i adres podmiotu zarządzającego	Adres instalacji
1	Zakład Zagospodarowania Odpadów Nowe-Toniszewo- Kopaszyn, instalacja MBP	Międzygminne Składowisko Odpadów Komunalnych Sp. z o.o., Toniszewo 31, 62-104 Pawłowo Żońskie, gm. Wągrowiec	Toniszewo 31, 62-104 Pawłowo Żońskie, gm. Wągrowiec
2	Obiekt Zagospodarowania Odpadów w Złotowie (Stawnicy) - instalacja	Miejski Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o., ul. Szpitalna 38, 77-400 Złotów	Stawnica, gm. Złotów
3	Instalacja MBP	ALTVATER Piła Sp. z o.o. ul. Łączna 4a, 64-920 Piła	Kłoda, gm. Szydłowo

Lp.	Nazwa instalacji	Nazwa i adres podmiotu zarządzającego	Adres instalacji
4	Instalacja MBP	Zakład Utylizacji Odpadów "Clean City" Sp. z o.o., ul. Piłsudskiego 2, 64-400 Międzychód	Mnichy 100, 64-421 Kamionna, gm. Międzychód
5	PreZero Recycling Zachód Sp. z o.o. Instalacja MBP	PreZero Recycling Zachód Sp. z o.o., Piotrowo Pierwsze 26/27, 64-020 Czempień	Piotrowo Pierwsze 26/27, 64-020 Czempień
6	Zakład Zagospodarowania Odpadów w Trzebani, Instalacja	Miejski Zakład Oczyszczania Sp. z o.o., ul. Saperska 23, 64-100 Leszno	Trzebania 15, 64-113 Osieczna
7	„ZGO Sp. z o.o. w Jarocinie - Wielkopolskie Centrum Recyklingu”. Instalacja	„ZGO Sp. z o.o. w Jarocinie – Wielkopolskie Centrum Recyklingu”, Witaszyczki 1a, 63-200 Jarocin	Witaszyczki 1a, 63-200 Jarocin
8	ZZO Lulkowo, instalacja MBP	URBIS Sp. z o.o., ul. Chrobrego 24/25, 62-200 Gniezno	Lulkowo, 62-200 Gniezno
9	RZZO Ostrów Wlkp., Instalacja MBP	Regionalny Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o., ul. Staroprzygodzka 121, 63-400 Ostrów Wlkp.	ul. Staroprzygodzka 121, 63-400 Ostrów Wielkopolski
10	ZZO Olszowa Instalacja MBP	Zakład Zagospodarowania Odpadów Olszowa Sp. z o.o., ul. Bursztynowa 55, Olszowa, 63-600 Kępno	ul. Bursztynowa 55, Olszowa, 63-600 Kępno
11	Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych „Orli Staw”, Instalacja MBP	Związek Komunalny Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina”, Pl. Św. Józefa 5, 62-800 Kalisz	Orli Staw 2, 62-834 Ceków

źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego

Tabela 50. Funkcjonujące na terenie województwa wielkopolskiego instalacje komunalne do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych.

Lp.	Nazwa instalacji	Nazwa i adres podmiotu zarządzającego	Adres instalacji
1	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Kłodzie	ALTVATER Piła Sp. z o.o. ul. Łączna 4a, 64-920 Piła	Kłoda, gm. Szydłowo
2	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, kwatera nr 2	Międzygminne Składowisko Odpadów Komunalnych Sp. z o.o., Toniszewo 31, 62-104 Pawłowo Żońskie, gm. Wągrowiec	Toniszewo 31, 62-104 Pawłowo Żońskie, gm. Wągrowiec

Lp.	Nazwa instalacji	Nazwa i adres podmiotu zarządzającego	Adres instalacji
3	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w m. Suchy Las, kwatera S1	Zakład Zagospodarowania Odpadów w Poznaniu sp. z o.o., ul. Marcinkowskiego 11, 61-827 Poznań	ul. Meteorytowa 1, 62-001 Suchy Las
4	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, kwatera nr 2, sektor 3B	Zakład Utylizacji Odpadów "Clean City" Sp. z o.o., ul. Piłsudskiego 2, 64-400 Międzychód	Mnichy 100, 64-421 Kamionna, gm. Międzychód
5	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne	Miejski Zakład Oczyszczania Sp. z o.o., ul. Saperska 23, 64-100 Leszno	Trzebania 15, 64-113 Osieczna
6	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w m. Witaszyczki, kwatera nr 3	„ZGO Sp. z o.o. w Jarocinie – Wielkopolskie Centrum Recyklingu”, Witaszyczki 1a, 63-200 Jarocin	Witaszyczki 1a, 63-200 Jarocin
7	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w m. Lulkowo, kwatera nr II	URBIS Sp. z o.o., ul. Chrobrego 24/25, 62-200 Gniezno	Lulkowo, 62-200 Gniezno
8	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Koninie	Miejski Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o., ul. Sulańska 13, 62-510 Konin	ul. Sulańska 13, 62-510 Konin
9	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Ostrowie Wlkp., kwatera nr 1/3	Regionalny Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o., ul. Staroprzygodzka 121, 63-400 Ostrów Wlkp.	ul. Staroprzygodzka 121, 63-400 Ostrów Wielkopolski
10	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, kwatera nr 1	Zakład Zagospodarowania Odpadów Olszowa Sp. z o.o., ul. Bursztynowa 55, Olszowa,	ul. Bursztynowa 55, Olszowa, 63-600 Kępno
11	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, kwatera nr 2	Związek Komunalny Gmin "Czyste Miasto Czysta Gmina" Pl. Św. Józefa 5, 62-800 Kalisz,	Orli Staw 2, 62-834 Ceków

źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego

Gospodarowanie odpadami zawierającymi azbest

W związku z przyjęciem przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Rezolucji z dnia 19 czerwca 1997 r. w sprawie programu wycofywania azbestu z gospodarki (M.P. Nr 38, poz. 373), przyjęta została *Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest* (Dz. U. 2017 poz. 2119) oraz *Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*. Ustawa reguluje zakaz produkowania wyrobów zawierających azbest oraz sposoby jego bezpiecznego użytkowania i usuwania. *Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032* określa nowe zadania niezbędne do oczyszczenia kraju z azbestu w okresie 23 lat, wynikające ze zmian gospodarczych i społecznych, jakie nastąpiły m.in. w związku ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej. Realizacja tego Programu wpłynie na poprawę warunków ochrony zdrowia i życia mieszkańców Polski.

Jednym z narzędzi monitoringu realizacji „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, prowadzonym przez Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii, jest baza azbestowa (www.bazaazbestowa.gov.pl).

Baza azbestowa to narzędzie informatyczne do gromadzenia i przetwarzania informacji uzyskanych z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, dostępne dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego. Wprowadzanie i aktualizowanie danych w Bazie Azbestowej jest obowiązkiem każdego wójta, burmistrza i prezydenta miasta, a także marszałka województwa. Dane wprowadzane do Bazy Azbestowej pochodzą od właścicieli i użytkowników nieruchomości, na których są wykorzystywane wyroby zawierające azbest. Aktualne dane z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest są podstawą do ubiegania się o środki finansowe na usuwanie wyrobów zawierających azbest.¹⁸

Zgodnie z informacjami zawartymi w bazie azbestowej, na terenie Miasta i Gminy Września zinwentaryzowano 7 825 793 kg materiałów zawierających azbest, z czego do unieszkodliwienia pozostało 7 061 939 kg.

5.8.2. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Wpływ gwałtownych zjawisk pogodowych oraz ich efektów należy mieć na uwadze podczas eksploatacji obiektów typu PSZOK oraz składowisk odpadów – np. miejsce oraz warunki składowania odpadów.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Większość nadzwyczajnych zagrożeń środowiska dotyczących gospodarki odpadami, jest związana ze składowiskami odpadów. Można do nich zaliczyć przedostawanie się odpadów poza miejsce wyznaczone do ich składowania, samozapłon gazów składowiskowych oraz pożary odpadów.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne obejmujące gospodarkę odpadami powinny dotyczyć zagadnień takich jak ograniczenie wytwarzania odpadów przez gospodarstwa domowe, znaczenie segregacji odpadów a także wprowadzania ich w życie. Ważnym elementem są także akcje edukacyjne dotyczące prawidłowego postępowania z odpadami.

Taką edukację należy rozpocząć już podczas edukacji przedszkolnej i szkolnej, m. in. poprzez organizowanie akcji takich jak „Sprzątanie Świata”.

Monitoring środowiska

Monitoringiem składowisk odpadów zajmują się jednostki zarządzające takimi instalacjami oraz Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, który zajmuje się działalnością kontrolną. Prócz działalności kontrolnej monitoringiem gospodarki odpadami dokonuje się za pomocą narzędzi statystycznych i systemów informatycznych takich jak BDO (Baza danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami).

---

¹⁸www.bazaazbestowa.gov.pl

5.8.3. Analiza SWOT

Gospodarka odpadami	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Na obszarze gminy osiągnięte zostały poziomy recydingu i przygotowania do ponownego użycia metalu, szkła i tworzyw sztucznych, innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych oraz poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania; • Monitoring zreultywowanego składowiska w Bardzie; • Prowadzenie akcji edukacyjnych dotyczących prawidłowej gospodarki odpadami; • Usuwanie dzikich wysypisk odpadów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Na terenie Miasta i Gminy Września występują wyroby zawierające azbest; • Występowanie dzikich wysypisk odpadów; • Niska świadomość ekologiczna mieszkańców; • Wytwarzanie dużej ilości odpadów przez mieszkańców gminy.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Wprowadzenie Jednolitego Systemu Segregacji Odpadów (JSSO) oraz uszczelnienie systemu gospodarowania odpadami (m. in. BDO); • Zmiany w przepisach dotyczących składowania i magazynowania odpadów; • Edukacja ekologiczna mieszkańców; • Usuwanie oraz unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest. 	<ul style="list-style-type: none"> • Problemy z pozyskiwaniem i rozliczaniem dotacji na działania takie jak usuwanie wyrobów zawierających azbest; • Nieprzepisowe składowanie odpadów oraz brak ich segregacji; • Ograniczony dostęp do instalacji komunalnych; • Mała dostępność podmiotów odbierających odpady problematyczne, np. azbest, papa, odpady z rozbiórek, odpady rolnicze; • Wysokie koszty zagospodarowania odpadów.

5.9. Zasoby przyrodnicze

5.9.1. Formy ochrony przyrody

Formy ochrony przyrody żywej i nieożywionej oraz krajobrazu zostały określone w artykule 6 *Ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. 2020 poz. 55)*. Zgodnie z art. 113 tej ustawy Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska prowadzi centralny rejestr form ochrony przyrody.

Na terenie Miasta i Gminy Września występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Natura 2000;
- Pomniki przyrody.

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez RDOŚ w Poznaniu, na terenie Miasta i Gminy Września, częściowo zlokalizowana jest strefa ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania: kani czarnej (*Milvus migrans*) - obr. ewid. Nowy Folwark.

Obszary Natura 2000¹⁹

Nazwa obszaru: Grądy w Czarniejewie

Kod obszaru: PLH300049

Powierzchnia: 1 212,87 ha

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000:

specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)

Opis:

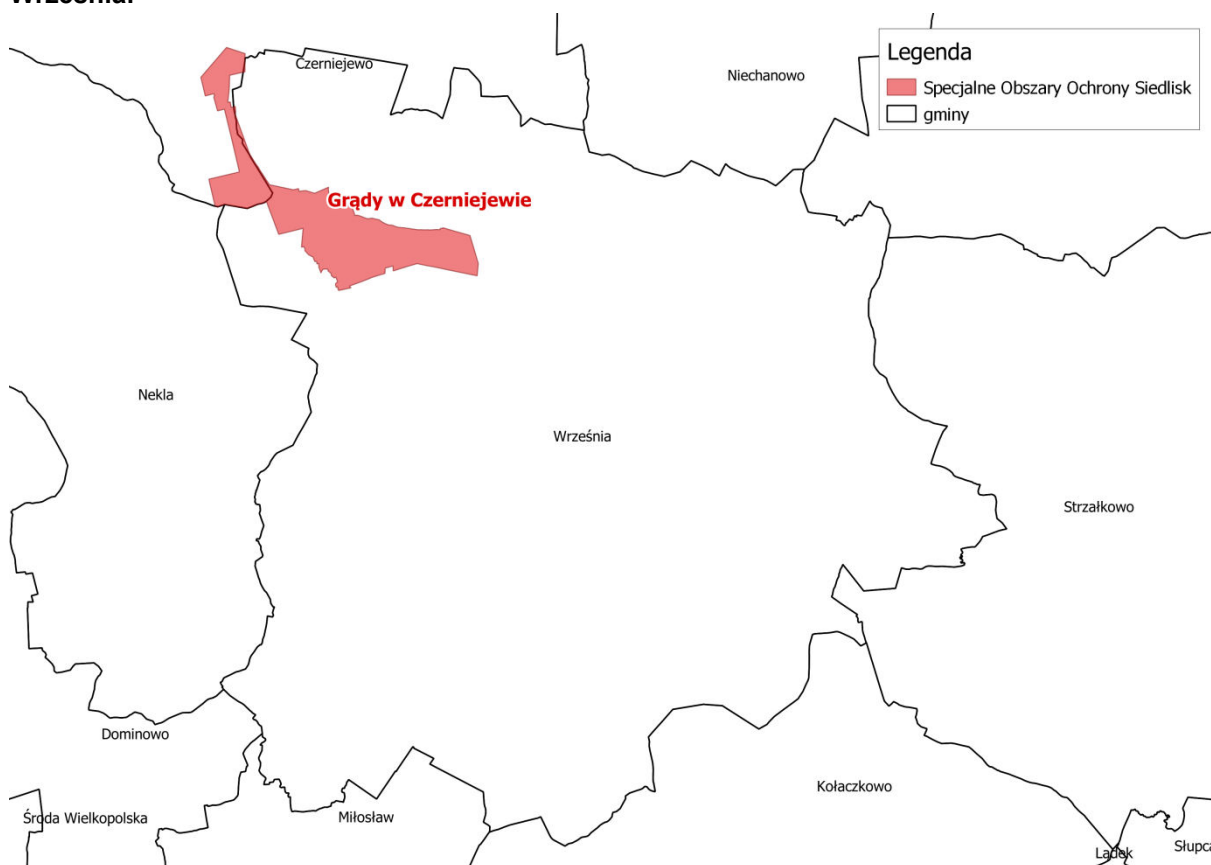
Obszar równiny sandrowej o nieznacznej deniwelacji terenowej położony w granicy mezoregionu Równina Wrzesińska. Cały obszar Ostoi leży w zlewni prawobrzeżnego dopływu Warty - Wrześnicy. System hydrologiczny stanowią niewielkie, przez znaczną część roku wyschnięte cieki (zwykle rowy melioracyjne) uchodzące do Wrześnicy. W rejonie leśniczówki Młynek przez obszar przepływa Wrześnica. Lasy Czarniejewskie, choć są od wieków użytkowane gospodarczo, to należą do najlepiej zachowanych w Wielkopolsce. Przeważają tam drzewostany mieszane. Na szczególną uwagę zasługują najlepiej w Wielkopolsce wykształcone i zachowane fitocenozy grądów środkowoeuropejskich *Galio silvatici-Carpinetum*, które zajmują największą powierzchnię na terenie Ostoi. Smugi towarzyszące równoleżnikowo usytuowanym dopływom Wrześnicy zajęte są przez łągi jesionowo-olszowe *Fraxino-Alnetum*. Istotne znaczenie mają także łąkowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe *Ficario-Ulmetum*. Ze względu na silne przesuszenie lasów łąkowych pilnym zadaniem byłoby uruchomienie małej retencji.

Charakterystyczną cechą Lasów Czarniejewskich są bardzo dobrze zachowane, zróżnicowane pod względem wilgotności i troficznym lasy grądowe *Galio silvatici-Carpinetum*. Za ochronę terenu odpowiedzialna jest Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Nadleśnictwo Czarniejewo. Obszar nie posiada planu zadań ochronnych.

---

¹⁹ Źródło: www.natura2000.gdos.gov.pl

Rysunek 27. Obszar Siedliskowy Natura 2000 „Grądy w Czarniejewie” na tle Miasta i Gminy Września.

źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnianych przez GDOŚ

Pomniki przyrody²⁰

Na terenie Miasta i Gminy Września znajduje się 6 obiektów zaliczanych do pomników przyrody – przedstawiono je w tabeli poniżej.

²⁰ CRFOP

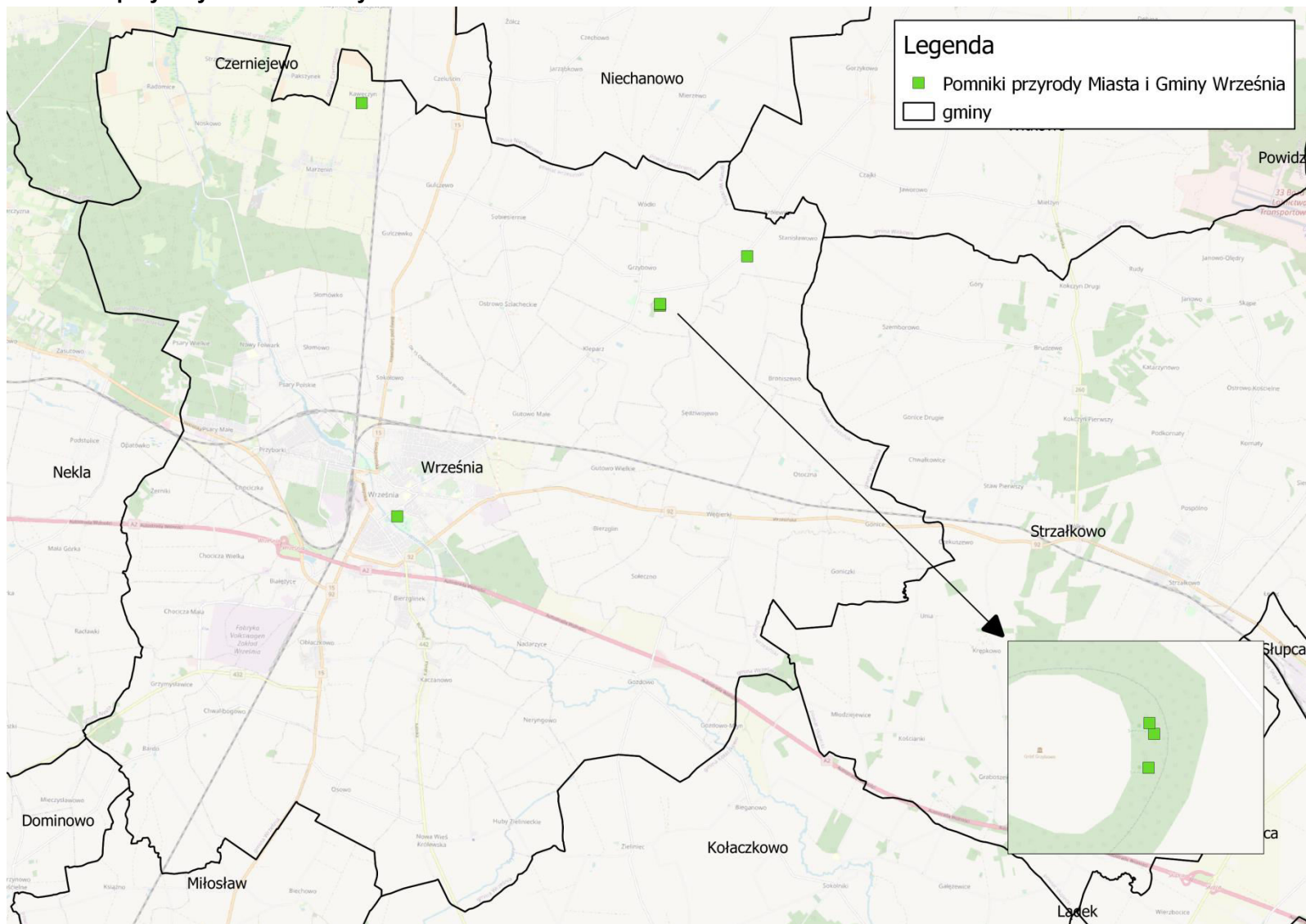
Tabela 51. Pomniki przyrody na terenie Miasta i Gminy Września.

L.p.	nazwa	Data utworzenia	Opis granicy	Typ tworu	Gatunek drzewa	Wysokość drzewa	Pierśnica	Opis pomnika
1.	-	1965-11-30	rośnie w parku miejskim im. Dzieci Wrześnińskich we Wrześni przy ul. Opieszyn, przy głównej parkowej alei (Alej Solidarności)	Jednoobiektowy	Platan wschodni - <i>Platanus orientalis</i>	27	144	-
2.	-	1985-12-19	rośnie na terenie parku w Kawęczynie, ok. 30 m od pałacu	Jednoobiektowy	Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	23	206	rozwarstwienie jednego z pni
3.	Anielka*	1987-01-15	rośnie po prawej stronie bramy wjazdowej do parku w Stanisławowie	Jednoobiektowy	Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	17	110	w miejscu ułamanego pnia powstała dziupla
4.	Siemowit	2006-12-27	rośnie przy grodzisku	Jednoobiektowy	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	29	135	tylce po usuniętych i ułamanych gałęziach
5.	Lestko	2006-12-27	rośnie przy grodzisku	Jednoobiektowy	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	28	121	-
6.	Siemomysł	2006-12-27	rośnie przy grodzisku	Jednoobiektowy	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	29	100	ubytki kory na pniu

źródło: CRFOP

* - zgodnie z informacjami UMiG pomnik ten został nielegalnie usunięty

Rysunek 28. Pomniki przyrody Miasta i Gminy Września

źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnianych przez GDOŚ

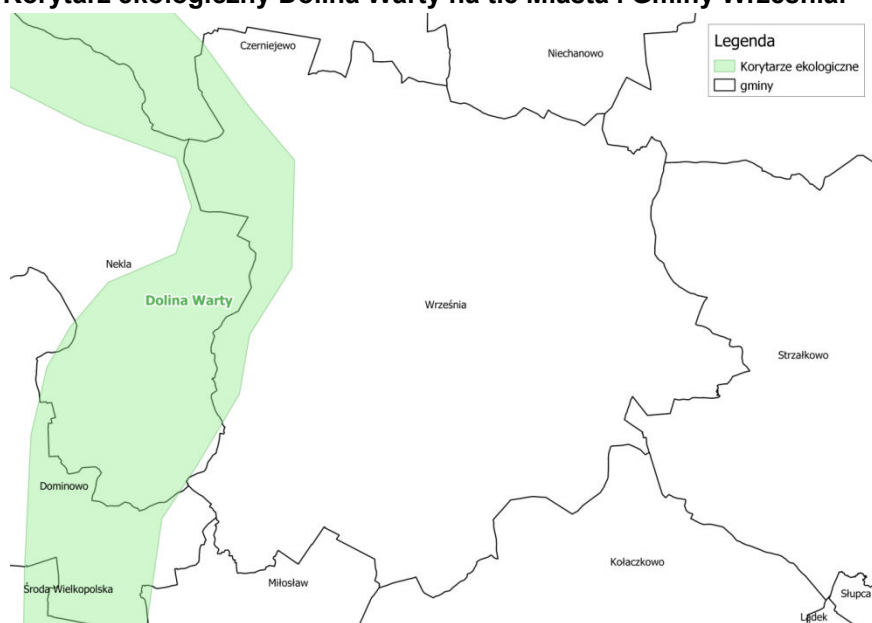
5.9.2. Korytarze ekologiczne

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody (Dz. U. 2020, poz. 55 t.j.) korytarz ekologiczny to „obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów”. Poza definicją (wprowadzeniem pojęcia korytarzy ekologicznych do ustawy) nie widnieją żadne inne zapisy charakteryzujące lub klasyfikujące takie obszary, dlatego korytarz ekologiczny nie stanowi formy ochrony przyrody. Wyznaczane są przez Ministerstwo Środowiska, przy współpracy jednostek naukowych oraz organizacji pozarządowych. Ochrona i monitoring korytarzy ekologicznych, odbywa się poprzez zapisy w ustawach:

- Ustawa o ochronie przyrody (Dz. U. 2020 poz. 55) - definicja korytarza ekologicznego, cele oraz sposoby ochrony przyrody;
- Ustawa Prawo Ochrona Środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219) - określa zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów, w tym jego ochronę w dokumentach planistycznych takich jak MPZP oraz SUIKZPG;
- Ustawa o lasach (Dz. U. 2020 poz. 6) - określa zasady ochrony lasów, zwłaszcza lasów i ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody;
- Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2020 poz. 283) - określa zasady oceny oddziaływania na środowisko planów i inwestycji;
- Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2020 poz. 293) - określa zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej, w tym wymagania ochrony środowiska (gospodarowanie wodami, ochrony gruntów rolnych i leśnych);
- Ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. 2019 poz. 1862) - określa działania zapobiegawcze oraz naprawcze w przypadku wystąpienia bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku.

Przez zachodnią część Miasta i Gminy Września przebiega korytarz ekologiczny Dolina Warty. Jego położenie przedstawiono poniżej.

Rysunek 29. Korytarz ekologiczny Dolina Warty na tle Miasta i Gminy Września.

źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnianych przez GDOŚ

5.9.2. Lasy

Zasady zachowania, ochrony i powiększania zasobów leśnych oraz zasady gospodarki leśnej w powiązaniu z innymi elementami środowiska i z gospodarką narodową wyznacza Ustawa o lasach (Dz. U. 2020 poz. 6).

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia lasów na terenie Miasta i Gminy Września wynosi 1 692,87 ha, co daje lesistość na poziomie 7,7%. Wskaźnik lesistości Gminy jest niższy niż średnia krajowa, która wynosi 29,5%. Strukturę lasów na terenie Miasta i Gminy Września przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 52. Struktura lasów położonych na terenie Miasta i Gminy Września w roku 2019.

Lasy	Jednostka miary	Wartość
Lasy ogółem	ha	1704,37
Lesistość	%	7,7
Lasy publiczne ogółem	ha	1623,37
Lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	1609,69
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	1562,03
Lasy publiczne Skarbu Państwa - Parki Narodowe	ha	0,0
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	ha	47,66
Lasy publiczne gminne	ha	13,68
Lasy prywatne ogółem	ha	81,0

źródło: GUS

Lasy publiczne znajdujące się na obszarze Miasta i Gminy Września są zarządzane przez Nadleśnictwo Czarniejewo.

Rysunek 30. Miasto i Gmina Września na tle Nadleśnictwa Czarniejewo.

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnianych przez GDOŚ

Na terenie gminy można napotkać różne typy siedliskowe lasu:

- Las świeży;
- Las wilgotny;
- Las mieszany świeży;
- Las mieszany wilgotny;
- Bór świeży;
- Bór mieszany świeży;
- Bór mieszany wilgotny;
- Ols;
- Ols jesionowy.

5.9.3. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatu mają także bezpośredni wpływ na florę oraz faunę. Wpływają one na zasięg występowania poszczególnych gatunków, ich cykle rozrodcze i interakcje ze środowiskiem naturalnym, a w przypadku roślin także na okresy wegetacji. Ocieplenie się klimatu spowoduje migracje gatunków – gatunki preferujące chłodniejsze temperatury zostaną wyparte przez gatunki ciepłolubne. Część tych gatunków będzie uznana za gatunki inwazyjne wypierające rodzimą florę i faunę. Przekształcenia siedlisk na skutek zmian klimatycznych mogą dotknąć także warunków wodnych – obniżenie się poziomu wód gruntowych może spowodować stopniowy zanik siedlisk o dużej wilgotności.

W ramach adaptacji do zmian klimatu zaleca się:

- utrzymanie zagrożonych siedlisk i ich odtwarzanie wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Dotyczy to szczególnie obszarów wodno-błotnych;
- regulowanie wpływu klimatu poprzez wykorzystywanie odpowiednich ekosystemów;
- wpływ na mikroklimat przez zalesienia oraz tworzenie obszarów zielonych;
- zwiększanie naturalnej retencji wodnej;
- uwzględnianie zagrożeń związanych ze zmianami klimatycznymi w dokumentach planistycznych;
- odpowiednia gospodarka leśna, z naciskiem na odpowiedni skład gatunkowy.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, mających wpływ na zasoby przyrodnicze, można zaliczyć negatywny wpływ zanieczyszczeń powietrza i wód na środowisko i organizmy żywe, pożary lasów, gwałtowne zjawiska atmosferyczne oraz choroby roślin. W celu minimalizacji nadzwyczajnych zagrożeń, należy prowadzić efektywny system monitoringu środowiska oraz pracować nad minimalizacją efektów susz na siedliska przyrodnicze. Należy także pamiętać o ograniczeniach obejmujących tereny chronione oraz ich otuliny. Mają one na celu zminimalizować negatywną działalność człowieka mogącą powodować negatywne zmiany w ekosystemach oraz prowadzić do degradacji siedlisk.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne powinny uświadamiać mieszkańców, jak wartościowe są zasoby środowiska w gminie. Można to osiągnąć poprzez edukację w szkołach oraz tworzenie ścieżek edukacyjnych, zwłaszcza na terenach objętych ochroną.

Edukacja ekologiczna w szkołach, dotycząca zagadnień związanych z ochroną przyrody odbywa się poprzez odpowiednie programy edukacyjne. Ochrona przyrody jest nauką interdyscyplinarną i obejmuje zagadnienia dotyczące przedmiotów takich jak geografia, biologia, chemia oraz fizyka. Jednostki podlegające PGL LP prowadzą edukację ekologiczną poprzez utrzymywanie ścieżek edukacyjnych w lasach wraz z wiatami i tablicami informacyjnymi. Ponadto Nadleśnictwo Czarniejewo prowadzi Izbę Edukacji Leśnej - Centrum Leśnej Przygody "Szumi Bór", gdzie odbywają się zajęcia prowadzone przez edukatora leśnego.

Monitoring środowiska^{21,22}

Stan zasobów przyrodniczych monitorowany jest przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Zintegrowanego Monitoringu Przyrodniczego Środowiska w Polsce. Celem ZMŚP jest dostarczenie danych do określania aktualnego stanu środowiska oraz w oparciu o wieloletnie cykle obserwacyjne, przedstawienie krótko i długookresowych przemian środowiska w warunkach zmian klimatu i narastającej antropopresji. Uzyskane wyniki z prowadzonych obserwacji stanowią podstawę do sporządzenia prognoz krótko i długoterminowych rozwoju środowiska przyrodniczego oraz przedstawienia kierunków zagrożeń i sposobów ich przeciwdziałania. Monitoring lasów prowadzony jest przez Instytut Badawczy Leśnictwa w celu oceny środowiska leśnego i kondycji zdrowotnej drzewostanów na podstawie ciągłych lub okresowych obserwacji i pomiarów wybranych indykatorów na stałych powierzchniach obserwacyjnych. Określa on przestrzenne zróżnicowanie stanu zdrowotnego lasów, zmiany stanu zdrowotnego lasów w czasie oraz analizuje związki przyczynowo - skutkowe pomiędzy stanem zdrowotnym lasu, a biotycznymi i abiotycznymi czynnikami środowiska.

5.9.4. Analiza SWOT

Ochrona przyrody	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Obecność obszaru Natura 2000 na terenie Miasta i Gminy Września; • Odnowa zniszczonych lasów; • Pielęgnacja oraz tworzenie terenów zieleni; • Obecność korytarza ekologicznego, biegnącego przez obszar Miasta i Gminy Września.	<ul style="list-style-type: none"> • Mała ilość form ochrony przyrody na terenie gminy; • Szkody wywoływane przez gwałtowne zjawiska pogodowe; • Presja wywierana przez człowieka na obszary chronione, związana z postępującą urbanizacją; • Niechęć rolników do obsadzania pasów terenu rozdzielających pola, drzewami i krzewami.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększanie powierzchni zielonych oraz parków; • Pozyskiwanie środków zewnętrznych na rewitalizację parków; • Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców; • Zalesianie nowych terenów oraz odnowa zasobów leśnych.	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost presji człowieka na środowisko,; • Fragmentacja siedlisk powodowana urbanizacją terenów; • Negatywne nastawienie mieszkańców do nasadzenia drzew; • Wycinka drzew na terenach rolnych • Gwałtowne zjawiska atmosferyczne.

²¹ www.zmosp.gios.gov.pl

²² www.gios.gov.pl/monilas/index.html

5.10. Zagrożenia poważnymi awariami

5.10.1. Stan aktualny

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219 z późn. zm.), mówiąc o:

- a) „poważnej awarii - rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem”;
- b) „poważnej awarii przemysłowej - rozumie się przez to poważną awarię w zakładzie”.

Obejmują one takie rodzaje zdarzeń jak:

1. pożary na dużych obszarach, pożary długo trwające, a także pożary towarzyszące awariom z udziałem materiałów niebezpiecznych, które powodują zniszczenie lub zanieczyszczenie środowiska;
2. awarie i katastrofy w zakładach przemysłowych, transporcie, rozładunku i przeładunku materiałów niebezpiecznych i innych substancji, powodujących zanieczyszczenie środowiska;
3. awarie budowli hydrotechnicznych, powodujące zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska;
4. klęski żywiołowe, powodujące zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska.

Jak wynika z informacji WIOŚ w Poznaniu na terenie Miasta i Gminy Września nie występują zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii (ZDR). Występuje za to jeden zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii (ZZR):

- Volkswagen Poznań Sp. z o.o., Zakład Września - Oddział w Białężycach, Białężyce 100, 62-300 Września – substancją decydującą o zaliczeniu zakładu do ZZR jest czynnik chłodzący HFO-1234yf, używany do napełniania układów klimatyzacyjnych nowych pojazdów. Jest on magazynowany na stacji paliw i płynów technicznych zakładu.

Należy zaznaczyć, iż zagrożenie spowodowania poważnej awarii wynikać może także z transportu substancji niebezpiecznych. Paliwa płynne przewożone są praktycznie po drogach wszystkich kategorii oraz liniach kolejowych. Zagrożenie stanowią także sieci przesyłowe, którymi dostarcza się paliwa ciekłe oraz gazowe.

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez WIOŚ w Poznaniu, w 2019 roku, na obszarze Miasta i Gminy Września doszło do jednego zdarzenia o znamionach poważnej awarii - rozlania substancji niebezpiecznych na terenie firmy TONSIL, zlokalizowanej przy ul. Czerniejewskiej 11 we Wrześni.

5.10.2. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatu mają wpływ na zagrożenie poważnymi awariami. Ekstremalne zjawiska atmosferyczne takie jak zbyt wysokie temperatury powietrza, burze, wichury czy ulewy mogą doprowadzić do awarii urządzeń na terenie zakładów przemysłowych. Ponadto

bodźce te mogą zwiększyć ryzyko wystąpienia wypadków oraz awarii podczas przewożenia substancji niebezpiecznych ciągami komunikacji samochodowej oraz kolejowej. Aby zmniejszyć ryzyko wpływu zmian klimatycznych na ryzyko wystąpienia poważnych awarii przemysłowych należy zaadaptować procedury przewozu substancji niebezpiecznych oraz funkcjonowania instalacji przemysłowych poprzez utworzenie systemu kontroli zabezpieczeń. Zaleca się także branie czynników klimatycznych pod uwagę przy budowie dróg oraz instalacji przemysłowych.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, należą w tej kategorii, głównie awarie pojazdów przewożących substancje niebezpieczne, awarie w zakładach przemysłowych oraz ryzyko zagrożenia gwałtownymi zjawiskami pogodowymi. W celu ich uniknięcia należy brać pod uwagę możliwość nadzwyczajnych zagrożeń środowiska już na etapie projektowania i budowy dróg, a także usprawnić systemy kontroli bezpieczeństwa instalacji oraz środków transportu substancji niebezpiecznych.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne powinny uświadamiać mieszkańców, jak postępować w razie wystąpienia poważnej awarii oraz jak zmniejszyć jej skutki.

Monitoring środowiska

Zakłady o dużym oraz zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej kontrolowane są przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oraz przez Państwową Straż Pożarną. Transport substancji niebezpiecznych jest natomiast nadzorowany przez funkcjonariuszy: Policji, Inspekcji Transportu Drogowego, Straży Pożarnej oraz Straży Granicznej. Zdarzenia o znamionach poważnej awarii należy zgłaszać do centrów zarządzania kryzysowego, których adresy znajdują się na stronie internetowej Rządowego Centrum Bezpieczeństwa.

5.10.3. Analiza SWOT

Poważne awarie	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Brak zakładów ZDR.	<ul style="list-style-type: none"> Obecność zakładu ZZR; Obecność dróg którymi mogą być transportowane substancje niebezpieczne; Odnotowane przypadki poważnych awarii na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Rozwój systemów ostrzegania mieszkańców; Opracowanie metod postępowania w razie wystąpienia zdarzeń kwalifikowanych jako poważne awarie; Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii.	<ul style="list-style-type: none"> Zdarzenia losowe przy ciągach komunikacyjnych (wypadki, rozszczelnienia); Obecność zakładów na terenie, których mogą wystąpić zdarzenia o znamionach poważnej awarii.

6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

6.1. Wyznaczone cele i zadania

Cele niniejszego programu zostały wyznaczone na podstawie:

- Zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych komponentów środowiska;
- Możliwości finansowych analizowanej JST;
- Celów dokumentów wyższego szczebla (poziom powiatowy, wojewódzki i krajowy);
- Celów dokumentów lokalnych (funkcjonujących na terenie omawianej JST).

Tabela 53. Wykaz kierunków interwencji, celów oraz zadań wyznaczonych w ramach POŚ.

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa standardów jakości powietrza poprzez stałą redukcję emisji pyłów, gazów	Liczba zanieczyszczeń dla których odnotowano przekroczenia stanu dopuszczalnego w strefie. <u>Źródło:</u> WIOŚ w Poznaniu	3	1	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w zakresie emisji liniowej	Stosowanie ECODRIVING	M - mieszkańcy	Brak zainteresowania mieszkańców
							Modernizacja układu komunikacyjnego (remonty i odnowienia nawierzchni, utwardzanie dróg gruntowych, budowa chodników i ścieżek rowerowych, modernizacja oświetlenia ulicznego) oraz utrzymanie czystości na drogach	W - Miasto i Gmina Września M - zarządcy dróg	Brak środków na realizację zadania
							Budowa obwodnic oraz nowych ciągów komunikacyjnych na terenie Gminy Września	W - Miasto i Gmina Września	Brak środków na realizację zadania
							Umowa dzierżawy części działki nr 119 obręb Obłaczkowo i nr 3768 obręb Września w celu pozostawienia oraz korzystanie z drogi gminnej	W - Miasto i Gmina Września	-
							Dzierżawa części Pasa Drogowego Autostrady Płatnej A2 w rejonie węzła Września na potrzeby realizacji Tymczasowej Drogi Łączącej	W - Miasto i Gmina Września	-
						Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w zakresie emisji punktowej	Kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych	M - Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, WIOŚ w Poznaniu	-
							Monitorowanie zgłaszanych nowych instalacji technologicznych, z których emisja nie wymaga pozwolenia	M - Starostwo Powiatowe we Wrześni	-

Program Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka				
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa								
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J				
			Korzystający z sieci gazowej [%] <u>Źródło:</u> GUS	36,8	38,0	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w zakresie emisji powierzchniowej	Aktualizacja projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Września	W - Miasto i Gmina Września	Brak środków na realizację zadania				
											Aktualizacja programu niskiej emisji oraz realizacja zawartych w nich przedsięwzięć	W - Miasto i Gmina Września	Brak środków na realizację zadania
											Kontrola poziomów zanieczyszczeń powietrza	M - RWMS w Poznaniu	Brak środków na realizację zadania, brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania
											Wdrażanie systemu tzw. „Zielonych zamówień publicznych”	W - Miasto i Gmina Września	-
											Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i zbiorowego zamieszkania (placówki oświatowe, sale wiejskie, budynki straży pożarnej, urzędy)	W - Miasto i Gmina Września M - Starostwo Powiatowe we Wrześni, zarządcy budynków	Brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania
											Termomodernizacja budynków mieszkalnych	M - mieszkańcy	Brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania
											Wymiana indywidualnych źródeł ciepła na paliwa stałe w budynkach jednorodzinnych, modernizacja instalacji c.o.	M - właściciele nieruchomości	Brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania

Program Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka		
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa						
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J		
			Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem [gosp.] <u>Źródło:</u> GUS	4 724	4 900		Zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie ochrony powietrza, poprzez kontrole obowiązków mieszkańców w zakresie użytkowania indywidualnych źródeł ciepła	W - Miasto i Gmina Września	Brak środków na realizację zadania, brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania		
									Wsparcie osób fizycznych i prawnych w zakresie instalacji OZE i termomodernizacji	W - Miasto i Gmina Września M - Starostwo Powiatowe we Wrześni	Brak środków na realizację zadania, brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania
									Rozwój budownictwa pasywnego i energooszczędnego	W - Miasto i Gmina Września M - mieszkańcy, inwestorzy	Brak zainteresowania ze strony mieszkańców oraz inwestorów
									Modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne	W - Miasto i Gmina Września M - zarządcy dróg	Brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania
									Wymiana energochłonnego oświetlenia w obiektach użyteczności publicznej	W - Miasto i Gmina Września M - zarządcy budynków	Brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania
									Rozbudowa systemu gazowniczego i ciepłowniczego w miejscach gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione - zwiększenie produkcji energii cieplnej przy jednoczesnym zmniejszeniu zużycia energii pierwotnej	M - Polska Spółka Gazownictwa, Veolia	Brak środków na realizację zadania

Program Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
							Działania edukacyjne związane z ograniczeniem emisji, zwiększeniem efektywności energetycznej, wykorzystaniem OZE oraz promocja gospodarki niskoemisyjnej	W - Miasto i Gmina Września M - organizacje pozarządowe	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe
2.	Zagrożenia hałasem	Zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska	Poziom przekroczeń hałasu na terenie gminy [dB] <u>Źródło:</u> RWMS w Poznaniu, GDDKiA	15 - 20	0	Zmniejszenie emisji hałasu komunikacyjnego	Wprowadzanie zabezpieczeń w miejscach gdzie jest to ekonomicznie i przestrzennie możliwe (nasadzenia zieleni izolacyjnej, zmiany w MPZP, ekrany akustyczne)	W - Miasto i Gmina Września M - zarządcy dróg	Brak środków na realizację zadania
							Stosowanie tzw. cichych nawierzchni podczas remontów i przebudów istniejącej sieci drogowej	W - Miasto i Gmina Września M - zarządcy dróg	Brak środków na realizację zadania
							Podjęmowanie działań organizacyjnych i inwestycyjnych związanych z utrzymaniem ruchu	M - zarządcy dróg	-
							Modernizacja układu komunikacyjnego (remonty i odnowienia nawierzchni, utwardzanie dróg gruntowych, budowa chodników i ścieżek rowerowych, modernizacja oświetlenia ulicznego) oraz utrzymanie czystości na drogach	M - zarządcy dróg	Brak środków na realizację zadania
							Promocja transportu multimodalnego i komunikacji zbiorowej	W - Miasto i Gmina Września M - zarządcy dróg, podmioty organizujące transport publiczny na terenie gminy	Brak zainteresowania ze strony mieszkańców

Program Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
							Rekompensata za świadczenie autobusowych usług przewozowych w publicznym transporcie zbiorowym w ramach projektu "Centra przesiadkowe wraz z niezbędną infrastrukturą"	W - Miasto i Gmina Września	-
							Dofinansowanie kolejowych przewozów pasażerskich - dofinansowanie Poznańskiej Kolei Metropolitarnej przez Gminę Września	W - Miasto i Gmina Września	-
							Monitorowanie poziomów dźwięku w powietrzu	M - RWMS w Poznaniu	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania
						Zmniejszenie emisji hałasu przemysłowego	Kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu	M - Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Starostwo Powiatowe we Wrześni, WIOŚ w Poznaniu,	-
3.	Pola elektromagnetyczne	Ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi	Liczba przekroczeń dopuszczalnych wartości PEM [szt.] <u>Źródło:</u> RWMS w Poznaniu	0	0	Ograniczanie zagrożenia polami elektromagnetycznymi	Ograniczanie koncentracji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	W - Miasto i Gmina Września	-
							Opracowywanie MPZP uwzględniających oddziaływanie pól elektromagnetycznych	W - Miasto i Gmina Września	-
							Kontrola zgłaszanych instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne	M - Starostwo Powiatowe we Wrześni	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania
							Modernizacja infrastruktury elektroenergetycznej (linii energetycznych i stacji transformatorowych)	M - Enea Operator	Brak środków na realizację zadania

Program Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka	
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa					
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	
							Monitoring emisji pól elektromagnetycznych	M - RWMŚ w Poznaniu	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania	
4.	Gospodarowanie wodami	Ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych	Ilość JCWP o złym stanie ogólnym [szt.]	6	44	Zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń do wód	Monitoring wód podziemnych oraz powierzchniowych	M - RWMŚ w Poznaniu	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania	
			<u>Źródło:</u> RWMŚ w Poznaniu				Kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych	M - Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Starostwo Powiatowe we Wrześni, WIOŚ w Poznaniu,	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania	
		Ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla obszarów szczególnie narażonych	Ilość JCWPd o złym stanie ogólnym [szt.]	0	0	Realizacja działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych	Podjęcie działań administracyjnych	Opracowanie programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych	M - PGW WP	Brak środków na realizację zadania
							Stosowanie odpowiednich zasad nawożenia	M - rolnicy	Brak zainteresowania ze strony mieszkańców	
							Właściwe postępowanie z odciekami	M - rolnicy	Brak zainteresowania ze strony mieszkańców	
		Ograniczenie zagrożenia suszą	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku - ogółem [dam ³]	2 774,6	2 700,0	Zapobieganie i ograniczanie skutków suszy	Prowadzenie edukacji w zakresie dobrej praktyki rolnej	M - WODR w Poznaniu	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe	
Ograniczanie utraty naturalnej retencji i zachęcanie do jej odtwarzania na terenach zurbanizowanych	W - Miasto i Gmina Września M - Starostwo Powiatowe we Wrześni, PGW WP, spółki						Brak środków na realizację zadania			

Program Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
			Źródło: GUS					wodne, mieszkańcy	
							Odtwarzanie naturalnych możliwości retencyjnych zlewni (zadrzewianie)	W - Miasto i Gmina Września M - Starostwo Powiatowe we Wrześni, PGW WP, spółki wodne, mieszkańcy	Brak środków na realizację zadania, niechęć mieszkańców
							Zwiększanie retencji zlewni (mikroretencja)	W - Miasto i Gmina Września M - Starostwo Powiatowe we Wrześni, PGW WP, spółki wodne, mieszkańcy	Brak środków na realizację zadania, niechęć mieszkańców
			Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku - w przemyśle [dam ³]	122,0	120,0		Wprowadzenie instrumentów ekonomicznych racjonalizacji użytkowania wody	W - Miasto i Gmina Września M - Starostwo Powiatowe we Wrześni, PGW WP, spółki wodne, mieszkańcy	Brak zainteresowania ze strony mieszkańców
			Źródło: GUS				Wprowadzanie ograniczeń czasowych w korzystaniu z zasobów wodnych na wypadek suszy	W - Miasto i Gmina Września M - Starostwo Powiatowe we Wrześni, PGW WP, spółki wodne, mieszkańcy	Sprzeciw mieszkańców
							Wdrożenie systemów monitoringu, prognozowania i ostrzegania przed zjawiskiem suszy	W - Miasto i Gmina Września M - Starostwo Powiatowe we Wrześni, PGW WP, spółki wodne, mieszkańcy	Brak środków na realizację zadania,

Program Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
							Działania edukacyjne promujące oszczędne korzystanie z wód	W - Miasto i Gmina Września M - organizacje pozarządowe	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe
5.	Gospodarka wodno-ściekowa	Zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń komunalnych do wód	Przyłącza wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	8 122	8 164	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno - kanalizacyjnej	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodociągowej (sieci, SUW, hydroforni, itp.)	W - Miasto i Gmina Września M - Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.	Brak środków na realizację zadania
			<u>Źródło:</u> GUS				Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej (sieci, oczyszczalni, przepompowni, itp.)	W - Miasto i Gmina Września M - Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.	Brak środków na realizację zadania
			Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [m ³]	36,9	36,0		Umowa dzierżawy działki nr 269 obręb Psary Małe w celu korzystania oraz pozostawienia rurociągu tłoczego ścieków sanitarnych	W - Miasto i Gmina Września	-
			<u>Źródło:</u> GUS				Umowa dzierżawy części działki nr 243 obręb Września – sieć wodociągowa i kanalizacyjna	W - Miasto i Gmina Września	-
			Przyłącza kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	3 841	3 792		Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	W - Miasto i Gmina Września M - mieszkańcy gminy	Brak środków na realizację zadania, niechęć mieszkańców
			<u>Źródło:</u> GUS						

Program Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
			Zbiorniki bezodpływowe [szt.] <u>Źródło:</u> GUS	2 791	2 820	Działania administracyjne	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych w tym ich stanu technicznego oraz częstotliwości opróżniania	W - Miasto i Gmina Września	-
			Przydomowe oczyszczalnie ścieków [szt.] <u>Źródło:</u> GUS	560	580		Wydawanie oraz kontrola przestrzegania wydanych pozwoleń wodno-prawnych	M - Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Starostwo Powiatowe we Wrześni, WIOŚ w Poznaniu,	-
6.	Zasoby geologiczne	Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi	Miejsca niekoncesjonowanego wydobycia kopalin [szt.] <u>Źródło:</u> PIG	1	0	Działania administracyjne	Wydawanie decyzji zatwierdzających projekt robót geologicznych, dokumentacji i koncesje	M - Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Starostwo Powiatowe we Wrześni	-
							Wpisywanie do mpzp obszarów udokumentowanych złóż kopalin i niedopuszczanie do zmiany przeznaczenia terenu	W - Miasto i Gmina Września	-
							Inwentaryzacja nielegalnych miejsc pozyskania kopalin i podjęcie działań restrykcyjnych	M - OUG, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Starostwo Powiatowe we Wrześni	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania
							Ograniczanie presji na wykorzystanie zasobów powierzchni ziemi	M - korzystający ze złóż	Brak środków na realizację zadania

Program Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
							Rekultywacja obszarów poeksploatacyjnych	M - korzystający ze złóż	Brak środków na realizację zadania
7.	Gleby	Ochrona gleb	Powierzchnia nieużytków [ha] <u>Źródło:</u> GUS	88	75	Ochrona zasobów gleb przed degradacją	Promowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej	W - Miasto i Gmina Września M - WODR w Poznaniu	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe
							Prowadzenie monitoringu gleb	M - GIOŚ, IUNG	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania
							Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk odpadów	W - Miasto i Gmina Września	-
							Podjęcie działań na rzecz rekultywacji terenów zdegradowanych	M - właściciele gruntów	Brak środków na realizację zadania
8.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów	Rozwój systemu gospodarki odpadami	Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia takich frakcji odpadów komunalnych jak: papieru, metali, tworzyw sztucznych, i szkła wyniósł <u>Źródło:</u> UMiG Września	36,68 %	50%	Działania kontrolno-administracyjne	Kontynuacja działań administracyjnych i kontroli w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi	W - Miasto i Gmina Września M - Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Starostwo Powiatowe we Wrześni, WIOŚ w Poznaniu	-
							Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych	W - Miasto i Gmina Września	-
							Poprawa świadomości ekologicznej wśród mieszkańców	W - Miasto i Gmina Września	Brak środków na realizację zadania

Program Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
							Prowadzenie akcji informacyjno-promocyjnych z zakresu prawidłowego postępowania z odpadami	W - Miasto i Gmina Września M - Organizacje pozarządowe	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe
			Masa wyrobów zawierających azbest na terenie gminy [kg] <u>Źródło:</u> baza azbestowa	7 061 939	6 500 000	Intensyfikacja działań związanych z prawidłowym postępowaniem z odpadami innymi niż komunalne	Kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych	M - Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Starostwo Powiatowe we Wrześni, WIOŚ w Poznaniu	-
							Likwidacja i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest	W - Miasto i Gmina Września M - mieszkańcy	Brak środków na realizację zadania, brak zainteresowania mieszkańców
9.	Zasoby przyrodnicze	Ochrona zasobów przyrodniczych	Ilość form ochrony przyrody [szt.] <u>Źródło:</u> RDOŚ	7	7	Ochrona obszarów i gatunków cennych pod względem przyrodniczym ograniczenie do minimum wycinki drzew	Rozbudowa terenów czynnych biologicznie oraz utrzymanie właściwego stanu siedlisk	W - Miasto i Gmina Września M - RDOŚ, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego	-
			Parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej [ha] <u>Źródło:</u> GUS	168,95	175,00		Wykonanie planów ochrony (planów zadań ochronnych) dla obszarów objętych formami ochrony przyrody	W - Miasto i Gmina Września M - RDOŚ	-
							Pielęgnacja terenów zieleni urządzonej oraz ograniczenie do minimum wycinki drzew	W - Miasto i Gmina Września	Brak środków na realizację zadania

Program Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
			Powierzchnia lasów [ha] <u>Źródło:</u> GUS	1 692,87	1 737,42	Ochrona zasobów leśnych przed ich nadmiernym użytkowaniem i szkodnikami	Prowadzenie bieżącej pielęgnacji i utrzymania lasu	M - Starostwo Powiatowe we Wrześni, Nadleśnictwo Czarniejewo, właściciele lasów	-
							Aktualizacja inwentaryzacji stanu lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa	M - Starostwo Powiatowe we Wrześni	-
							Aktualizacja uproszczonych planów urządzania lasów	M - Starostwo Powiatowe we Wrześni, Nadleśnictwo Czarniejewo	-
			Lesistość [%] <u>Źródło:</u> GUS	7,6	7,8		Realizowanie zadań gospodarczych wynikających z Planu Urządzenia Lasu	M - Starostwo Powiatowe we Wrześni, Nadleśnictwo Czarniejewo, właściciele lasów	-
							Zwiększenie lesistości gminy	W - Miasto i Gmina Września M - Nadleśnictwo Czarniejewo, właściciele lasów	Sprzeciw mieszkańców
10.	Zagrożenia poważnymi awariami	Przeciwdziałanie występowaniu poważnych awarii	Ilość poważnych awarii na terenie gminy <u>Źródło:</u> WIOŚ w Poznaniu	0	0	Zwiększenie wsparcia dla jednostek straży pożarnej	Kontynuacja dofinansowania Straży Pożarnej	W - Miasto i Gmina Września M - Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Starostwo Powiatowe we Wrześni	Brak środków na realizację zadania

Program Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
							Współdziałanie w zakresie doskonalenia systemu zarządzania kryzysowego i edukacji mieszkańców	W - Miasto i Gmina Września M - Starostwo Powiatowe we Wrześni	-
						Zminimalizowanie możliwości wystąpienia poważnych awarii	Kontrole zakładów mogących mieć negatywny wpływ na stan środowiska i bezpieczeństwa mieszkańców	M - WIOŚ, PSP, ITP	-
					Edukacja społeczeństwa dotycząca właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożenia		W - Miasto i Gmina Września M - Starostwo Powiatowe we Wrześni, Policja, Straż Pożarna, WIOŚ w Poznaniu	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. ograniczone środki finansowe	

W – zadanie własne,

M – zadanie monitorowane.

źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta i Gminy Września

Tabela 54. Harmonogram rzeczowo-finansowy zadań wyznaczonych w ramach POŚ.

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)					Źródła finansowania	
			2020	2021	2022	2023	2024-2027		razem
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Stosowanie ECODRIVING	M - mieszkańcy	Zadanie ciągłe					Środki własne	
	Modernizacja układu komunikacyjnego (remonty i odnowienia nawierzchni, utwardzanie dróg gruntowych, budowa chodników i ścieżek rowerowych, modernizacja oświetlenia ulicznego) oraz utrzymanie czystości na drogach	W - Miasto i Gmina Września M - zarządcy dróg	Zależne od potrzeb					Środki własne, RPO, WFOŚiGW	
	Budowa obwodnic oraz nowych ciągów komunikacyjnych na terenie Gminy Września	W - Miasto i Gmina Września	79 700,00	1 000,00	1 000,00			81 700,00	Środki własne, RPO, WFOŚiGW
	Umowa dzierżawy części działki nr 119 obręb Oblączkowo i nr 3768 obręb Września w celu pozostawienia oraz korzystanie z drogi gminnej	W - Miasto i Gmina Września	13,545	13,545	13,545	13,545		54,18	Środki własne
	Dzierżawa części Pasa Drogowego Autostrady Płatnej A2 w rejonie węzła Września na potrzeby realizacji Tymczasowej Drogi Łączącej	W - Miasto i Gmina Września	1,045	1,045	1,045	1,045		4,18	Środki własne
	Kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych	M - Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, WIOŚ w Poznaniu	W ramach działań własnych jednostek					Środki własne	
	Monitorowanie zgłaszanych nowych instalacji technologicznych, z których emisja nie wymaga pozwolenia	M - Starostwo Powiatowe we Wrześni	W ramach działań własnych starostwa powiatowego					Środki własne	
	Aktualizacja projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Września	W - Miasto i Gmina Września	40					40	Środki własne

Program Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)					Źródła finansowania
			2020	2021	2022	2023	2024-2027	
	Aktualizacja programu niskiej emisji oraz realizacja zawartych w nich przedsięwzięć	W - Miasto i Gmina Września	Zgodnie z harmonogramem PGN					środki własne, WFOŚiGW
	Kontrola poziomów zanieczyszczeń powietrza	M - RWMŚ w Poznaniu	W ramach działań własnych Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Poznaniu					środki własne
	Wdrażanie systemu tzw. „Zielonych zamówień publicznych”	W - Miasto i Gmina Września	W ramach działań własnych UMiG					środki własne
	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i zbiorowego zamieszkania (placówki oświatowe, sale wiejskie, budynki straży pożarnej, urzędy)	W - Miasto i Gmina Września M - Starostwo Powiatowe we Wrześni, zarządcy budynków	Zależne od potrzeb					środki własne, WFOŚiGW
	Termomodernizacja budynków mieszkalnych	M - mieszkańcy	Zależne od potrzeb					środki własne, WFOŚiGW
	Wymiana indywidualnych źródeł ciepła na paliwa stałe w budynkach jednorodzinnych, modernizacja instalacji c.o.	M - właściciele nieruchomości	Zależne od potrzeb					środki własne, WFOŚiGW
	Zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie ochrony powietrza, poprzez kontrolę obowiązków mieszkańców w zakresie użytkowania indywidualnych źródeł ciepła	W - Miasto i Gmina Września	Zadanie ciągłe					środki własne, WFOŚiGW
	Wsparcie osób fizycznych i prawnych w zakresie instalacji OZE i termomodernizacji	W - Miasto i Gmina Września M - Starostwo Powiatowe we Wrześni	Zależne od potrzeb					środki własne, WFOŚiGW

Program Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)					Źródła finansowania
			2020	2021	2022	2023	2024-2027	
	Rozwój budownictwa pasywnego i energooszczędnego	W - Miasto i Gmina Września M - mieszkańcy, inwestorzy	Zadanie ciągłe					środki własne, WFOŚiGW
	Modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne	W - Miasto i Gmina Września M - zarządcy dróg	Zależne od potrzeb					środki własne, WFOŚiGW
	Wymiana energochłonnego oświetlenia w obiektach użyteczności publicznej	W - Miasto i Gmina Września M - zarządcy budynków	Zależne od potrzeb					środki własne, WFOŚiGW
	Rozbudowa systemu gazowniczego i ciepłowniczego w miejscach gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione - zwiększenie produkcji energii ciepłej przy jednoczesnym zmniejszeniu zużycia energii pierwotnej	M - Polska Spółka Gazownictwa, Veolia	Zależne od potrzeb					środki własne
	Działania edukacyjne związane z ograniczeniem emisji, zwiększeniem efektywności energetycznej, wykorzystaniem OZE oraz promocja gospodarki niskoemisyjnej	W - Miasto i Gmina Września M - organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe					środki własne, WFOŚiGW
Zagrożenia hałasem	Wprowadzanie zabezpieczeń w miejscach gdzie jest to ekonomicznie i przestrzennie możliwe (nasadzenia zieleni izolacyjnej, zmiany w MPZP, ekrany akustyczne)	W - Miasto i Gmina Września M - zarządcy dróg	W ramach działań własnych UMiG					środki własne
	Stosowanie tzw. cichych nawierzchni podczas remontów i przebudów istniejącej sieci drogowej	W - Miasto i Gmina Września M - zarządcy dróg	Zależne od potrzeb					środki własne, RPO, WFOŚiGW

Program Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)					Źródła finansowania	
			2020	2021	2022	2023	2024-2027		razem
	Podejmowanie działań organizacyjnych i inwestycyjnych związanych z utrzymaniem ruchu	M - zarządcy dróg	Zależne od potrzeb					środki własne	
	Modernizacja układu komunikacyjnego (remonty i odnowienia nawierzchni, utwardzanie dróg gruntowych, budowa chodników i ścieżek rowerowych, modernizacja oświetlenia ulicznego) oraz utrzymanie czystości na drogach	M - zarządcy dróg	Zależne od potrzeb ²³					Środki własne, RPO, WFOŚiGW	
	Promocja transportu multimodalnego i komunikacji zbiorowej	W - Miasto i Gmina Września M - zarządcy dróg, podmioty organizujące transport publiczny na terenie gminy	Zadanie ciągłe					środki własne, WFOŚiGW	
	Rekompensata za świadczenie autobusowych usług przewozowych w publicznym transporcie zbiorowym w ramach projektu "Centra przesiadkowe wraz z niezbędną infrastrukturą"	W - Miasto i Gmina Września	137,85	137,85	137,85	137,85		551,4	środki własne
	Dofinansowanie kolejowych przewozów pasażerskich – dofinansowanie Poznańskiej Kolei Metropolitarnej przez Gminę Września	W - Miasto i Gmina Września	219,58609	224,51696	231,25765			675,3607	środki własne
	Monitorowanie poziomów dźwięku w powietrzu	M - RWMS w Poznaniu	W ramach działań własnych Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Poznaniu					środki własne	
	Kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu	M - Urząd Marszałkowski Województwa	W ramach działań własnych jednostek					środki własne	

²³ Zadanie wyznaczone także dla obszaru interwencji „Ochrona klimatu i jakości powietrza”

Program Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)					Źródła finansowania
			2020	2021	2022	2023	2024-2027	
		Wielkopolskiego, Starostwo Powiatowe we Wrześni, WIOŚ w Poznaniu,						
Pola elektromagnetyczne	Ograniczanie koncentracji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	W - Miasto i Gmina Września	W ramach działań własnych UMiG					środki własne
	Opracowywanie MPZP uwzględniających oddziaływanie pól elektromagnetycznych	W - Miasto i Gmina Września	W ramach działań własnych UMiG					środki własne
	Kontrola zgłaszanych instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne	M - Starostwo Powiatowe we Wrześni	W ramach działań własnych starostwa powiatowego					Środki własne
	Modernizacja infrastruktury elektroenergetycznej (linii energetycznych i stacji transformatorowych)	M - Enea Operator	Zależne od potrzeb					środki własne
	Monitoring emisji pól elektromagnetycznych	M - RWMŚ w Poznaniu	W ramach działań własnych Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Poznaniu					środki własne
Gospodarowanie wodami	Monitoring wód podziemnych oraz powierzchniowych	M - RWMŚ w Poznaniu	W ramach działań własnych Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Poznaniu					środki własne
	Kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych	M - Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Starostwo Powiatowe we Wrześni, WIOŚ w Poznaniu,	W ramach działań własnych jednostek					środki własne

Program Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)					Źródła finansowania
			2020	2021	2022	2023	2024-2027	
	Opracowanie programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych	M - PGW WP	W ramach działań własnych PGW WP					środki własne
	Stosowanie odpowiednich zasad nawożenia	M - rolnicy	Zadanie ciągłe					środki własne
	Właściwe postępowanie z odciekami	M - rolnicy	Zadanie ciągłe					środki własne
	Prowadzenie edukacji w zakresie dobrej praktyki rolnej	M - WODR w Poznaniu	Zadanie ciągłe					środki własne
	Ograniczanie utraty naturalnej retencji i zachęcanie do jej odtwarzania na terenach zurbanizowanych	W - Miasto i Gmina Września M - Starostwo Powiatowe we Wrześni, PGW WP, spółki wodne, mieszkańcy	W ramach działań własnych jednostek					środki własne
	Odtwarzanie naturalnych możliwości retencyjnych zlewni (zadrzewianie)	W - Miasto i Gmina Września M - Starostwo Powiatowe we Wrześni, PGW WP, spółki wodne, mieszkańcy	W ramach działań własnych jednostek					środki własne
	Zwiększanie retencji zlewni (mikroretencja)	W - Miasto i Gmina Września M - Starostwo Powiatowe we Wrześni, PGW WP, spółki wodne, mieszkańcy	W ramach działań własnych jednostek					środki własne

Program Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)					Źródła finansowania
			2020	2021	2022	2023	2024-2027	
	Wprowadzenie instrumentów ekonomicznych racjonalizacji użytkowania wody	W - Miasto i Gmina Września M - Starostwo Powiatowe we Wrześni, PGW WP, spółki wodne, mieszkańcy	W ramach działań własnych jednostek					środki własne
	Wprowadzanie ograniczeń czasowych w korzystaniu z zasobów wodnych na wypadek suszy	W - Miasto i Gmina Września M - Starostwo Powiatowe we Wrześni, PGW WP, spółki wodne, mieszkańcy	W ramach działań własnych jednostek					środki własne
	Wdrożenie systemów monitoringu, prognozowania i ostrzegania przed zjawiskiem suszy	W - Miasto i Gmina Września M - Starostwo Powiatowe we Wrześni, PGW WP, spółki wodne, mieszkańcy	W ramach działań własnych jednostek					środki własne
	Działania edukacyjne promujące oszczędne korzystanie z wód	W - Miasto i Gmina Września M - organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe					środki własne, WFOŚiGW
Gospodarka wodno-ściekowa	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodociągowej (sieci, SUW, hydroforni, itp.)	W - Miasto i Gmina Września M - Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.	Zależne od potrzeb					Środki własne, RPO, WFOŚiGW
	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej (sieci, oczyszczalni, przepompowni, itp.)	W - Miasto i Gmina Września M - Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.	Zależne od potrzeb					Środki własne, RPO, WFOŚiGW

Program Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)					Źródła finansowania	
			2020	2021	2022	2023	2024-2027		razem
	Umowa dzierżawy działki nr 269 obręb Psary Małe w celu korzystania oraz pozostawienia rurociągu tłoczego ścieków sanitarnych	W - Miasto i Gmina Września	1,124	1,124	1,124	1,124		4,496	środki własne
	Umowa dzierżawy części działki nr 243 obręb Września – sieć wodociągowa i kanalizacyjna	W - Miasto i Gmina Września	4,270	4,270	4,270	4,270		17,08	środki własne
	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	W - Miasto i Gmina Września M - mieszkańcy gminy	Zależne od potrzeb					Środki własne, WFOŚiGW	
	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych w tym ich stanu technicznego oraz częstotliwości opróżniania	W - Miasto i Gmina Września	W ramach działań własnych UMiG					środki własne	
	Wydawanie oraz kontrola przestrzegania wydanych pozwoleń wodno-prawnych	M - Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Starostwo Powiatowe we Wrześni, WIOŚ w Poznaniu	W ramach działań własnych jednostek					środki własne	
Zasoby geologiczne	Wydawanie decyzji zatwierdzających projekt robót geologicznych, dokumentacji i koncesje	M - Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Starostwo Powiatowe we Wrześni	W ramach działań własnych jednostek					środki własne	
	Wpisywanie do mpzp obszarów udokumentowanych złóż kopalin i niedopuszczanie do zmiany przeznaczenia terenu	W - Miasto i Gmina Września	W ramach działań własnych UMiG					środki własne	

Program Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)					Źródła finansowania
			2020	2021	2022	2023	2024-2027	
	Inwentaryzacja nielegalnych miejsc pozyskania kopalin i podjęcie działań restrykcyjnych	M - OUG, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Starostwo Powiatowe we Wrześni	W ramach działań własnych jednostek					środki własne
	Stosowanie najnowszych technik podczas wydobywania zasobów geologicznych	M - korzystający ze złóż	Zadanie ciągłe					środki własne
	Rekultywacja obszarów poeksploatacyjnych	M - korzystający ze złóż	Zależne od potrzeb					Środki własne
Gleby	Promowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej	W - Miasto i Gmina Września M - WODR w Poznaniu	Zadanie ciągłe					Środki własne, WFOŚiGW
	Prowadzenie monitoringu gleb	M - GIOŚ, IUNG	W ramach działań własnych jednostek					środki własne
	Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk odpadów	W - Miasto i Gmina Września	Zależne od potrzeb					Środki własne
	Podjęcie działań na rzecz rekultywacji terenów zdegradowanych	M - właściciele gruntów	Zależne od potrzeb					Środki własne
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów	Kontynuacja działań administracyjnych i kontroli w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi	W - Miasto i Gmina Września M - Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Starostwo Powiatowe	W ramach działań własnych jednostek					środki własne

Program Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)					Źródła finansowania
			2020	2021	2022	2023	2024-2027	
		we Wrześni, WIOŚ w Poznaniu						
	Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych	W - Miasto i Gmina Września						środki własne
	Kontynuacja działań w zakresie potrzeb segregacji odpadów komunalnych, w tym edukacja ekologiczna	W - Miasto i Gmina Września						środki własne
	Prowadzenie akcji informacyjno-promocyjnych z zakresu prawidłowego postępowania z odpadami	W - Miasto i Gmina Września M - Organizacje pozarządowe						Środki własne, WFOŚiGW
	Kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych	M - Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Starostwo Powiatowe we Wrześni, WIOŚ w Poznaniu						środki własne
	Likwidacja i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest	W - Miasto i Gmina Września M - mieszkańcy						Środki własne, WFOŚiGW
Zasoby przyrodnicze	Rozbudowa terenów czynnych biologicznie oraz utrzymanie właściwego stanu siedlisk	W - Miasto i Gmina Września M - RDOŚ, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego						Środki własne

Program Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)					Źródła finansowania
			2020	2021	2022	2023	2024-2027	
	Wykonanie planów ochrony (planów zadań ochronnych) dla obszarów objętych formami ochrony przyrody	W - Miasto i Gmina Września M - RDOŚ	Zadanie ciągłe					Środki własne
	Pielęgnacja terenów zieleni urządzonej oraz ograniczenie do minimum wycinki drzew	W - Miasto i Gmina Września	W ramach działań własnych UMiG					środki własne
	Prowadzenie bieżącej pielęgnacji i utrzymania lasu	M - Starostwo Powiatowe we Wrześni, Nadleśnictwo Czerniejewo, właściciele lasów	W ramach działań własnych jednostek					środki własne
	Aktualizacja inwentaryzacji stanu lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa	M - Starostwo Powiatowe we Wrześni	W ramach działań własnych starostwa powiatowego					Środki własne
	Aktualizacja uproszczonych planów urządzania lasów	M - Starostwo Powiatowe we Wrześni, Nadleśnictwo Czerniejewo	W ramach działań własnych jednostek					środki własne
	Realizowanie zadań gospodarczych wynikających z Planu Urządzenia Lasu	M - Starostwo Powiatowe we Wrześni, Nadleśnictwo Czerniejewo, właściciele lasów	W ramach działań własnych jednostek					środki własne
	Zwiększenie lesistości gminy	W - Miasto i Gmina Września M - Nadleśnictwo Czerniejewo, właściciele lasów	Zadanie ciągłe					Środki własne

Program Ochrony Środowiska na lata 2020 - 2023 z perspektywą na lata 2024 - 2027 dla Miasta i Gminy Września

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)					Źródła finansowania
			2020	2021	2022	2023	2024-2027	
Zagrożenia poważnymi awariami	Kontynuacja dofinansowania Straży Pożarnej	W - Miasto i Gmina Września M - Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Starostwo Powiatowe we Wrześni	Zależne od potrzeb					Środki własne, WFOŚiGW
	Współdziałanie w zakresie doskonalenia systemu zarządzania kryzysowego i edukacji mieszkańców	W - Miasto i Gmina Września M - Starostwo Powiatowe we Wrześni	Zależne od potrzeb					Środki własne, WFOŚiGW
	Kontrole zakładów mogących mieć negatywny wpływ na stan środowiska i bezpieczeństwa mieszkańców	M - WIOŚ, PSP, ITP	W ramach działań własnych jednostek					środki własne
	Edukacja społeczeństwa dotycząca właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożenia	W - Miasto i Gmina Września M - Starostwo Powiatowe we Wrześni, Policja, Straż Pożarna, WIOŚ w Poznaniu	Zadanie ciągłe					Środki własne, WFOŚiGW

Źródło: opracowanie własne

W – zadanie własne,
M – zadanie monitorowane.

7. System realizacji programu ochrony środowiska

Właściwe wykorzystanie możliwych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. Wprowadzenie zasad monitoringu umożliwi sprawną realizację działań, jak również pozwoli na bieżącą aktualizację celów programu. Sformułowanie zasad zarządzania środowiskiem stanowi więc podstawę sprawnej realizacji i kontroli działań programowych.

Zarządzanie programem to sukcesywna realizacja następujących zadań:

1) Wdrożenie programu i jego realizacja, a w szczególności:

- koordynacja przebiegu wdrażania i realizacji;
- bieżąca ocena realizacji i aktualizacja celów;
- raporty na temat wykonania programu.

2) Edukacja ekologiczna:

- utworzenie systemu edukacji ekologicznej;
- udostępnienie informacji o stanie środowiska;
- publikacja informacji o stanie środowiska.

7.1. Współpraca z interesariuszami

Podczas tworzenia niniejszego dokumentu pozyskano dane od:

- Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie;
- Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie;
- Głównej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie;
- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu;
- Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu;
- Nadleśnictwa Czarniejewo;
- Przedsiębiorstw zajmujących się odbiorem odpadów;
- Największych przedsiębiorców mających siedzibę i działających na terenie Miasta i Gminy Września.

W ramach opracowanego dokumentu wyznaczono zadania własne oraz koordynowane, za których współrealizację odpowiedzialni będą:

- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska;
- Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa;
- Mieszkańcy;
- Przedsiębiorcy;
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie;
- Wojewoda Wielkopolski;
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu;
- Zarządcy dróg (drogi powiatowe, drogi gminne).

7.2. Sprawozdawczość

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. 2020 poz. 1219 z późn. zm.) Burmistrz Miasta i Gminy Września co 2 lata przedstawia Radzie Miasta Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska. Po przedstawieniu ww. raportu Radzie Miasta, należy przekazać go do organu wykonawczego powiatu .

7.3. Monitoring realizacji programu

W celu przedstawienia stopnia realizacji Programu Ochrony Środowiska oraz zobrazowania zmian zachodzących w środowisku na terenie omawianej Gminy, należy posługiwać się wyznaczonymi wskaźnikami monitoringu. Wskaźniki te determinują wyznaczone zadania, których realizacja przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie Miasta i Gminy Września.

Kontrola realizacji Programu Ochrony Środowiska wymaga oceny zarówno stopnia realizacji celów i zadań, jak i terminowości ich wykonania. Istotne znaczenie ma tu również analiza rozbieżności pomiędzy założeniami a realizacją.

Ocena realizacji programu polega na monitorowaniu zmian w wielu wzajemnie powiązanych strefach. System monitorowania w celu uzyskiwania kompatybilnych informacji w skali regionu powinien uwzględniać następujące działania:

- zebranie danych liczbowych;
- uporządkowanie, przetworzenie, analiza zebranych danych;
- przygotowanie raportu;
- analiza porównawcza;
- aktualizacja.

W celu kontroli nad terminową realizacją zadań określonych w niniejszym programie zaleca się dokonywanie analizy realizacji zadań Programu z uwzględnieniem mierników zestawionych w tabeli nr 53.

7.4. Źródła finansowania

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska wymaga nakładów finansowych znacznie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Istnieje zatem potrzeba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych.

Dla jednostek samorządowych dostępnymi sposobami finansowania inwestycji są:

- środki własne;
- kredyty i pożyczki udzielane w bankach komercyjnych;
- kredyty i pożyczki preferencyjne udzielane przez instytucje wspierające rozwój gmin;
- dotacje państwowe z funduszy krajowych i zagranicznych;
- emisja obligacji.

7.4.1. Fundusze krajowe

Wszelkie działania związane z ochroną środowiska i ekologią są wspierane finansowo poprzez różne krajowe i zagraniczne fundusze ekologiczne oraz programy, a także środki własne inwestorów.

Do publicznych funduszy ochrony środowiska w Polsce zalicza się:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW);
- Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW).

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej jest największą instytucją realizującą poprzez finansowanie inwestycji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w obszarach ważnych z punktu widzenia procesu dostosowawczego do standardów i norm Unii Europejskiej. Narodowy Fundusz działa od 1 lipca 1989 roku, a powstał na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1980 roku o ochronie i kształtowaniu środowiska. Celem działalności Narodowego Funduszu jest finansowe wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych, istotnych z punktu widzenia potrzeb środowiska.

Dystrybucja środków finansowych z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej odbywa się w ramach następujących dziedzin:

- Ochrona powietrza;
- Ochrona wód i gospodarka wodna;
- Ochrona powierzchni ziemi;
- Ochrona przyrody i krajobrazu oraz leśnictwo;
- Geologia i górnictwo;
- Edukacja ekologiczna;
- Państwowy Monitoring Środowiska;
- Programy międzydziedzinowe;
- Nadzwyczajne zagrożenia środowiska;
- Ekspertyzy i prace badawcze.

W Narodowym Funduszu stosowane są trzy formy dofinansowywania:

- finansowanie pożyczkowe (pożyczki udzielane przez NF, kredyty udzielane przez banki ze środków NF, konsorcja czyli wspólne finansowanie NF z bankami, linie kredytowe ze środków NF obsługiwane przez banki);
- finansowanie dotacyjne (dotacje inwestycyjne, dotacje nieinwestycyjne, dopłaty do kredytów bankowych, umorzenia);
- finansowanie kapitałowe (obejmowanie akcji i udziałów w zakładanych bądź już istniejących spółkach w celu osiągnięcia efektu ekologicznego).

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska ma bardzo istotne znaczenie dla ochrony środowiska i gospodarki kraju:

- finansuje ochronę środowiska;
- uruchamia środki innych inwestorów;
- stymuluje nowe inwestycje;
- wspomaga tworzenie nowych miejsc pracy;
- jest ważny dla zrównoważonego rozwoju.

Szczegółowy zakres działalności NFOŚiGW, lista programów i przedsięwzięć priorytetowych, kryteria i zasady udzielania wsparcia finansowego, a także wzory wniosków i procedury ich rozpatrywania dostępne są w oficjalnym serwisie internetowym: www.nfosigw.gov.pl oraz w siedzibie Funduszu w Warszawie przy ul. Konstruktorskiej 3a.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu²⁴

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu jest samorządową osobą prawną w rozumieniu ustawy o finansach publicznych, posiadającą osobowość prawną, powołaną w 1993 roku na podstawie ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska. Obecnie ich działalność określa ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska z późniejszymi zmianami.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu jest nowoczesną, profesjonalną, darzoną zaufaniem, regionalną instytucją finansów publicznych zaangażowaną w politykę rozwoju regionu, prowadzącą szeroką współpracę z zainteresowanymi instytucjami, podmiotami i osobami fizycznymi. Poprzez współfinansowanie działań i inwestycji na rzecz ochrony środowiska, jest podmiotem wspierającym ochronę środowiska, jako czynnika wzmacniającego i stabilizującego rozwój Wielkopolski.

Misja WFOŚiGW w Poznaniu brzmi: skutecznie wspieramy działania na rzecz środowiska ze szczególnym uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju.

WFOŚiGW w Poznaniu oferuje różnorodne formy pomocy finansowej:

- pożyczki;
- dotacje;
- przekazywanie środków państwowym jednostkom budżetowym;
- dopłaty do oprocentowania kredytów i pożyczek bankowych (dla przedsiębiorców).

Działalność finansowa Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu skupia się głównie na wspieraniu przedsięwzięć w zakresie:

- ochrony wód i gospodarki wodnej;
- ochrony powierzchni ziemi i gospodarki odpadami;
- ochrony atmosfery;
- ochrony przyrody i krajobrazu;
- monitoringu środowiska;
- zapobiegania i likwidacji nadzwyczajnych zagrożeń środowiska;
- wspomagania wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnej;
- edukacji ekologicznej.

7.4.2. Fundusze Unii Europejskiej

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POIiŚ)²⁵

Z Programu Infrastruktura i Środowisko finansowane są różnorodne projekty. W zależności od specyfiki danego rodzaju wsparcia, określany jest typ podmiotów, które

²⁴ WFOŚ w Poznaniu

²⁵ źródło i na podstawie :www.pois.gov.pl

mogą z niego korzystać. Możemy wyróżnić następujące grupy podmiotów uprawnionych do ubiegania się o wsparcie:

1. Jednostki samorządu terytorialnego;
2. Przedsiębiorstwa realizujące cele publiczne;
3. Administracja publiczna;
4. Służby publiczne inne niż administracja;
5. Instytucje ochrony zdrowia;
6. Instytucje kultury, nauki i edukacji;
7. Duże przedsiębiorstwa;
8. Małe i średnie przedsiębiorstwa;
9. Organizacje społeczne i związki wyznaniowe.

Szczegółowe informacje na ten temat znajdują się w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych i dokumentacji poszczególnych konkursów o dofinansowanie.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 to największy program finansowany z Funduszy Europejskich nie tylko w Polsce, ale i Unii Europejskiej. Główne obszary na które zostaną przekazane środki to: gospodarka niskoemisyjna, ochrona środowiska, przeciwdziałanie i adaptacja do zmian klimatu, transport i bezpieczeństwo energetyczne oraz ochrona zdrowia i dziedzictwo kulturowe.

Dzięki równowadze pomiędzy działaniami inwestycyjnymi w infrastrukturę oraz wsparciu skierowanemu do wybranych obszarów gospodarki, program będzie skutecznie realizował założenia strategii Europa 2020, z którą powiązany jest jego cel główny - wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej.

Obszary wsparcia i rodzaje projektów możliwych do realizacji w ramach programu Infrastruktura i Środowisko 2014-2020:

1. Zmniejszenie emisyjności gospodarki:
  - wytwarzanie energii z odnawialnych źródeł energii (OZE);
  - poprawa efektywności energetycznej i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach, sektorze publicznym i mieszkaniowym;
  - promowanie strategii niskoemisyjnych;
  - rozwój i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji.
2. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu:
  - rozwój infrastruktury środowiskowej;
  - dostosowanie do zmian klimatu;
  - ochrona i zahamowywanie spadku różnorodności biologicznej;
  - poprawa jakości środowiska miejskiego.
3. Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego:
  - rozwój drogowej infrastruktury w sieci TEN-T;
  - poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego;
  - poprawa bezpieczeństwa w ruchu lotniczym;
  - transport intermodalny, morski i śródlądowy.
4. Infrastruktura drogowa dla miast:

- poprawa dostępności miast i przepustowości infrastruktury drogowej (rozwój infrastruktury drogowej w miastach i tras wylotowych z miast, budowa obwodnic).
5. Rozwój transportu kolejowego w Polsce:
    - rozwój kolei w TEN-T, poza siecią i kolei miejskich.
  6. Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach
    - infrastruktura i tabor dla publicznego transportu zbiorowego w miastach i na ich obszarach funkcjonalnych.
  7. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego:
    - rozwój inteligentnych systemów dystrybucji, magazynowania i przesyłu gazu ziemnego i energii elektrycznej;
    - budowa i rozbudowa magazynów gazu ziemnego;
    - rozbudowa terminala LNG.
  8. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury:
    - inwestycje w ochronę i rozwój dziedzictwa kulturowego oraz zasobów kultury, np. instytucji kultury, szkół artystycznych.
  9. Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia:
    - wsparcie infrastruktury systemu państwowego ratownictwa medycznego;
    - wsparcie infrastruktury szpitali ponadregionalnych i współpracujących z nimi jednostek diagnostycznych w zakresie chorób „aktywności zawodowej” i opieki nad matką i dzieckiem.

Regionalny Program Operacyjny Wielkopolska 2014+²⁶

Podstawą formułowania głównego celu Regionalnego Programu Operacyjnego Wielkopolska 2014+ jest zaktualizowana Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Zgodnie z wizją określoną w strategii województwa, Wielkopolska do roku 2020 ma być regionem „inteligentnym”, innowacyjnym i spójnym.

Celem generalnym ww. strategii jest:

„Efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa, służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju”.

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Wielkopolska 2014+ wyznaczonych zostało 5 osi priorytetowych. Są to:

- I. Oś priorytetowa 1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka;
- II. Oś priorytetowa 2. Zrównoważony rozwój;**
- III. Oś priorytetowa 3. Infrastruktura dla rozwoju gospodarczego;
- IV. Oś priorytetowa 4. Kapitał ludzki;
- V. Oś priorytetowa 5. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego;
- VI. Oś priorytetowa 6. Pomoc techniczna.

Z perspektywy niniejszego dokumentu, znaczenie ma Oś priorytetowa 2.

Zrównoważony rozwój. W ramach tej osi wyznaczono następujące priorytety inwestycyjne:

---

²⁶ Źródło: www.wrpo.wielkopolskie.pl

1. **Priorytet inwestycyjny 4.1.** Promowanie produkcji i dystrybucji odnawialnych źródeł energii;
2. **Priorytet inwestycyjny 4.2.** Promowanie efektywności energetycznej i użycia OZE w przedsiębiorstwach;
3. **Priorytet inwestycyjny 4.3.** Wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym;
4. **Priorytet inwestycyjny 4.5.** Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich typów obszarów, w szczególności na obszarach miejskich, w tym wspieranie zrównoważonego transportu miejskiego oraz podejmowania odpowiednich działań adaptacyjnych i mitygacyjnych;
5. **Priorytet inwestycyjny 4.7.** Promowanie wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej kogeneracji w oparciu o popyt na ciepło użytkowe;
6. **Priorytet inwestycyjny 5.2.** Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi;
7. **Priorytet inwestycyjny 6.1.** Zaspokojenie znaczących potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, tak aby wypełnić zobowiązania wynikające z prawa unijnego;
8. **Priorytet inwestycyjny 6.2.** Zaspokojenie znaczących potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki wodnej tak, aby wypełnić zobowiązania wynikające z prawa unijnego;
9. **Priorytet inwestycyjny 6.3.** Ochrona, promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego;
10. **Priorytet inwestycyjny 6.4.** Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz promowanie usług ekosystemowych, w tym programu Natura 2000 oraz zielonej infrastruktury;
11. **Priorytet inwestycyjny 6.5.** Działania mające na celu poprawę stanu środowiska miejskiego, w tym rekultywację terenów przemysłowych i redukcję zanieczyszczenia powietrza.

Realizacja powyższych priorytetów inwestycyjnych pozwoli na uzyskanie wsparcia finansowego w takich obszarach jak wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, promowanie strategii niskoemisyjnych, rozwój sektora gospodarki odpadami, rozwój sektora gospodarki wodnej, ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego i naturalnego, poprawa stanu środowiska miejskiego, działania rekultywacyjne.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020²⁷

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020) został opracowany na podstawie przepisów Unii Europejskiej, w szczególności *rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005* oraz aktów delegowanych i wykonawczych Komisji Europejskiej. Zgodnie z przepisami Unii Europejskiej, Program jest wkomponowany w całościowy system polityki rozwoju kraju, w szczególności poprzez mechanizm Umowy

---

²⁷ Źródło: www.minrol.gov.pl

Partnerstwa. Umowa ta określa strategię wykorzystania środków unijnych na rzecz realizacji wspólnych dla UE celów określonych w unijnej strategii wzrostu „*Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*” z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych danego państwa członkowskiego.

Celem głównym PROW 2014 – 2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.

Program będzie realizował wszystkie sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020, a mianowicie:

- Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich;
- Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych;
- Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie;
- Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa;
- Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym;
- Zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

Perspektywa finansowa na lata 2021 – 2027

W trakcie tworzenia *Programu*, odbywały się konsultacje oraz prace mające na celu opracowanie, przez Radę Europejską, perspektywy finansowej na lata 2021- 2027. Dużą część środków finansowych przeznaczona zostanie na realizację projektów związanych z ochroną środowiska. Cele oraz zadania wyznaczone w *Programie* wpisują się w realizację takich projektów, przez co możliwe będzie wykorzystywanie środków z perspektywy finansowej 2021 – 2027.

Spis tabel:

Tabela 1. Słownik skrótów.....	5
Tabela 2. Dane demograficzne (stan na 31.XII.2019 r.)	9
Tabela 3. Bezrobocie (stan na 31.XII.2019r.).....	9
Tabela 4. Podmioty gospodarki narodowej wg rejestru REGON w sektorze prywatnym oraz publicznym.....	13
Tabela 5. Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza.....	25
Tabela 6. Przeciętny skład spalin silnikowych (w % objętościowo).	28
Tabela 7. Wykaz podmiotów, zlokalizowanych na obszarze Miasta i Gminy Września, które posiadają aktualne pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.	29
Tabela 8. Charakterystyka sieci gazowej na terenie Miasta i Gminy Września	32
Tabela 9. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom dopuszczalny.....	38
Tabela 10. Klasy stref i oczekiwane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia, uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom docelowy	38
Tabela 11. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń ozonu z uwzględnieniem poziomu celu długoterminowego.	39
Tabela 12. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2019 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.	39
Tabela 13. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2019 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.	39
Tabela 14. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu.....	49
Tabela 15. Przekroczenia wartości L_{DWN} [dB] dla drogi krajowej nr 15.	54
Tabela 16. Przekroczenia wartości L_N [dB] dla drogi krajowej nr 15.	54
Tabela 17. Przekroczenia wartości L_{DWN} [dB] dla drogi krajowej nr 92.	55
Tabela 18. Przekroczenia wartości L_N [dB] dla drogi krajowej nr 92.	55
Tabela 19. Częstotliwość pola elektromagnetycznego, dla której określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pola elektromagnetycznego na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pola elektromagnetycznego, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.	58
Tabela 20. Zakresy częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla miejsc dostępnych dla ludności.	59
Tabela 21. Wykaz GPZ zlokalizowanych na obszarze Miasta i Gminy Września.	61
Tabela 22. Linie wysokiego napięcia WN-110 kV, przebiegające przez obszar Miasta i Gminy Września.....	61
Tabela 23. Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie Miasta i Gminy Września.	62
Tabela 24. Wyniki pomiarów monitoringu pól elektromagnetycznych na obszarze Miasta i Gminy Września w roku 2018.	64
Tabela 25. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze Miasta i Gminy Września.....	66
Tabela 26. Charakterystyka JCWPd nr 61.	69
Tabela 27. Stan JCWP zlokalizowanych na terenie Miasta i Gminy Września.....	70
Tabela 28. Ocena stanu JCWP Miasta i Gminy Września, w roku 2017.	70
Tabela 29. Wyniki oceny stanu wód podziemnych dla podziemnych JCWPd nr 61.....	71
Tabela 30. Stopień narażania, obszaru Miasta i Gminy Września, na poszczególne rodzaje suszy. ...	72
Tabela 31. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Września.....	74

Tabela 32. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Bardo.....	75
Tabela 33. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Gozdowo.....	75
Tabela 34. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Gutowo Małe.....	76
Tabela 35. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Gulczewo.....	76
Tabela 36. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Kaczanowo.....	77
Tabela 37. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Otoczna.....	77
Tabela 38. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Marzenin.....	78
Tabela 39. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Nowy Folwark.....	78
Tabela 40. Punkty poboru wód podziemnych - SUW Sokółowo.....	79
Tabela 41. Wodociągi Miasta i Gminy Września.....	79
Tabela 42. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Miasta i Gminy Września (stan na 31.12.2019 r.).....	79
Tabela 43. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Miasta i Gminy Września (stan na 31.12.2019 r.).....	80
Tabela 44. Złoża kopalin występujące na terenie Miasta i Gminy Września.....	83
Tabela 45. Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie Miasta i Gminy Września (stan na rok 2014).....	88
Tabela 46. Zestawienie odczynu i zasobności gleb Miasta i Gminy Września w makroelementy, w roku 2020.....	89
Tabela 47. Masa odpadów zebranych na terenie Miasta i Gminy Września w roku 2018.....	94
Tabela 48. Wykaz podmiotów posiadających obowiązujące pozwolenie na wytwarzanie odpadów oraz zezwolenia na zbieranie i przetwarzanie odpadów, zlokalizowanych na terenie Miasta i Gminy Września.....	97
Tabela 49. Funkcjonujące na terenie województwa wielkopolskiego instalacje komunalne do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych.....	100
Tabela 50. Funkcjonujące na terenie województwa wielkopolskiego instalacje komunalne do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych.....	101
Tabela 51. Pomniki przyrody na terenie Miasta i Gminy Września.....	107
Tabela 52. Struktura lasów położonych na terenie Miasta i Gminy Września w roku 2019.....	110
Tabela 53. Wykaz kierunków interwencji, celów oraz zadań wyznaczonych w ramach POŚ.....	116
Tabela 54. Harmonogram rzeczowo-finansowy zadań wyznaczonych w ramach POŚ.....	129

Spis rysunków:

Rysunek 1. Położenie Miasta i Gminy Września na tle powiatu wrzesińskiego.....	7
Rysunek 2. Położenie Miasta i Gminy Września na tle podziału fizyko-geograficznego Polski.....	8
Rysunek 3. Średnie temperatury i opady na terenie Miasta i Gminy Września.....	10
Rysunek 4. Róża wiatrów dla Miasta i Gminy Września.....	10
Rysunek 5. Strefy energetyczne warunków wiatrowych.....	33
Rysunek 6. Mapa temperatury na głębokości 2000 metrów pod powierzchnią terenu.....	34
Rysunek 7. Średni czas nasłonecznienia w ciągu roku na terenie Polski.....	35
Rysunek 8. Mapa nasłonecznienia Polski.....	35
Rysunek 9. Podział województwa wielkopolskiego na strefy ochrony powietrza.....	37
Rysunek 10. Obszary przekroczeń dopuszczalnej częstości przekroczeń 24-godzinnych stężeń pyłu PM10 w województwie wielkopolskim w 2019 roku.....	40
Rysunek 11. Rozkład przestrzenny stężenia średniego dla roku pyłu PM10 na obszarze województwa wielkopolskiego w 2019 roku.....	41
Rysunek 12. Obszary przekroczeń dla B(a)P w strefach: aglomeracja poznańska i strefa wielkopolska w 2019 r.....	42
Rysunek 13. Rozkład przestrzenny stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu na obszarze województwa wielkopolskiego w 2019 roku.....	43

Rysunek 14. Rozkład przestrzenny wskaźnika AOT40 na obszarze województwa wielkopolskiego, uśredniony dla pięciu lat (kryterium ochrony roślin).....	44
Rysunek 15. Obszary przekroczeń dla wskaźnika AOT40 na obszarze województwa wielkopolskiego, uśrednionego dla pięciu lat (kryterium ochrony roślin).	45
Rysunek 16. Drogi Miasta i Gminy Września.	50
Rysunek 17. Stan dróg zarządzanych przez GDDKiA, na terenie Miasta i Gminy Września.	51
Rysunek 18. Charakterystyka ekranów akustycznych, wzdłuż autostrady A2.....	51
Rysunek 19. Lokalizacja analizowanych odcinków dróg krajowych na terenie powiatu wrzesińskiego.	53
Rysunek 20. Linie przesyłowe najwyższego napięcia na tle Miasta i Gminy Września.	60
Rysunek 21. Linie radiowe oraz stacji bazowych telefonii komórkowej wg. Danych UKE.....	64
Rysunek 22. JCWP na tle Miasta i Gminy Września.	67
Rysunek 23. Miasto i Gmina Września na tle JCWPd.	68
Rysunek 24. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych na tle Miasta i Gminy Września.....	69
Rysunek 25. Schemat oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych.....	70
Rysunek 26. Pozwolenia dotyczące gospodarki odpadami wydane przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego	96
Rysunek 27. Obszar Siedliskowy Natura 2000 „Grądy w Czarniejewie” na tle Miasta i Gminy Września.....	106
Rysunek 28. Pomniki przyrody Miasta i Gminy Września	108
Rysunek 29. Korytarz ekologiczny Dolina Warty na tle Miasta i Gminy Września.....	109
Rysunek 30. Miasto i Gmina Września na tle Nadleśnictwa Czarniejewo.	110

Załączniki

Załącznik nr 1

Linie napowietrzne wysokiego napięcia - 110 kV oraz stacje GPZ, na obszarze Miasta i Gminy Września

